

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Ontwerpbesluit van
tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte
beroepspensioenregeling en enige andere besluiten in verband met de Wet toekomst
pensioenen (Besluit toekomst pensioenen)

Op de voordracht van de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen van
, nr. , gedaan mede namens de Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit
en Belastingdienst);

Gelet op de artikelen 10a, zevende lid, 10b, negende lid, 10c, zesde lid, 10d, vijfde lid,
10e, zesde lid, 21, vierde lid, 38, tweede lid, 39, tweede lid, 40, vierde lid, 43, tweede
lid, 44a, tweede lid, 46, zesde lid, 46a, zesde lid, 47b, 48, zesde lid, 48b, tweede lid,
48c, tweede lid, 52, zevende lid, 52a, zesde lid, 52b, derde lid, 61a, vijfde lid, 63a,
negende lid, 63b, vijfde lid, 71, zevende lid, 102a, vierde lid, 145, derde lid, 147, zesde
lid, 150d, vierde lid, 150e, zesde lid, 150g, derde lid, 150h, vierde lid, 150i, zesde lid,
150j, vierde lid, 150l, achtste lid, 150m, tiende lid, 150o, derde lid, 150p, negende lid,
151, zevende lid, en 179, eerste lid, van de Pensioenwet, de artikelen 28a, zevende lid,
28b, negende lid, 28c, zesde lid, 28d, vijfde lid, 28e, zesde lid, 48, derde lid, 49, tweede
lid, 50, tweede lid, 51, vierde lid, 54, tweede lid, 55a, tweede lid, 57, zesde lid,
57a, zesde lid, 58b, 59, zesde lid, 59b, tweede lid, 59c, tweede lid, 63, zevende lid, 63a,
zesde lid, 63b, derde lid, 73a, vijfde lid, 75a, negende lid, 75b, vijfde lid, 82, zevende
lid, 109a, vierde lid, 140, derde lid, 142, zesde lid, 145c, vierde lid, 145d, zesde lid,
145f, derde lid, 145g, vierde lid, 145h, zesde lid, 145k, achtste lid, 145l, negende lid,
145m, zevende lid, 145n, derde lid, 145o, achtste lid, 146, zevende lid, en 171, eerste
lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling; artikel 13, derde lid, van de Wet
verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 ;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van);

Gezien het nader rapport van de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en
Pensioenen van [niet invullen], (uitgebracht mede namens de Staatssecretaris van
Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

ARTIKEL I

Het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt als
volgt gewijzigd:

A

In artikel 1 worden in alfabetische volgorde twee definities ingevoegd, luidende:

- geschilleninstantie: de geschilleninstantie, bedoeld in artikel 48c van de Pensioenwet en artikel 59c van de Wet verplichte beroepspensioenregeling;
- scenario-analyse: een scenario-analyse waarbij gebruik wordt gemaakt van de uniforme scenariosets, bedoeld in artikel 23b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen;.

B

Na artikel 1a wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 1a. Pensioenregelingen

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 10a tot en met 10e van de Pensioenwet en de artikelen 28a tot en met 28e van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Artikel 1c. Beschermingsrendement

1. De uitvoerder legt vast of bescherming voor het renterisico in de solidaire premieovereenkomst dan wel solidaire premiereregeling gebeurt door middel van beschermingsrendement gekoppeld aan:
  - a. de rentetermijnstructuur, bedoeld in artikel 2, tweede lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen; of
  - b. een directe beschermingsportefeuille voor renterisico.
2. Bij de keuze voor koppeling aan de rentetermijnstructuur:
  - a. onderbouwt de uitvoerder kwantitatief op basis van een stochastische ALM-analyse de maximaal gewenste mate van afwijking tussen het feitelijke beleggingsrisico en renterisico dat alle leeftijdscohorten lopen en de toedelingsregels door:
    - 1° de situatie met en zonder deling renterisico te vergelijken door middel van een stochastische analyse op basis van het vastgestelde strategische beleggingsbeleid; en
    - 2° per leeftijdscohort een begrenzing te bepalen voor de toegestane afwijking tussen de feitelijke toedeling van rendementen op basis van de collectieve beleggingsportefeuille en de toedelingsregels; en
  - b. maakt de uitvoerder de daadwerkelijke deling van renterisico per leeftijdscohort inzichtelijk en neemt maatregelen als deze de eigen begrenzing overschrijdt.
3. Bij de keuze voor koppeling aan een directe beschermingsportefeuille:
  - a. onderbouwt de uitvoerder in het kader van de vaststelling van het strategische beleggingsbeleid de mate van de renteafdekking op basis van die portefeuille kwantitatief met een stochastische ALM-analyse;
  - b. legt de uitvoerder ex ante vast wat wordt verstaan onder nominaal renterisico waarbij de gehanteerde rentemaatstaf geen kredietrisico bevat; en
  - c. onderbouwt de uitvoerder per beleggingscategorie kwantitatief in welke mate de categorie bijdraagt aan de bescherming van het nominale renterisico per leeftijdscohort.
4. Indien een uitvoerder bij koppeling aan een directe beschermingsportefeuille reële bescherming wil bieden door ook voor inflatie gerelateerde instrumenten te kiezen in de directe portefeuille, is het derde lid van overeenkomstige toepassing.

5. De uitvoerder toetst jaarlijks of de directe beschermingsportefeuille de gewenste mate van bescherming tegen renterisico per leeftijdscohort biedt en neemt maatregelen als dat niet het geval is.

Artikel 1d. Opheffing leenrestrictie

1. Een uitvoerder die voor bepaalde leeftijdscohorten de leenrestrictie opheft, voor zover dit passend is bij de risicohouding van deze cohorten, en ze effectief bloot stelt aan meer dan 100% beleggingsrisico onderbouwt waarom dit in het belang van de deelnemers is.
2. De uitvoerder legt regels vast waarin wordt beschreven op welke wijze negatieve pensioenvermogens worden voorkomen waarbij verdeelregels worden vastgesteld voor de verschillende bronnen.
3. Voor de onderbouwing, bedoeld in het eerste lid, en de regels, bedoeld in het tweede lid, maakt de uitvoerder gebruik van een scenario-analyse.

Artikel 1e. Flexibele premieovereenkomst of premieregeling

1. De uitvoerder legt de toedelingskring vast en informeert de deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde hierover voorafgaand aan zijn toetreding tot de toedelingskring.
2. De uitvoerder legt de vormgeving van het toedelingsmechanisme voor het beleggingsrisico vast en onderbouwt dat daarbij op voorhand geen sprake is van herverdelingseffecten tussen leeftijdsgroepen.
3. Bij een fonds gelden voor de omzetting van het kapitaal voortvloeiend uit de premies in een vastgestelde uitkering op de pensioendatum de volgende voorwaarden:
  - a. de omzetting vindt plaats op basis van een dekkingsgraadneutraal tarief;
  - b. het tarief is gebaseerd op de dekkingsgraad van het fonds maar is niet lager dan de dekkingsgraad die nodig is om te voldoen aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen en niet hoger dan de dekkingsgraad die nodig is om te voldoen aan de vereisten van het vereist eigen vermogen;
  - c. voor de vaststelling van het tarief hanteert het fonds de risicovrije rente voor fondsen; en
  - d. er wordt rekening gehouden met tariefgrondslagen passend bij de deelnemers of gewezen deelnemers.

Artikel 1f. Premie-uitkeringsovereenkomst of premie-uitkeringsregeling

De verzekeraar informeert de deelnemer of gewezen deelnemer over de mogelijkheid te kiezen voor een vastgestelde uitkering in ieder geval voorafgaand aan het moment dat de deelnemer of gewezen deelnemer voor het eerst deze keuze kan maken.

Artikel 1g. Solidariteitsreserve en risicodelingsreserve

1. De uitvoerder berekent voor iedere doelstelling van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve de baten en lasten voor alle cohorten die worden onderscheiden voor de risicohouding en onderbouwt dat deze baten en lasten in lijn zijn met de doelstellingen van de reserve. Het inzichtelijk maken van deze kwantitatieve effecten wordt toegelicht, waarbij de baten en lasten voor de cohorten met en zonder de reserve worden vergeleken.
2. De evenwichtigheid van afspraken rond de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve wordt door de uitvoerder beoordeeld en in de besluitvorming onderbouwd, waarbij de verschillende doelstellingen worden onderscheiden. Onder evenwichtigheid wordt onder meer verstaan dat bij de inrichting van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve op voorhand wordt voorkomen dat een bepaalde generatie binnen een pensioenregeling

uitsluitend baten of lasten heeft van de reserve. Voor de kwantitatieve onderbouwing wordt gebruik gemaakt van een scenario-analyse of een stochastisch ALM-analyse.

3. Indien van toepassing legt de uitvoerder van te voren vast bij welk inflatieniveau sprake is van afdekking van onverwachte inflatie via de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve. De uitvoerder onderbouwt dit inflatieniveau op basis van objectief te verifiëren informatie.

4. De vaststelling of de omvang van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve blijft binnen de maximale omvang van 15% van het geheel voor pensioen gereserveerde vermogen inclusief de reserve, vindt plaats op 31 december van enig jaar.

C

In artikel 2 vervallen het tweede en derde lid en de aanduiding "1" voor het eerste lid.

D

In artikel 3 wordt "artikel 2, eerste lid, onderdeel e" vervangen door "artikel 2, onderdeel e" en wordt "premieovereenkomsten dan wel premiereregelingen" vervangen door "flexibele premieovereenkomsten dan wel flexibele premiereregelingen".

E

Na artikel 3 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3a. Algemene eisen periodiek pensioenoverzicht

1. De titel van het periodiek pensioenoverzicht bevat het woord: pensioenoverzicht.

2. Het periodiek pensioenoverzicht bevat naast de informatie, bedoeld in de artikelen 38, eerste lid, 40, eerste lid, 42, eerste lid, 44, eerste lid, en 48, vijfde lid, van de Pensioenwet dan wel de artikelen 49, eerste lid, 51, eerste lid, 53, eerste lid, 55, eerste lid, en 59, vijfde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling in ieder geval het volgende:

a. de persoonsgegevens van de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde;

b. de naam en het contactadres van de pensioenuitvoerder;

c. het soort pensioenregeling; en

d. de datum waarop de informatie betrekking heeft.

3. Op het periodiek pensioenoverzicht wordt elke wezenlijke wijziging ten opzichte van het pensioenoverzicht van het voorgaande jaar duidelijk aangegeven.

4. Een uitvoerder verstrekt een periodiek pensioenoverzicht voor deelnemers aan een ieder die in de gehele of in een deel van de voor het pensioenoverzicht relevante periode deelnemer bij de pensioenuitvoerder was.

5. In afwijking van het vierde lid kan de uitvoerder afzien van verstrekking van een pensioenoverzicht voor deelnemers aan degene die op het eind van de, voor dit pensioenoverzicht, relevante periode geen deelnemer bij de pensioenuitvoerder meer is, indien:

a. in de informatie die wordt verstrekt bij beëindiging van de deelneming of bij de pensioeningang een opgave van de aan het lopende kalenderjaar toe te rekenen waardeaan groei van pensioenaanspraken overeenkomstig artikel 3.127 van de Wet inkomstenbelasting 2001 en de daarop berustende bepalingen is opgenomen, alsmede informatie over de werkgeverspremie en werknemerspremie die in het lopende

kalenderjaar in rekening is gebracht dan wel de premie die in het lopende kalenderjaar in rekening is gebracht bij de beroepsgenoot; of
b. in het pensioenoverzicht voor gewezen deelnemers verstrekt in het kalenderjaar na het jaar waarin de deelneming is beëindigd een opgave van de aan het voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen waardeaan groei van pensioenaanspraken overeenkomstig artikel 3.127 van de Wet inkomstenbelasting 2001 en de daarop berustende bepalingen is opgenomen, alsmede informatie over de werkgeverspremie en werknemerspremie die in het voorgaande kalenderjaar in rekening is gebracht dan wel de premie die in het voorgaande kalenderjaar in rekening is gebracht bij de beroepsgenoot.

F

Artikel 5a komt te luiden:

Artikel 5a. Informatie op het periodiek pensioenoverzicht

1. De informatie over de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve die op grond van artikel 38, eerste lid, onderdeel e, van de Pensioenwet dan wel artikel 49, eerste lid, onderdeel e, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt verstrekt heeft betrekking op het effect van de reserve op de opgebouwde pensioenaanspraken.
2. De informatie over de reglementair te bereiken pensioenaanspraken die op grond van artikel 38, eerste lid, onderdeel g, van de Pensioenwet dan wel artikel 49, eerste lid, onderdeel g, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt verstrekt bevat een indicatie van de hoogte van de periodieke uitkeringen op de pensioendatum. Bij de indicatie worden de op dat moment bij de uitvoerder geldende tarieven gehanteerd.
3. Bij de in het tweede lid bedoelde informatie wordt ten aanzien van nabestaandenpensioen aangegeven wat de consequenties zijn van de gekozen wijze van financieren.
4. De informatie over de werkgeverspremie en werknemerspremie die op grond van artikel 38, eerste lid, onderdeel h, van de Pensioenwet wordt verstrekt en de informatie over de premie in rekening gebracht bij de beroepsgenoot die op grond van artikel 49, eerste lid, onderdeel h, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt verstrekt heeft betrekking op de premies die over het afgelopen jaar in rekening zijn gebracht.

G

Artikel 5b vervalt.

H

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel a wordt "artikel 55, zesde lid" vervangen door "artikel 55, vijfde lid" en wordt "artikel 66, zesde lid" vervangen door "artikel 66, vijfde lid".
2. Er wordt onder verlettering van de onderdelen g en h tot de onderdelen h en i een onderdeel ingevoegd, luidende:
g. het voorzetten van de dekking voor het partnerpensioen, bedoeld in artikel 55, vierde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 66, vierde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en het recht op uitruil van ouderdomspensioen in

partnerpensioen op risicobasis, bedoeld in artikel 61a van de Pensioenwet dan wel artikel 73a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

I

In artikel 7a onderdeel c wordt "81a, tweede lid, en 81b, van de Pensioenwet" vervangen door "en 81a, tweede lid, van de Pensioenwet" en wordt "89a, tweede lid, en 89b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling" vervangen door "en 89a, tweede lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling".

J

Aan artikel 7c, eerste lid, wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel b door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:
c. een uitvoerder die een uitkering aanbiedt bestaande uit een vastgesteld en een variabel gedeelte, baseert de opgave van de hoogte van de uitkering op de voor de deelnemer of gewezen deelnemer meest geschikte combinatie van een vastgestelde en variabele uitkering in aansluiting op de risicohouding van de deelnemer of gewezen deelnemer.

K

In artikel 7e wordt "de artikelen 38" vervangen door "de artikelen 10c, derde lid, 38" en wordt "de artikelen 49" vervangen door "de artikelen 28c, derde lid, 49".

L

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De uitvoerder verstrekt de deelnemer, gewezen deelnemer of gewezen partner op verzoek in geval van een flexibele premieovereenkomst of premie-uitkeringsovereenkomst een indicatie van het bereik voor periodieke uitkeringen aan te wenden kapitaal op de pensioendatum met de daarbij gehanteerde veronderstellingen.

2. In het derde lid wordt "premieovereenkomst dan wel premiereregeling" vervangen door "flexibele premieovereenkomst dan wel flexibele premiereregeling".

3. In het vijfde lid wordt "60, 61, of 62" vervangen door "60, 61, 61a of 62" en wordt "72, 73 of 74" vervangen door "72, 73, 73a, of 74".

4. In het zesde lid wordt "Indien sprake is van een premieovereenkomst of premiereregeling in de opbouwfase of een variabele uitkering verstrekt de uitvoerder" vervangen door "De uitvoerder verstrekt".

M

Artikel 9a vervalt.

N

Artikel 9b wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel a, wordt "artikel 55, zesde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 66, zesde lid" vervangen door "artikel 55, vijfde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 66, vijfde lid".

2. Het vierde lid, onderdeel b, komt te luiden:

b. voor verzekeraars: de administratieve uitvoeringskosten als bedrag per deelnemer of pensioengerechtigde en de kosten van vermogensbeheer en de transactiekosten:
1°. indien de kosten van invloed zijn op de pensioenaanspraak of het pensioenrecht als percentage van het gemiddeld belegd vermogen; en
2°. indien de kosten niet van invloed zijn op de pensioenaanspraak of het pensioenrecht met vermelding dat deze kosten niet zijn opgenomen omdat zij niet van invloed zijn op de pensioenaanspraak of het pensioenrecht.

3. Onder vernummering van het vijfde lid tot het zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

5. De informatie over de beleggingen en het beleggingsbeleid, bedoeld in artikel 46a, tweede lid, onderdeel d, betreft:

- a. beleggingsresultaten van het collectieve vermogen, met onderscheid tussen de verschillende beleggingscategorieën; en
- b. de verhouding van het deze resultaten tot het strategisch beleggingsbeleid.

O

Artikel 9c vervalt.

P

In artikel 10 wordt "63b en 134, tweede lid" vervangen door "63b, 134, tweede lid, en 220e, tweede lid, en hoofdstuk 6b" en wordt "75b en 129, tweede lid" vervangen door "75b, 129, tweede lid en 214d, tweede lid, en hoofdstuk 5a".

Q

Artikel 10ba, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt "kapitaalovereenkomst dan wel kapitaalregeling of een premieovereenkomst dan wel premieregeling" vervangen door "flexibele premieovereenkomst dan wel flexibele premieregeling of een premie-uitkeringsovereenkomst dan wel premie-uitkeringsregeling".

2. In onderdeel d vervalt ", bedoeld in artikel 4:17, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op het financieel toezicht".

R

Artikel 14d wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste en tweede lid komen te luiden:
  1. De uitvoerder die verantwoordelijk is voor de beleggingen baseert het strategisch beleggingsbeleid op de risicohouding en toetst jaarlijks op basis van een scenarioanalyse of het beleggingsbeleid of de toedelingsregels passend zijn bij de vastgestelde risicohouding en past het beleggingsbeleid aan indien dat niet het geval is.
  2. Het beleggingsbeleid in de opbouwfase van een flexibele premieovereenkomst of premie-uitkeringsovereenkomst dan wel een flexibele premieregeling of premie-uitkeringsregeling wordt door de uitvoerder gebaseerd op een vastgestelde of een variabele uitkering, naar gelang welke uitkeringsvorm in de pensioenovereenkomst of beroepspensioenregeling als standaard is opgenomen. Indien geen standaard uitkeringsvorm is opgenomen wordt het beleggingsbeleid gebaseerd op een vastgestelde uitkering.
2. Het derde en vierde lid vervallen, onder vernummering van het vijfde, zesde en zevende lid tot het derde, vierde en vijfde lid.
3. In het derde lid (nieuw) wordt "het vierde lid" vervangen door "het tweede lid".

S

In artikel 14da, eerste lid, wordt "artikel 14d, vijfde lid" vervangen door "artikel 14d, derde lid".

T

Na artikel 14e worden de volgende hoofdstukken ingevoegd:

Hoofdstuk 4b: Interne klachtenprocedure

Bepalingen ter uitvoering van artikel 48b van de Pensioenwet en artikel 59b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Artikel 14f. Definitie klacht

Onder klacht wordt verstaan: iedere uiting van ontevredenheid die door een deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde wordt gericht aan een pensioenuitvoerder.

Artikel 14g. Beschrijving klachtenprocedure

1. De pensioenuitvoerder stelt een algemene beschrijving van de klachtenprocedure beschikbaar aan de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden.
2. De pensioenuitvoerder stelt aan alle personen die binnen de organisatie betrokken zijn bij de afhandeling van klachten een beschrijving beschikbaar van de te volgen procedure voor de afhandeling van die klachten.

Artikel 14h. Klachtenadministratie

1. De pensioenuitvoerder beschikt met het oog op een adequate behandeling van klachten over een behoorlijke administratie van klachten, waarin ten minste worden vastgelegd:
  - a. de naam en het adres van de klager;
  - b. de klacht, met daarbij behorende dagtekening van ontvangst;

- c. een omschrijving van de klacht; en
  - d. een beschrijving van de wijze waarop zij de klacht heeft behandeld.
2. De pensioenuitvoerder bewaart de gegevens, bedoeld in het eerste lid, gedurende een periode van ten minste zeven jaren na het boekjaar waarin de klacht door haar is afgehandeld.

Artikel 14i. Doorverwijzing geschilleninstantie

De pensioenuitvoerder informeert de klager bij een gehele of een gedeeltelijke afwijzing van diens klacht over de uitvoering van een pensioenregeling over de mogelijkheid om de klacht voor te leggen aan de op grond van artikel 48c van de Pensioenwet dan wel artikel 59c van de Wet verplichte beroepspensioenregeling aangewezen geschilleninstantie waarbij zij is aangesloten, onder vermelding van de geldende termijnen. Daarbij wordt tevens vermeld dat een geschil ook direct bij een burgerlijke rechter aanhangig kan worden gemaakt.

Artikel 14j. Redelijke termijn

1. De pensioenuitvoerder draagt er zorg voor dat klachten binnen een redelijke termijn worden afgehandeld.
2. De pensioenuitvoerder bevestigt de ontvangst van de klacht en bericht de klager binnen twee weken na ontvangst van de klacht binnen welke termijn de klacht zal worden afgehandeld.
3. De klager kan vanaf zes weken na ontvangst van de ontvangstbevestiging of acht weken na het indienen van de klacht, de klacht rechtstreeks voorleggen aan de geschilleninstantie waarbij de pensioenuitvoerder is aangesloten.
4. Indien de pensioenuitvoerder voor de afwikkeling van de klacht nadere informatie nodig heeft van de klager, verzoekt zij deze informatie van de klager en geeft een termijn voor de beantwoording. De termijnen, bedoeld in het derde lid, worden verlengd met de termijn voor beantwoording, of met de termijn waarin de verzochte informatie is ontvangen door de pensioenuitvoerder.

Artikel 14k. Waarborg

De pensioenuitvoerder voorziet in procedures en maatregelen die waarborgen dat klachten zorgvuldig, verifieerbaar, consistent en binnen de gestelde termijnen worden afgehandeld.

Hoofdstuk 4c: Geschilleninstantie

Bepalingen ter uitvoering van artikel 48c van de Pensioenwet en artikel 59c van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Artikel 14l. Vereisten geschillenbeslechting

1. De geschilleninstantie voldoet, in aanvulling op de uit de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten voortvloeiende vereisten, tevens aan de volgende vereisten:
  - a. de bij die geschilleninstantie aangesloten pensioenuitvoerders vormen een groep van voldoende betekenis en veelsoortigheid of er kan aannemelijk gemaakt worden dat dit op korte termijn na erkenning het geval zal zijn;
  - b. de geschilleninstantie draagt in voldoende mate bij tot het oplossen van geschillen die hun oorsprong vinden in klachten over uitvoering van pensioenregelingen;
  - c. de geschilleninstantie beschikt over een adequate financieringssysteem en realiseert een adequate bezettingsgraad.
2. Aan de aanwijzing van een geschilleninstantie kunnen door Onze Minister

voorschriften worden verbonden.

Artikel 14m. Onafhankelijkheid bestuursleden

1. De geschilleninstantie heeft een onafhankelijk en naar behoren samengesteld bestuur.
2. De onafhankelijkheid van het bestuur vereist ten minste dat de leden vanaf de aanvaarding van hun functie en gedurende een jaar voorafgaande aan de aanvaarding van hun functie niet werkzaam zijn of zijn geweest voor of enige functie bekleden of bekleed hebben bij een pensioenuitvoerder of een beroepsorganisatie van pensioenuitvoerders.
3. De bij de benoeming van bestuursleden te volgen procedure is schriftelijk vastgelegd. De procedure wordt ter goedkeuring aan Onze Minister voorgelegd.

Artikel 14n. Onafhankelijkheid geschilbeslechtters

1. De geschilleninstantie draagt er zorg voor dat de met buitengerechtelijke geschillenbeslechting belaste personen vanaf de aanvaarding van hun functie en gedurende een jaar voorafgaande aan de aanvaarding van hun functie niet werkzaam zijn of zijn geweest voor of enige functie bekleden of bekleed hebben bij een pensioenuitvoerder of beroepsorganisatie van pensioenuitvoerders.
2. De bij de benoeming van een persoon, bedoeld in het eerste lid, te volgen procedure is schriftelijk vastgelegd. De procedure behoeft de goedkeuring van Onze Minister.

Artikel 14o. Reglement

1. De geschilleninstantie beschikt over en handelt in overeenstemming met een reglement voor de behandeling van geschillen dat ten minste omvat:
  - a. een duidelijke omschrijving van de geschillen die ter behandeling aan de geschilleninstantie kunnen worden voorgelegd;
  - b. regels met betrekking tot het aanhangig maken van een geschil en een duidelijke omschrijving van de partijen die een geschil aanhangig kunnen maken;
  - c. regels met betrekking tot wraking van een met buitengerechtelijke geschillenbeslechting belaste persoon, op grond van feiten of omstandigheden die een onpartijdig of onafhankelijk oordeel van die persoon zouden bemoeilijken;
  - d. regels met betrekking tot de behandeling van een geschil door de geschilleninstantie;
  - e. regels met betrekking tot het op voet van gelijkheid bieden van gelegenheid aan partijen om mondeling en schriftelijk, desgewenst met bijstand van derden, hun mening aan de geschilleninstantie kenbaar te maken;
  - f. regels met betrekking tot de voorwaarden waaronder een deskundige kan worden verzocht een advies uit te brengen;
  - g. regels met betrekking tot de voorwaarden waaronder getuigen en deskundigen kunnen worden gehoord, dan wel inlichtingen van hen kunnen worden ingewonnen;
  - h. regels met betrekking tot de mogelijkheid voor partijen om van alle door hen naar voren gebrachte feiten en stellingen, alsmede van verklaringen van getuigen en deskundigen, over en weer kennis te nemen en daarop te reageren;
  - i. regels met betrekking tot de voorwaarden waaronder een geschil door middel van een verkorte schriftelijke procedure of een voorlopig oordeel kan worden afgedaan;
  - j. regels op grond waarvan de geschilleninstantie haar beslissingen baseert;
  - k. regels met betrekking tot de mogelijkheid dat de beslechting van een geschil resulteert in een niet-bindend advies;
  - l. de bepaling dat de beslechting van een geschil slechts resulteert in een bindend advies indien de pensioenuitvoerder daarmee uitdrukkelijk vooraf heeft ingestemd;
  - m. regels met betrekking tot de vaststelling van de hoogte van het bedrag dat, zo dit verschuldigd is, bij het aanhangig maken van het geschil dient te worden voldaan;

- n. regels met betrekking tot de mogelijkheid om partijen in de kosten van de behandeling van een geschil te veroordelen en vaststelling van een hierbij geldend maximumbedrag;
- o. regels met betrekking tot de vorm, inhoud en bekendmaking van de uitkomst van het advies, bedoeld in de onderdelen k en l, waarbij in ieder geval is bepaald dat deze uitkomst, met redenen omkleed, ondertekend en schriftelijk aan partijen wordt medegedeeld; en
- p. indien beroep tegen een uitspraak mogelijk is: regels met betrekking tot het mededelen van de mogelijkheid van beroep, de wijze en termijn van het instellen, alsmede de behandeling van dit beroep.
2. De geschilleninstantie houdt het reglement, bedoeld in het eerste lid, beschikbaar en verstrekt het kosteloos op verzoek aan iedere belanghebbende.

Artikel 14p. Instemming Minister

Een geschilleninstantie kan voorgenomen wijzigingen in de samenstelling van het bestuur, de voorzitters van organen belast met buitengewone geschillenbeslechting of het reglement, bedoeld in artikel 14o, niet doorvoeren dan na instemming van Onze Minister. Bij voorgenomen wijzigingen in de samenstelling van het bestuur of de voorzitters van organen belast met buitengewone geschillenbeslechting vermeldt de geschilleninstantie de leeftijd, genoten opleidingen en professionele achtergrond van de nieuwe leden.

Artikel 14q. Aansluiting pensioenuitvoerders

Een erkende geschilleninstantie stelt aan een pensioenuitvoerder die zich bij haar wil aansluiten niet als voorwaarde voor aansluiting dat de uitvoerder andere regels naleeft dan die welke betrekking hebben op het aanhangig maken van een geschil bij de geschilleninstantie of de verdere behandeling van een geschil door de geschilleninstantie.

Artikel 14r. Publicatie bindende adviezen

Een geschilleninstantie publiceert de bindende adviezen, bedoeld in artikel 14o eerste lid, onderdeel l, en houdt deze elektronisch beschikbaar en algemeen toegankelijk.

Artikel 14s. Rapportage

1. Een geschilleninstantie verstrekt aan Onze Minister jaarlijks voor 1 juli een opgave van de in het afgelopen kalenderjaar bij de geschilleninstantie aangesloten pensioenuitvoerders.
2. Een geschilleninstantie verstrekt aan Onze Minister op diens verzoek de gegevens en inlichtingen die Onze Minister nodig heeft voor de uitoefening van diens in dit hoofdstuk omschreven taken.
3. Een geschilleninstantie verstrekt de toezichthouder de gegevens en inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.
4. Een geschilleninstantie stelt jaarlijks een begroting op en zendt deze voor 1 december van het aan het begrotingsjaar voorafgaande jaar ter instemming aan Onze Minister.
5. Een geschilleninstantie stelt jaarlijks een bestuursverslag en een jaarrekening op. De jaarrekening gaat vergezeld van een verklaring omtrent de getrouwheid, afgegeven door een door de geschilleninstantie aangewezen accountant.
6. Een geschilleninstantie zendt de jaarrekening voor 1 mei van het op het boekjaar volgende jaar ter instemming aan Onze Minister.

Hoofdstuk 4D: Risicohouding

Bepalingen ter uitvoering van artikel 52b van de Pensioenwet en artikel 63b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Artikel 14t. Risicohouding

1. De uitvoerder die verantwoordelijk is voor de beleggingen legt de risicohouding vast waarop het beleggingsbeleid of de toedelingsregels zijn gebaseerd. De risicohouding wordt per cohort vastgelegd.
2. Een fonds stelt de risicohouding vast na overleg met de organen van het fonds. Een verzekeraar of premiepensioeninstelling streeft ernaar van de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden of hun vertegenwoordigers zo veel mogelijk duidelijkheid te krijgen over hun doelstellingen en risicohouding.
3. Het vaststellen van de risicohouding wordt gebaseerd op in ieder geval de uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek, deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. De uitvoerder onderbouwt hoe en in welke mate deze elementen hebben bijgedragen aan de risicohouding.
4. Bij het vaststellen van de risicohouding en het beleggingsbeleid voor deelnemers of gewezen deelnemers wordt voor ieder leeftijdscohort rekening gehouden met de duur van de periode tot aan de pensioendatum, waarbij het beleggingsrisico kleiner wordt naarmate de pensioendatum nadert.
5. Een leeftijdscohort heeft een maximale omvang van vijf geboortejaren. In afwijking hiervan kan een leeftijdscohort betrekking hebben op een groter aantal geboortejaren indien de uitvoerder op basis van het risicopreferentie-onderzoek, de deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten onderbouwt dat dit in het belang is van de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden.
6. De vaststelling en toetsing van de risicohouding vindt plaats in vier fasen:
  - a. het risicopreferentie-onderzoek;
  - b. de weging van de informatie uit de bronnen risicopreferentie-onderzoek, deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten om tot vaststelling van de risicohouding te komen;
  - c. de vertaling van de risicohouding in beleggingsbeleid of toedelingsregels door een ALM-analyse; en
  - d. jaarlijkse toetsing van de risicoblootstelling aan de risicohouding.

Artikel 14u. Maatstaven risicohouding

1. De risicohouding per leeftijdscohort komt tot uitdrukking in de volgende maatstaven waarvoor gebruik wordt gemaakt van een scenario-analyse:
  - a. de risicomaatstaf: de maximaal aanvaardbare afwijking van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde verwachte reële pensioenuitkeringen in een pessimistisch scenario ten opzichte van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde verwachte reële pensioenuitkeringen in een verwacht mediaan scenario waarbij het in de opbouwfase gaat om een gewogen gemiddelde van alle verwachte ouderdomspensioenuitkeringen in de uitkeringsfase en in de uitkeringsfase om de afwijking van verwachte ouderdomspensioenuitkeringen van jaar op jaar;
  - b. de verwachtingsmaatstaf: de minimale verwachting voor de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde verwachte reële pensioenuitkeringen in een verwacht mediaan scenario ten opzichte van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde verwachte reële pensioenuitkeringen in een verwacht mediaan scenario op basis van een hypothetisch geheel risicomijdend beleggingsbeleid; en

c. de lange termijn risicomaatstaf in de uitkeringsfase: bij mechanismen die risico naar de toekomst verplaatsen de maximaal aanvaardbare afwijking van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde verwachte reële pensioenuitkeringen in een pessimistisch scenario ten opzichte van de, naar overlevingskans gewogen, gemiddelde verwachte reële pensioenuitkeringen in een verwacht mediaan scenario, waarbij het in de teller en de noemer van de maatstaf gaat om een gewogen gemiddelde van alle resterende verwachte reële ouderdomspensioenuitkeringen in de uitkeringsfase.

2. Voor zover fondsen een beëindigde uitkeringsovereenkomst, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Pensioenwet dan wel een beëindigde uitkeringsregeling, zoals gedefinieerd in artikel 1, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, zoals die artikelen luiden op de dag voor de datum van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen, of vastgestelde uitkeringen uitvoeren voldoet de risicohouding aan de prudent person regel en komt deze voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

Artikel 14v. Risicopreferentie-onderzoek

1. Het risicopreferentie-onderzoek onderzoekt de mate waarin een groep deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden bereid is beleggingsrisico's te lopen met het oog op hun doelstellingen. Hierbij zal tenminste de mate van relatieve risicoaversie van deze groep worden afgeleid uit het onderzoek. Bij de vaststelling van de uitvraag voor het risicopreferentie-onderzoek wordt rekening gehouden met de mate waarin deze groep beleggingsrisico's kan dragen gegeven de kenmerken van de groep, op basis van onder meer deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. De uitkomsten van het onderzoek zijn bruikbaar voor het vaststellen van de risicohouding op cohortniveau.
2. Het risicopreferentie-onderzoek sluit aan bij de pensioencontext en de persoonlijke situatie van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en geeft in de uitvraag een realistisch beeld van de hoogte van de te verwachte pensioenuitkering en de te verwachten zekerheid van de pensioenuitkering. Hiervoor wordt een realistische inschatting van de hoogte van de pensioenpremie gebruikt.
3. De inrichting van het risicopreferentie-onderzoek is zodanig dat naar verwachting voor ieder cohort voldoende representatieve individuele uitkomsten opgehaald worden. De grootte van ieder cohort moet onderbouwd worden op grond van de uitkomsten van het onderzoek.
4. De uitvoerder streeft ernaar dat de respons per cohort een adequate weerspiegeling is van de cohortpopulatie. De cohortpopulaties samen zijn een weerspiegeling van de deelnemerspopulatie. De uitvoerder onderbouwt dat sprake is van een adequate weerspiegeling en dat de vertaling van individuele uitkomsten naar cohortniveau zo representatief als mogelijk zijn.
5. Het risicopreferentie-onderzoek levert een objectief, controleerbaar, systematisch, reproduceerbaar en kwantitatief interpreteerbare uitkomst op.

U

Het opschrift van hoofdstuk 5 komt te luiden:

Hoofdstuk 5. Uitrust, afkoop en gelijke behandeling

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 60, tiende lid, 61, vijfde lid, 61a, vijfde lid, 62, vierde lid, 66, negende lid, en 69, zesde lid, van de Pensioenwet, de artikelen 72, tiende lid, 73, vijfde lid, 73a, vijfde lid, 74, vierde lid, 78, negende lid, en 80a, zesde lid,

van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en artikel 12c, derde lid, van de Wet gelijke behandeling mannen en vrouwen

V

Artikel 17a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het opschrift komt te luiden:

Artikel 17a. Vaste daling of toepassing projectierendement

2. In het eerste lid wordt "derde lid" telkens vervangen door "tweede lid" en wordt "het beleggingsbeleid" vervangen door "de risicohouding en het beleggingsbeleid".

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. Het projectierendement, bedoeld in artikel 63a, derde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 75a, derde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling kan na de ingangsdatum van het pensioen wijzigen indien dit het gevolg is van wijziging van de parameter voor aandelenrendement of een wijziging van de risicohouding.

W

Artikel 17b komt te luiden:

Artikel 17b. Risicovrije rente en parameter aandelenrendement

1. De risicovrije rente, bedoeld in artikel 63a, tweede, derde, zesde en zevende lid, van de Pensioenwet, artikel 75a, tweede, derde, zesde en zevende lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, en artikel 17a, eerste lid, is de risicovrije rente voor fondsen.

2. De parameter voor aandelenrendement, bedoeld in artikel 63a, tweede en derde lid, van de Pensioenwet, artikel 75a, tweede en derde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, en artikel 17a, eerste lid, is gelijk aan de parameter, bedoeld in artikel 23a, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

X

De artikelen 17c en 17d vervallen.

Y

Artikel 25 komt te luiden:

Artikel 25. Berekening overdrachtswaarde

1. De overdrachtswaarde van pensioenaanspraken die voortvloeien uit een premieovereenkomst of premieregeling, waarbij en voor zover de premie wordt belegd, wordt berekend op basis van de actuariële grondslagen van de overdragende uitvoerder. Onder actuariële grondslagen worden de grondslagen verstaan die de uitvoerder hanteert voor de vaststelling van de technische voorziening.

2. In afwijking van het eerste lid wordt de overdrachtswaarde van pensioenaanspraken berekend op basis van het standaardtarief indien sprake is van:

a. aanspraken voortvloeiend uit een uitkeringsovereenkomst, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Pensioenwet dan wel een uitkeringsregeling, zoals gedefinieerd in artikel

- 1, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, zoals deze artikelen luiden op de dag voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen; en
- b. aanspraken op een vastgestelde uitkering in een premie-uitkeringsovereenkomst dan wel premie-uitkeringsregeling.
- De overdrachtswaarde is ten minste gelijk aan de contante waarde van de over te dragen pensioenaanspraken op de overdrachtsdatum. Het standaardtarief wordt berekend op basis van marktwaardering.
3. Indien de overdrachtswaarde niet op basis van het standaardtarief berekend kan worden, worden de pensioenaanspraken met behoud van de actuariële gelijkwaardigheid eerst omgezet in pensioenaanspraken waarop het standaardtarief wel toegepast kan worden.
4. Bij de berekening van de overdrachtswaarde mogen buiten beschouwing blijven:
- a. partnerpensioen dat is verzekerd op risicobasis, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen; en
- b. aanspraken op partnerpensioen of nettopensioen die achterblijven bij de overdragende uitvoerder.
5. Onze Minister stelt regels voor de berekening van de overdrachtswaarde, bedoeld in het eerste lid en voor het standaardtarief, bedoeld in het tweede lid.

Z

Artikel 26 komt te luiden:

Artikel 26. Overdrachtswaarde niet gelijk aan waarde gefinancierde deel van de aanspraken

Indien bij een premieovereenkomst of een premieregeling, waarbij de premie onmiddellijk na het beschikbaar stellen is omgezet in een aanspraak op een uitkering, een uitkeringsovereenkomst, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Pensioenwet dan wel een uitkeringsregeling, zoals gedefinieerd in artikel 1, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, zoals deze artikelen luiden op de dag voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen, de overdrachtswaarde niet gelijk is aan de waarde van het gefinancierde deel van de aanspraken, komt het verschil ten gunste, respectievelijk ten laste, van de oude werkgever of van het fonds waar de regeling was ondergebracht.

AA

In artikel 28, vierde lid, wordt "het tweede lid" vervangen door "het derde lid".

BB

Na artikel 28c wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 6b. Opdrachtbevestiging

Bepaling ter uitvoering van artikel 102a van de Pensioenwet en artikel 109a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Artikel 28d. Opdrachtbevestiging

1. Uiterlijk bij de opdrachtaanvaarding, bedoeld in artikel 102a, derde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 109a, derde lid, van de Wet verplichte

beroepspensioenregeling, en bij elke ingrijpende wijziging, informeert het fonds de vertegenwoordigers van werkgevers of werkgeversverenigingen, werknemers of werknemersverenigingen of beroepspensioenverenigingen die de pensioenregeling zijn overeengekomen ten minste en voor zover van toepassing over:

- a. de risicohouding;
- b. de regels ten aanzien van de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve;
- c. de toedelingsregels;
- d. het projectierendement of de vaste daling; en
- e. de spreidingssystematiek.

2. Het fonds licht toe welke overwegingen aan de vormgeving van de pensioenregeling, waaronder de in het eerste lid genoemde onderdelen ten grondslag liggen. Gezien de samenhang tussen de verschillende onderdelen, beoordeelt het fonds de afwegingen bij de verschillende onderdelen ook in samenhang met elkaar. Hierbij wordt ten minste toegelicht:

- a. hoe de vormgeving van de pensioenregeling aansluit op de opdracht en doelstellingen;
- b. wat de effecten van de vormgeving van de pensioenregeling zijn op de verwachte pensioenen voor de verschillende leeftijdscohorten;
- c. hoe het fonds de resultaten van het risicopreferentie-onderzoek, de wetenschappelijke inzichten en de deelnemerskenmerken heeft gewogen en op basis daarvan de risicohouding heeft vastgesteld per leeftijdscohort;
- d. hoe vormgeving van de pensioenregeling verband houdt met de vastgestelde risicohouding per leeftijdscohort; en
- e. de onderbouwing in welke mate de gevolgen van de voorgenomen pensioenregeling, zowel op de onderdelen als de gezamenlijke werking van de verschillende onderdelen, passen bij deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden, gegeven de samenstelling van de populatie van het fonds.

3. Het fonds informeert de vertegenwoordigers, bedoeld in het eerste lid, aanhef, bij de opdrachtbevestiging over de consequenties van arbeidsvoorwaardelijke keuzes, waaronder ten minste de gevolgen voor:

- a. de uitvoerbaarheid en uitvoeringskosten; en
- b. in geval van een solidaire premieovereenkomst dan wel solidaire premieregeling de kans dat de beoogde pensioendoelstelling, gegeven de premie wordt behaald aan de hand van een uniforme scenario-analyse

4. De toezichthouder kan regels stellen ten aanzien van de wijze waarop de informatie wordt gegeven.

CC

Artikel 36 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "de artikelen 21" vervangen door "de artikelen 10c, derde lid, 21", wordt "38 tot en met 51, met uitzondering van de berekeningen ten behoeve van de weergave op basis van scenario's" vervangen door "38 tot en met 51a", wordt "63b, met uitzondering van de berekeningen ten behoeve van de weergave op basis van scenario's" vervangen door "52b, voor zover het betreft het risicopreferentie-onderzoek, 61a, derde lid, 63b", en wordt "en 134, tweede lid" vervangen door "102a, voor zover het betreft de regels, bedoeld in artikel 28d, tweede lid, aanhef en onderdelen b en e, van dit besluit, 134, tweede lid, 150e, vijfde lid, 150f, tweede lid, 150j, 150l, zesde lid, 150p, vierde lid, onderdeel b, 220e, tweede lid en 220i, tweede lid, voor zover het betreft het vermelden van informatie op de website".

2. In het tweede lid wordt "de artikelen 38" vervangen door "de artikelen 28c, derde lid, 38", wordt "48 tot en met 62, met uitzondering van de berekeningen ten behoeve van de weergave op basis van scenario's" vervangen door "48 tot en met 62a", wordt "75b, met uitzondering van de berekeningen ten behoeve van de weergave op basis van scenario's" vervangen door "63b, voor zover het betreft het risicopreferentie-onderzoek, 73a, derde lid, 75b", en wordt "en 129, tweede lid" vervangen door "109a, voor zover het betreft de regels, bedoeld in artikel 28d, tweede lid, aanhef en onderdelen b en e, van dit besluit, 129, tweede lid, 145d, vijfde lid, 145e, tweede lid, 145i, 145k, zesde lid, 145o, vierde lid, onderdeel b, 214d, tweede lid en 214h, tweede lid, voor zover het betreft het vermelden van informatie op de website".

DD

In artikel 40a, eerste lid, vervalt onderdeel l, onder verlettering van de onderdelen m en n tot onderdelen l en m.

EE

Na artikel 42 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 9b. Transitie

Bepalingen ter uitvoering van hoofdstuk 6b.2 van de Pensioenwet en hoofdstuk 5a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Paragraaf 9b.1 Scenario's

Artikel 43. Risico-gecorrigeerde scenario's

PM

Paragraaf 9b. 2 Transitieplan en transitiecommissie

Artikel 44. Transitieplan

Bij de uitwerking van artikel 150d, eerste lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 145c, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt in het transitieplan in ieder geval opgenomen:

- a. de doelstellingen van de transitie;
- b. de maatstaven voor de beoordeling van de transitie, waartoe in ieder geval netto- en bruto-profijs horen, en de uitkomsten daarvan die aanvaardbaar zijn;
- c. welke voorrangregels gelden voor de doelstellingen en maatstaven bij de uitvoering van de opdracht; en
- d. voor fondsen: het niveau van de dekkingsgraad vanaf wanneer de financiële positie van een fonds dusdanig is dat de gemaakte afspraken niet meer toereikend zijn en de afspraken en procedure die van toepassing zijn indien het fonds een dergelijke dekkingsgraad heeft.

Artikel 44a. Hoorrecht

Een vereniging van gewezen deelnemers respectievelijk van pensioengerechtigden, vertegenwoordigt een substantieel gedeelte van de gewezen deelnemers respectievelijk van de pensioengerechtigden als bedoeld in artikel 150g van de Pensioenwet dan wel

artikel 145f van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de vereniging bezit volledige rechtsbevoegdheid als bedoeld in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
- b. haar statutaire doel omvat in elk geval de belangenbehartiging van gewezen deelnemers respectievelijk van pensioengerechtigden bij het fonds;
- c. de vereniging vertegenwoordigt ten minste:
  - 1°. duizend gewezen deelnemers of 10% van alle gewezen deelnemers bij het fonds; of
  - 2°. duizend pensioengerechtigden of 10% van alle pensioengerechtigden bij het fonds;en
- d. de vereniging maakt haar bestaan tijdig kenbaar aan de partijen die betrokken zijn bij de vaststelling, wijziging of intrekking van de pensioenovereenkomst dan wel de beroepspensioenregeling waarbij de vereniging de melding rechtstreeks kan doen of via het fonds.

Artikel 45. Samenstelling transitiecommissie

1. De transitiecommissie bestaat uit vijf onafhankelijke leden waaronder een voorzitter.
2. Onze Minister benoemt de leden van de transitiecommissie. Alvorens een kandidaat-lid te benoemen vraagt Onze Minister het oordeel van de Stichting van de Arbeid over de kandidaat.
3. De leden van de transitiecommissie zijn deskundig ten aanzien van pensioen en hebben ruime werkervaring op pensioenterrein als bestuurder, wetenschapper of bestuursadviseur.
4. In de transitiecommissie als geheel is deskundigheid op het gebied van pensioen en arbeidsvoorwaarden, actuariële deskundigheid, kennis van en ervaring met mediation-trajecten en kennis van en ervaring met onderhandelingsprocessen vertegenwoordigd.
5. De leden van de transitiecommissie:
  - a. functioneren onafhankelijk en bevestigen dit voorafgaand aan hun aanstelling schriftelijk;
  - b. leggen vast welke andere werkzaamheden zij verrichten; en
  - c. zijn niet betrokken bij bemiddeling of bindend advies voor partijen of sectoren waarbij zij uit hoofde van hun andere werkzaamheden betrokken zijn.
6. De transitiecommissie voorkomt belangenverstrengeling of de schijn van belangenverstrengeling en stelt hiervoor nadere regels in het reglement.
7. De voorzitter en commissieleden kunnen op eigen verzoek door Onze Minister worden ontslagen. Zij kunnen verder door Onze Minister worden geschorst of ontslagen wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid of op andere zwaarwegende gronden.
8. De transitiecommissie wordt bekostigd door Onze Minister. De leden van de transitiecommissie ontvangen een bezoldiging volgens schaal 16 bijlage B van het Bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren 1984. Voor de voorzitter geldt een deeltijdfactor van 0,4, voor de overige commissieleden geldt een deeltijdfactor van 0,3.

Artikel 45a. Ondersteuning transitiecommissie

1. De transitiecommissie wordt ondersteund door een secretariaat.
2. De werkzaamheden en huisvesting van het secretariaat van de transitiecommissie worden bekostigd door Onze Minister.

Artikel 45b. Jaarverslag transitiecommissie

1. De transitiecommissie maakt een jaarverslag van haar werkzaamheden dat bestaat uit een financieel jaarverslag en een verslag van de werkzaamheden.

2. De transitiecommissie maakt het jaarverslag over het afgelopen jaar steeds openbaar voor 1 april.

Artikel 45c. Reglement transitiecommissie

1. De transitiecommissie stelt een reglement vast waarin in ieder geval is vastgelegd:
  - a. de procedure voor het aanvragen van bemiddeling dan wel bindend advies;
  - b. de termijnen die gelden voor het in behandeling nemen van een aanvraag;
  - c. in welke gevallen een aanvraag niet in behandeling wordt genomen en hoe de aanvragers daarover worden geïnformeerd; en
  - d. de procedure voor het openbaar maken van een bindend advies.
2. De transitiecommissie kan in het reglement nadere regels opnemen met betrekking tot de informatie en opgaven, bedoeld in artikel 45d, eerste lid.
3. Het reglement wordt door de transitiecommissie vastgesteld na overleg met Onze Minister.

Artikel 45d. Bindend advies

1. Indien de aanvraag een verzoek tot bindend advies betreft overleggen de aanvragers bij de aanvraag:
  - a. informatie over de onderwerpen waarover overeenstemming is bereikt;
  - b. informatie over de onderwerpen waarover geen overeenstemming is bereikt;
  - c. informatie over de onderhandelingsinzet van de beide aanvragers bij de onderwerpen waarover geen overeenstemming is bereikt;
  - d. de berekeningen van de effecten voor de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde van de verschillende opties; en
  - e. een oordeel over de uitvoerbaarheid van de beoogde pensioenuitvoerder.
2. De transitiecommissie maakt een bindend advies openbaar binnen vier weken na bekendmaking aan de aanvragers.

Paragraaf 9b.3 Implementatieplan

Artikel 46. Implementatieplan

1. In het kader van de wijze waarop voorbereidingen worden getroffen voor de uitvoering van de gewijzigde pensioenovereenkomst dan wel de gewijzigde beroepspensioenregeling en de besluiten op grond van de artikelen 150m en 150n van de Pensioenwet dan wel de artikelen 145l en 145m van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt in het implementatieplan van fondsen ten minste opgenomen:
  - a. informatie over het doorlopen en te doorlopen besluitvormingsproces;
  - b. de genomen en te nemen stappen in de implementatiefase en uitvoeringsfase en het beoogde tijdschema hiervoor en welke stappen gezet moeten worden ingeval financiële, economische en andere schokken optreden tijdens de transitieperiode; en
  - c. het niveau van de dekkingsgraad vanaf wanneer de financiële positie van een fonds dusdanig is dat de afspraken uit het transitieplan niet meer toereikend zijn en de afspraken en procedure die van toepassing zijn indien het fonds een dergelijke dekkingsgraad heeft.
2. Een fonds onderbouwt hoe zal worden omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten, alsmede de overwegingen daartoe. Indien een fonds zal overgaan tot een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in artikel 150m van de Pensioenwet dan wel artikel 145l van de Wet verplichte beroepspensioenregeling betreft dit in ieder geval:

- a. welk gedeelte van het vermogen wordt gebruikt om te voldoen aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen;
  - b. welke methode zal worden gebruikt voor de waardering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten en het aanwenden van het vermogen;
  - c. hoe invulling wordt gegeven aan de bestuurlijke ruimte binnen de gekozen methode;
  - d. indien van toepassing, de hoogte van de initiële vulling van het compensatiedepot;
  - e. indien van toepassing, de initiële vulling van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve;
  - f. hoe het rekening heeft gehouden met de gevolgen voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden van gebruikmaking van overbruggingsplannen als bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet dan wel artikel 145o van de Wet verplichte beroepspensioenregeling;
  - g. hoe het rekening heeft gehouden met de gevolgen voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners of pensioengerechtigden wanneer gebruik is gemaakt van de mogelijkheid in het jaar 2022 toeslag te verlenen bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 105%; en
  - h. hoe zal worden omgegaan met arbeidsongeschiktheidspensioen, premievrije voortzetting en nabestaandenpensioen.
3. Een fonds neemt een analyse op ten aanzien van:
- a. operationele en IT-risico's waaronder de continuïteit en betrouwbaarheid van de dienstverlening voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van deze risico's;
  - b. de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van de risico's hierbij;
  - c. de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van de risico's hierbij;
  - d. de procesbeheersing en de beheersing van de risico's hierbij;
  - e. de risico's die samenhangen met de uitbesteding van werkzaamheden en de beheersing van deze risico's; en
  - f. de financiële risico's en de beheersing van deze risico's.
4. Een fonds moet kunnen aantonen dat de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie geborgd is. Dit doet zij door het uitvoeren van een risicoanalyse als bedoeld in het derde lid, onderdeel c. Een fonds dat besluit tot een collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten geeft tevens aan hoe zij de kwaliteit van de data zekerstelt voor, tijdens en na de transitie. Dat doet zij door:
- a. voorafgaand aan het indienen van het implementatieplan een externe accountant opdracht te geven werkzaamheden te verrichten waarmee het fondsbestuur in staat wordt gesteld een oordeel te vormen over de juistheid en volledigheid van de relevante pensioendata benodigd voor de transitie waarbij de resultaten alsmede een oordeelsvorming van het fonds en opvolging van eventuele bevindingen dienen opgenomen te worden in het implementatieplan of meegestuurd te worden;
  - b. na de transitie een onderzoek door een extern accountant te laten verrichten op de juistheid en volledigheid van de berekeningen die ten grondslag liggen aan de verdeling van vermogens en tenminste, indien van toepassing, op het compensatiedepot, de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve bij invaren.
5. Op verzekeraars en premiepensioeninstellingen is het eerste lid onderdelen a en b, het tweede lid, eerste zin, en het derde lid, aanhef en onderdelen a, b, c en d van overeenkomstige toepassing. Daar waar de onderdelen in het implementatieplan overeenkomen met het reeds doorlopen productontwikkelingsproces kan daar naar verwezen worden.

Artikel 46a. Communicatieplan

1. De uitvoerder neemt in het communicatieplan op dat bij het informeren van de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden, naast de informatie, bedoeld in artikel 150j, tweede lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 145i, tweede lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, in ieder geval ook het volgende wordt opgenomen:

- a. de persoonsgegevens van de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde;
- b. de naam en het contactadres van de uitvoerder;
- c. de peildatum waarop de informatie betrekking heeft;
- d. het karakter van de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling voor en na de peildatum;
- e. de pensioensoorten voor en na de peildatum, waarbij bij partnerpensioen onderscheid wordt gemaakt tussen partnerpensioen op opbouwbasis en partnerpensioen op risicobasis;
- f. de hoogte van de dekking van het nabestaandenpensioen voor en na de peildatum;
- g. uitleg over verschillen in bedragen voor en na de peildatum; en
- h. de doelgroepen, doelstellingen en de planning van de informatieverstrekking, waarbij in ieder geval de belangrijkste communicatiemomenten zijn opgenomen.

2. De uitvoerder geeft verder informatie over het stellen van vragen aan de uitvoerder, over de interne klachtenprocedure van de uitvoerder en neemt een verwijzing op naar het pensioenregister.

3. Voor de weergave op basis van een pessimistisch, verwacht en optimistisch scenario, bedoeld in artikel 150j, tweede lid, onderdelen a en b, van de Pensioenwet dan wel artikel 145i, tweede lid, onderdelen a en b, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, wordt gebruik gemaakt van de scenariosets, bedoeld in artikel 23b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

4. Bij ministeriele regeling worden regels gesteld met betrekking de rekenmethodiek voor de weergave in scenario's.

5. De Stichting Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen over de vormgeving en wijze van leveren van het communicatieplan.

Paragraaf 9b.4 Interne collectieve waardenoverdracht en aanwenden vermogen

Artikel 46b. Interne collectieve waardeoverdracht fondsen

1. De toezichthouder beoordeelt het voornemen tot waardeoverdracht, bedoeld in artikel 150m, tweede lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 145l, tweede lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling op de volgende aspecten:

- a. het besluitvormingsproces;
- b. financiële en andere risico's;
- c. de financiële effecten;
- d. de collectieve actuariële gelijkwaardigheid; en
- e. de evenwichtige belangenafweging door het fonds.

2. Het fonds verstrekt het verantwoordingsorgaan, het belanghebbendenorgaan of de raad van toezicht, ten behoeve van de advisering, dan wel goedkeuring, bedoeld in artikel 150m, vierde, zesde en zevende lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 145l, vierde, zesde en zevende lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, in ieder geval de volgende gegevens:

- a. het voorgenomen besluit tot collectieve waardeoverdracht, waarbij ten minste wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:

- 1°. de methode die wordt gehanteerd voor de waardering van pensioenaanspraken en pensioenrechten;
  - 2°. hoe invulling zal worden gegeven aan de ruimte voor herverdeling na toepassing van de methode;
  - 3°. indien van toepassing: de hoogte van de initiële vulling van het compensatiedepot;
  - 4°. indien van toepassing: de initiële vulling van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve;
  - 5°. welk gedeelte van het vermogen wordt voorzien voor operationele kosten en onvoorziene technische resultaten; en
  - 6°. hoe zal worden omgegaan met arbeidsongeschiktheidspensioen en nabestaandenpensioen;
- b. informatie over het besluitvormingsproces;
  - c. de kwantitatieve effecten van de collectieve waardeoverdracht;
  - d. de overwegingen en afwegingen van het fonds bij het voorgenomen besluit en een motivering waarom de effecten evenwichtig worden geacht;
  - e. de gewijzigde pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling;
  - f. de afspraken met betrekking tot compensatie; en
  - g. de generatie-effecten van de totale transitie per leeftijdscohort in hele geboortejaren.

Artikel 46c. vba-rekenmethodiek

1. Bij de vba-methode, bedoeld in de artikelen 150n van de Pensioenwet dan wel 145m van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en bij het berekenen van de transitie-effecten, bedoeld in 150e van de Pensioenwet dan wel 145d van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, wordt gebruik gemaakt van de value based ALM-rekenmethodiek.
2. Bij de vba-rekenmethodiek geldt voor de berekeningen het volgende:
  - a. de duur van de gehele prognosehorizon is vastgesteld in de uniforme scenariosets in artikel 23b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen;
  - b. bij de scenarioanalyse wordt gebruik gemaakt van de uniforme scenariosets bedoeld in artikel 23b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen; en
  - c. voor de demografische ontwikkeling binnen het pensioenfonds wordt over de gehele prognosehorizon een realistische aanname gehanteerd.
3. Bij de vba-rekenmethodiek geldt voor de berekeningen het vastgestelde fondsbeleid. Bij de vaststelling van het fondsbeleid geldt het volgende:
  - a. bij de waardering van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten sluit het fonds aan bij het op 30 juni 2022 in de actuariële en bedrijfstechnische nota, bedoeld in artikel 145 van de Pensioenwet en artikel 140 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, vastgelegde beleidskader en vastgelegde financiële toezichtkadersbeleid.
  - b. bij de waardering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten voor de solidaire premieovereenkomst dan wel solidaire premiereregeling, of flexibele premieovereenkomst dan wel flexibele premiereregeling sluit het fonds aan bij de onderdelen zoals in de opdrachtbevestiging, bedoeld in artikel 28d, is vastgelegd of van plan is vast te leggen;
  - c. voor zover sprake is van incomplete beleidsonderdelen voor de uitvoering van de volledige prognosehorizon worden realistische aannames gehanteerd;
  - d. een fonds kan voor de uitvoering van de volledige prognosehorizon afwijken van het fondsbeleid, zoals vastgelegd in de vastgelegde actuariële en bedrijfstechnische nota of in de opdrachtbevestiging. Dit is uitsluitend mogelijk indien dit leidt tot een realistischere invulling op langere termijn; en
  - e. ten allen tijden wordt voldaan aan de huidige wet- en regelgeving.

4. Voor zover een pensioenuitvoerder bij de berekening gebruik maakt van maatmensen leidt deze vereenvoudiging niet tot materiële afwijkingen in de berekening van de marktwaarden van de te verwachte pensioenuitkeringen van deelnemers, gewezen deelnemers en andere aanspraakgerechtigden.
5. De pensioenuitvoerder onderbouwt de aannames, vereenvoudigingen en voor zover van toepassing de afwijking van het fondsbeleid op adequate wijze en neemt dit op in het implementatieplan.

Artikel 46d. Omrekenmethoden en aanwenden vermogen

1. Bij de standaardmethode, bedoeld in artikel 150n van de Pensioenwet en artikel 145m van de verplichte beroepspensioenregeling, wordt gebruik gemaakt van een voorgeschreven standaardregel.
2. Bij de vba-methode, bedoeld in artikel 150n van de Pensioenwet en artikel 145m van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, wordt gebruik gemaakt van de rekenmethodiek in artikel 46c.
3. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de voorgeschreven standaardregel in dit artikel.

Artikel 46e. transitie-effecten met netto profijt en bruto profijt berekening

1. Bij de netto profijt berekening, bedoeld in de artikelen 150e, 150p, vierde lid, en 220e, vierde lid, van de Pensioenwet en de artikelen 145d, 145o, vierde lid, en 214d, vierde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, wordt de vba-rekenmethodiek, bedoeld in artikel 46c gehanteerd.
2. Het netto profijt effect van het transitie-ftk, bedoeld in artikel 150p, vierde lid, van de Pensioenwet en in artikel 145o, vierde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, wordt berekend door het netto profijt van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling af te zetten tegen het netto profijt dat ontstaat door het indienen van een overbruggingsplan.
3. Het netto profijt effect wanneer gebruik is gemaakt van de mogelijkheid in het jaar 2022 toeslag te verlenen bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 105% wordt berekend door het netto profijt van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling af te zetten tegen het netto profijt dat ontstaat door het gebruik maken van deze mogelijkheid.
4. Het resultaat van de netto profijt berekening in de artikelen 150e, 150p, vierde lid, en 220e, vierde lid, van de Pensioenwet en de artikelen 145d, 145o, vierde lid en 214d, vierde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt uitgedrukt als percentage van de marktwaarde van te verwachte pensioenuitkeringen bij het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling.
5. Bij de bruto profijt berekening, bedoeld in de artikelen 150e, derde lid, en 220e, vijfde lid, van de Pensioenwet en de artikelen 145d, derde lid, en 214d, vijfde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, wordt op moment van berekening het volgende gehanteerd:
  - a. de meest recente door De Nederlandsche Bank gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur, bedoeld in artikel 2, tweede lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen;
  - b. voor de prijs- en loonontwikkeling wordt aangesloten bij de groeivoeten van het prijs- en loonindexcijfer bedoeld in artikel 23ba , tweede lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen; en
  - c. voor de individuele loonontwikkeling van deelnemers en gewezen deelnemers wordt aangesloten bij voor de uitvoerder specifieke uitgangspunten.

6. Het resultaat van de bruto profijt berekening in de artikelen 150e, derde lid, en 220e, vijfde lid, van de Pensioenwet en de artikelen 145d, derde lid, en 214d, vierde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling wordt uitgedrukt als percentage van de marktwaarde van te verwachte pensioenuitkeringen bij het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst.

7. De pensioenuitvoerder onderbouwt de voor de uitvoerder specifieke uitgangspunten, bedoeld in lid 4 onderdeel c, op adequate wijze en neemt dit op in het implementatieplan.

8. De transitie-effecten worden berekend per leeftijdscohort in hele geboortejaren.

Paragraaf 9b.5 Commissie transitie-effecten

Artikel 46f. Samenstelling commissie transitie-effecten

1. De commissie transitie-effecten bestaat uit ten minste vijf onafhankelijke leden waaronder een voorzitter. Er kunnen meer dan vijf leden benoemd worden in de commissie maar een advies wordt uitgebracht door vijf leden.

2. Onze Minister benoemt de leden van de commissie transitie-effecten.

3. De leden van commissie transitie-effecten hebben als kwalificatie: ervaring met voorzitten van een commissie, actuariële deskundigheid op pensioengebied, zijn deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of andere aanspraakgerechtigde en werkgeversvertegenwoordiger verantwoordelijk voor pensioenen

4. De leden van de commissie transitie-effecten:

a. functioneren onafhankelijk en bevestigen dit voorafgaand aan hun aanstelling schriftelijk;

b. leggen vast welke andere werkzaamheden zij verrichten; en

c. zijn geen voorzitter of lid van de transitiecommissie geweest.

5. De commissie transitie-effecten voorkomt belangenverstremgeling of de schijn van belangenverstremgeling en stelt hiervoor nadere regels in het reglement.

6. De voorzitter en commissieleden kunnen op eigen verzoek door Onze Minister worden ontslagen. Zij kunnen verder door Onze Minister worden geschorst of ontslagen wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid of op andere zwaarwegende gronden.

7. De commissie transitie-effecten wordt bekostigd door Onze Minister. De leden van de commissie transitie-effecten ontvangen een vergoeding per vergadering.

Artikel 46g. Ondersteuning commissie transitie-effecten

1. De commissie transitie-effecten wordt ondersteund door een secretariaat.

2. De werkzaamheden en huisvesting van het secretariaat van de commissie transitie-effecten worden bekostigd door Onze Minister.

Artikel 46h. Jaarverslag commissie transitie-effecten

1. De commissie transitie-effecten maakt een jaarverslag van haar werkzaamheden dat bestaat uit een financieel jaarverslag en een verslag van de werkzaamheden.

2. De commissie transitie-effecten maakt het jaarverslag over het afgelopen jaar steeds openbaar voor 1 april.

Artikel 46i. Reglement commissie transitie-effecten

1. De commissie transitie-effecten stelt een reglement vast waarin in ieder geval is vastgelegd:

a. de procedure voor het aanvragen van advies;

b. de termijnen die gelden voor het in behandeling nemen van een aanvraag;

- c. in welke gevallen een aanvraag niet in behandeling wordt genomen en hoe de aanvragers daarover worden geïnformeerd; en
  - d. de procedure voor het openbaar maken van een advies.
2. Het reglement wordt door de commissie transitie-effecten vastgesteld na overleg met Onze Minister.

Paragraaf 9b.6 Financieel overbruggingsplan

Artikel 47. Financieel overbruggingsplan

1. Het overbruggingsplan, bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet dan wel artikel 145o van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, bevat in ieder geval:
- a. de in artikel 150p, derde en vierde lid, onderdeel a, van de Pensioenwet dan wel artikel 145o, derde en vierde lid, onderdeel a, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling genoemde onderwerpen;
  - b. een beschrijving van de voorziene ontwikkeling van de technische voorzieningen en de waarden; en
  - c. een beschrijving van de concrete maatregelen waardoor het eigen vermogen binnen de looptijd van het overbruggingsplan op het vereiste niveau komt, waarbij rekening wordt gehouden met de toeslagverlening en de overige verplichtingen van het fonds.
2. Het overbruggingsplan is ten aanzien van het eerste lid, onderdelen b en c, gebaseerd op een deterministische analyse op basis van een dekkingsgraadsjabloon.
3. Voor toeslagverlening in de looptijd van het overbruggingsplan geldt dat geen toeslag wordt verleend:
- a. bij een beleidsdekkingsgraad onder 105%;
  - b. bij een dekkingsgraad onder 105% of, nadat het fonds het implementatieplan heeft ingediend, onder de invaardekkingsgraad; en
  - c. voor zover de dekkingsgraad van het fonds door de toeslagverlening lager zou worden dan 105% of lager dan de invaardekkingsgraad.
4. De in het eerste lid, onderdeel c, genoemde maatregelen mogen er niet toe leiden dat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten ten aanzien van het eigen vermogen doelbewust worden vergroot. In afwijking hiervan kan een fonds eenmalig, na dit in het implementatieplan te hebben onderbouwd, het strategisch beleggingsbeleid aanpassen mits dit past bij de risicohoudingen per cohort die voor het implementatieplan zijn vastgesteld. Als het fonds besluit niet over te gaan tot collectieve waardeoverdracht, dan brengt het fonds het risico van het strategische beleggingsbeleid zo snel mogelijk terug naar het eerdere niveau.

FF

Artikel 51a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

a. In numerieke volgorde wordt ingevoegd:

10a	2
10b	2
10c	2
10d	2
10e	2
17	2

48a	2
48b	2
48c	2
51a	2
52b	2
61a	2
112b	2
150g, tweede lid	2
150i	2
150j	2
150k	2
150l, derde en vierde lid	2
150m, tweede tot en met zevende en tiende lid	2
150p, derde tot en met zesde lid	2
150q, tweede en vierde lid	2

b. De volgende artikelen en boetecategorieen vervallen:

118, eerste, tweede en derde lid	2
119, eerste, tweede en derde lid	2
128	1
130	1
130a	2

c. De vermelding "120, eerste, tweede en derde lid" wordt vervangen door "120, eerste en tweede lid".

2. Het tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

a. In numerieke volgorde wordt ingevoegd:

28a	2
28b	2
28c	2
28d	2
28e	2
59a	2
59b	2
59c	2
62a	2
63b	2
73a	2
107a	2
145f, tweede lid	2
145h	2
145i	2
145j	2
145k, derde en vierde lid	2
145l, tweede tot en met zevende en tiende lid	2
145o, derde tot en met zesde lid	2
145p, tweede en vierde lid	2

b. De volgende artikelen en boetecategorieen vervallen:

116, eerste, tweede en derde lid	2
117, eerste, tweede en derde lid	2
123	1
125	1
125a	2

c. De vermelding "118, eerste, tweede en derde lid" wordt vervangen door "118, eerste en tweede lid".

GG

Artikel 54 komt als volgt te luiden:

Artikel 54. Overgangsrecht opdrachtaanvaarding

1. Artikel 28d is van toepassing vanaf de opdrachtaanvaarding die betrekking heeft op de overgang op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst als bedoeld in artikel 220i van de Pensioenwet dan wel een gewijzigde beroepspensioenregeling als bedoeld in artikel 214g, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Artikel 1a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen, zoals dat luidde voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen, blijft van toepassing op een eerdere opdrachtaanvaarding.

HH

Na artikel 56 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 57. Overgangsrecht in verband met wet toekomst pensioenen

Het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, zoals dat luidde op de dag voor het tijdstip van inwerkingtreding van het Besluit toekomst pensioenen blijft van toepassing tot het tijdstip dat de pensioenuitvoerder overgaat op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst of beroepspensioenregeling, maar uiterlijk tot 1 januari 2027. In afwijking van de vorige zin zijn vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdelen A, C, E, F G, J, M, O, P, T, BB, CC, DD, EE en GG van het Besluit toekomst pensioenen van toepassing:

- a. de gewijzigde artikelen 1, voor zover het betreft de definitie van geschilleninstantie, 2, 3a, 5a, met uitzondering van het eerste lid, het verval van 5b, 7c, het verval van 9a en 9c, 10, 28d en 54;
- b. de artikelen 36, 40a en 51a, voor het toezicht op de pensioenuitvoerder die is overgegaan op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst of beroepspensioenregeling;
- c. de hoofdstukken 4b, 4c en 9b.

ARTIKEL II

Het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen wordt als volgt gewijzigd:

A

Paragraaf 1a vervalt.

B

Paragraaf 3 vervalt.

C

Na artikel 11 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 11a. Beschikking over minimaal vereist eigen vermogen

1. Een fonds dat pensioenregelingen uitvoert waarbij door het fonds geen beleggingsrisico wordt gelopen, beoordeelt op 31 december van ieder jaar of voldaan wordt aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.
2. Indien het fonds op 31 december niet voldoet aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen, beoordeelt het fonds of het gemiddeld per het einde van de afgelopen twaalf kalendermaanden voldeed aan deze vereisten.
3. Een fonds dat zowel op 31 december als gemiddeld per het einde van de afgelopen twaalf kalendermaanden niet voldeed aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen neemt direct maatregelen zodat het op 31 december voldoet aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.

D

In artikel 22, eerste lid, wordt "Een fonds voert" vervangen door "Indien van toepassing voert een fonds".

E

Artikel 23 vervalt

F

Artikel 25, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel b komt te luiden:
  - b. het premiebeleid;.
2. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel d door een puntkomma wordt een aantal onderdelen toegevoegd, luidende:
  - e. het beleid inzake de toedelingsregels rondom beschermingsrendementen en de overrendementen;
  - f. het beleid aangaande de uitgangspunten, regels en procedures welke gelden ten aanzien van een solidariteitsreserve of een risicodelingsreserve;
  - g. Het beleid aangaande de uitgangspunten, regels en procedures welke gelden ten aanzien van een compensatiedepot als bedoeld in artikel 150f van de Pensioenwet of artikel 145e van de Wet verplichte beroepspensioenregeling; en
  - h. het beleid waarin invulling wordt gegeven aan het projectierendement of de vaste daling, bedoeld in artikel 63a van de Pensioenwet of artikel 75a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

G

In artikel 29 wordt "de wijze waarop voldaan wordt aan de artikelen 25, 126 tot en met 137 en 143 van de Pensioenwet of de artikelen 35, 121 tot en met 132 en 138 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling" vervangen door "de wijze waarop voldaan wordt aan artikel 25 en de financieel normerende artikelen binnen de Pensioenwet of artikel 35 en de financieel normerende artikelen van de Wet verplichte beroepspensioenregeling".

H

Artikel 30 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het opschrift komt te luiden:

Artikel 30. Staten en informatieverstrekking door fondsen

2. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

a. De aanhef komt te luiden:

De staten en de door een fonds op grond van artikel 203, derde en vierde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 197, derde en vierde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling te verstrekken gegevens hebben betrekking op:

b. In onderdeel c, onder 5°, wordt "beleggingsrendementen en indien sprake is van" vervangen door "beleggingsrendementen, ESG-kenmerken en indien sprake is van".

c. In onderdeel n wordt "herstelplan" vervangen door "herstelplan of overbruggingsplan".

d. In onderdeel q wordt na "pensioenrechten" ingevoegd "en persoonlijke pensioenvermogens".

e. Onderdeel r vervalt, onder verlettering van de onderdelen s en t tot onderdeel r en s.

f. Na onderdeel s (nieuw) wordt een aantal onderdelen toegevoegd, luidende:

t. informatie over de risicohouding;

u. informatie over het projectierendement of de vaste daling voor de vaststelling van de hoogte van het pensioen in de uitkeringsfase en de spreidingstermijn;

v. informatie over beschermings- en overrendement;

w. informatie over de solidariteits- of risicodelingsreserve;

x. informatie over het compensatiedepot en andere voorzieningen;

y. informatie over de risicobereidheid van het fonds ten aanzien van onderscheidenlijke risicocategorieën alsmede over opgetreden overschrijdingen daarvan;

z. informatie over opgetreden incidenten als bedoeld in artikel 19a, alsmede over de analyse en afhandeling daarvan;

aa. informatie over bedreigingen van de beheerste en integere bedrijfsvoering, alsmede over geplande en uitgevoerde risico- en dreigingsanalyses;

ab. informatie over geplande evaluaties en over uitgevoerde evaluaties door de interne auditfunctie zoals bedoeld in artikel 22a.

I

Artikel 36 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1." geplaatst.
2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
  2. Onverminderd het eerste lid kan een fonds dat op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen gezien de beleidsdekkingsgraad niet beschikt over het vereist eigen vermogen, eenmalig het strategisch beleggingsbeleid aanpassen in afwijking van artikel 16, vierde en vijfde lid, mits dit past bij de risicohoudingen per cohort die voor het implementatieplan, bedoeld in artikel 150i van de Pensioenwet dan wel artikel 145h van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, zijn vastgesteld.
  3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt een aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid op grond van artikel PM, vierde lid, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling aangemerkt als aanpassing op grond van het tweede lid.

J

Na artikel 36 wordt een artikel ingevoegd, luidend:

Artikel 36a. Overgangsrecht

Het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen, zoals dat luidde op de dag voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen, blijft van toepassing tot het tijdstip dat de pensioenuitvoerder overgaat op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling, maar uiterlijk tot 1 januari 2027. In afwijking van de vorige zin zijn vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van artikel II, onderdelen E, F, G, H, I van het Besluit toekomst pensioenen van toepassing:

- a. het verval van artikel 23 en de wijziging van artikel 36; en
- b. de artikelen 25, 29, 30 voor het toezicht op de pensioenuitvoerder die is overgegaan op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst of beroepspensioenregeling.

K

Artikel 36b vervalt.

ARTIKEL III Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000

Het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 9a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 9b. Overgangsrecht Wet toekomst pensioenen

Bijlage 2 en 3, zoals die luiden op de dag voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen, blijven van toepassing tot het tijdstip dat het bedrijfstakpensioenfonds overgaat op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst, maar uiterlijk tot 1 januari 2027.

B

In bijlage 2 komt onderdeel 1 te luiden:

1. te missen solidariteitsbijdragen als gevolg van het uittreden uit het bedrijfstakpensioenfonds waarbij deze solidariteitsbijdrage uit twee delen bestaat en als volgt wordt berekend:

a. bij de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve wordt beoogd, worden de baten en lasten per vastgesteld vijfjaarsleeftijdscohort van een geboortejahr berekend:

1°. de baten en lasten van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve van het bedrijfstakpensioenfonds worden berekend aan de hand van een ALM-analyse met een projectiehorizon van 60 jaar, gebruikmakend van de leeftijdsopbouw van het bestand van deelnemers en gewezen deelnemers van het bedrijfstakpensioenfonds en rekening houdend met de vullings- en toedelingsregels van het bedrijfstakpensioenfonds;

2°. de baten en lasten van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve van het bedrijfstakpensioenfonds worden berekend aan de hand van een ALM-analyse met een projectiehorizon van 60 jaar, gebruikmakend van de leeftijdsopbouw van het bestand deelnemersbestand en gewezen deelnemers van het bedrijfstakpensioenfonds met de leeftijdsopbouw van het bedrijfstakpensioenfonds na uittreden van de werkgever en rekening houdend met de vullings- en toedelingsregels van het bedrijfstakpensioenfonds;

3°. de contante waarde van beide berekeningen wordt gevonden door de uitkomsten te verdisconteren met de rentetermijnstructuur, bedoeld in artikel 2, tweede lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen en toepassing van een projectiehorizon van 60 jaar, waarna het verzekeringstechnisch nadeel wordt bepaald door het verschil in contante waarden van beide berekeningen te nemen en dat te delen door het getal 10;

b. voor de risicopremie wordt de solidariteitsbijdrage berekend vanuit het renterisico, het micro- en macro-langlevenrisico met de volgende berekeningen;

1°. de risicopremie per leeftijdscohort met de leeftijdsopbouw van het bedrijfstakpensioenfonds vermenigvuldigd met het vermogen van het leeftijdscohort voor het deelnemersbestand van het gehele bedrijfstakpensioenfonds;

2°. de risicopremie per leeftijdscohort met de leeftijdsopbouw van het bedrijfstakpensioenfonds na uittreden van de werkgever vermenigvuldigd met het vermogen van het leeftijdscohort voor het deelnemersbestand van het gehele bedrijfstakpensioenfonds;

c. het verschil in weging van de leeftijdscohorten tussen de leeftijdsopbouw van het bedrijfstakpensioenfonds en het bedrijfstakpensioenfonds na uittreden van de werkgever vermenigvuldigd met de risicopremie per leeftijdscohort van het bedrijfstakpensioenfonds;

d. het verschil in weging van de leeftijdscohorten tussen de leeftijdsopbouw van het bedrijfstakpensioenfonds en het bedrijfstakpensioenfonds na uittreden van de werkgever vermenigvuldigd met het verschil tussen beide berekeningen in onderdeel b;

e. het verschil tussen beide berekeningen in onderdeel b plus de uitkomst in onderdeel c plus de uitkomst van onderdeel d, zijnde het verzekeringsnadeel vanuit risicopremies;

f. zowel het verzekeringstechnisch nadeel vanuit solidariteitsreserve of risicodelingsreserve als het verzekeringstechnisch nadeel vanuit de risicopremie zal nooit negatief zijn en een uitkomst kleiner dan nul wordt op nul gesteld;

g. het verzekeringstechnisch nadeel vanuit de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve en het verzekeringstechnisch nadeel vanuit de risicopremie is gezamenlijk het verzekeringstechnisch nadeel;

C

In bijlage 3 komt de passage over financiële gelijkwaardigheid als volgt te luiden:

Financiële gelijkwaardigheid

Er is sprake van financiële gelijkwaardigheid indien de premie voor het pensioen op opbouwbasis en het pensioen op risicobasis in de pensioenregeling bij de werkgever ten minste even hoog is als de totale premie voor de pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds.

Indien de werkgever gebruik maakt van een progressieve premie op grond van artikel 220e van de Pensioenwet is sprake van financiële gelijkwaardigheid indien de gemiddelde premie voor de pensioenregeling bij de werkgever ten minste even hoog is als de premie voor de pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds. Voor de berekening van de gemiddelde premie kunnen alle leeftijdscategorieën even zwaar tellen indien dit nodig is om schommelingen in de berekening te voorkomen.

ARTIKEL IV

Het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1 vervalt "5.16b,".

B

In artikel 1 wordt "10.8 en 10.9" vervangen door "10.8, 10.9 en 10.26".

C

Artikel 11b wordt als volgt gewijzigd:

1. In het opschrift wordt na "nemen" ingevoegd "kosten en".

2. In de tekst wordt "zevende lid, onderdeel a, tweede volzin, van de Wet op de loonbelasting 1964 is artikel" vervangen door "eerste lid en derde lid, vijfde zin, van de Wet op de loonbelasting 1964 zijn de artikelen 10 en".

D

In artikel 11c, eerste lid, wordt "zevende lid, onderdeel a" vervangen door "derde lid".

E

Artikel 11d wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1." geplaatst.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
2. Het ingevolge het eerste lid vastgestelde pensioengevend inkomen mag gedurende de periode van ziekte, arbeidsongeschiktheid, zwangerschapsverlof of bevallingsverlof worden geïndexeerd met de loonindex in de bedrijfstak waarin de werknemer werkzaam is, dan wel met de gemiddelde loonindex voor de CAO-lonen per maand, inclusief bijzondere beloningen, zoals berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

F

Artikel 11f wordt als volgt gewijzigd:

1. In het opschrift wordt "Bereikbaar" vervangen door "Laatstgenoten".
2. In het eerste lid wordt "bereikbaar" telkens vervangen door "laatstgenoten".
3. Het tweede lid komt te luiden:
2. Onder laatstgenoten pensioengevend inkomen als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan: het pensioengevend inkomen, bedoeld in artikel 3.18, vierde lid, onderdeel d, van de wet.
3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
3. Voor de toepassing van het tweede lid worden niet regelmatig genoten loonbestanddelen gesteld op het gemiddelde van die niet regelmatig genoten loonbestanddelen van de laatste vijf kalenderjaren voorafgaande aan het overlijden van de werknemer.

G

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "de aan het voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen aangroei van het bedrag van de jaarlijkse uitkeringen van de aan hem toekomende aanspraken die recht geven op een levenslange inkomensvoorziening bij ouderdom, voor zover deze aangroei het gevolg is van de toeneming van de diensttijd in dat voorafgaande kalenderjaar" vervangen door "het bedrag van de in het voorafgaande kalenderjaar in de pensioenregeling van de belastingplichtige ingelegde premies voor ouderdomspensioen en partnerpensioen op of na pensioendatum voor zover dit bedrag

het gevolg is van de toeneming van de diensttijd in dat voorafgaande kalenderjaar en exclusief de premie voor een compensatie als bedoeld in artikel 38s van de Wet op de loonbelasting 1964”.

2. Het tweede lid komt te luiden:

2. In afwijking van het eerste lid verstrekt de verzekeraar van een pensioen als bedoeld in artikel 1.7, tweede lid, onderdelen a en b, van de wet aan de belastingplichtige die met toepassing van de artikelen 38q of 38r van de Wet op de loonbelasting 1964 pensioen opbouwt een opgave van het bedrag van de in het voorafgaande kalenderjaar in de pensioenregeling van de belastingplichtige ingelegde premies voor ouderdomspensioen en partnerpensioen op of na pensioendatum voor zover dit bedrag het gevolg is van de toeneming van de diensttijd in dat voorafgaande kalenderjaar waarbij de aan het voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen premies worden bepaald overeenkomstig artikel 10a.25 van de wet.

3. Het vierde en vijfde lid vervallen.

H

In artikel 15, tweede lid, vervalt “38q of”.

I

In artikel 15, eerste lid, vervalt “en exclusief de premie voor een compensatie als bedoeld in artikel 38s van de Wet op de loonbelasting 1964”.

J

Artikel 17bis vervalt.

K

Na artikel 25 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 25a Experimenteerbepaling zelfstandigen

1. Artikel 1a, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing op de beëindiging van deelname aan een pensioenregeling als bedoeld in artikel 150a van de Pensioenwet.
2. Artikel 11e, eerste en tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op de deelname aan een pensioenregeling als bedoeld in artikel 150a van de Pensioenwet, met dien verstande dat dit alleen geldt voor het eerste jaar van deelname.

L

Artikel 25a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het opschrift wordt “Experimenteerbepaling” vervangen door “Overgangsbepaling experimenteerbepaling”.

2. Het tweede lid komt te luiden:

2. In afwijking van artikel 3.135 van de wet kan de belastingplichtige het opgebouwde pensioen in een pensioenregeling als bedoeld in artikel 150a van de Pensioenwet

geruisloos aanwenden ter verkrijging van een lijfrente als bedoeld in artikel 3.125 van de Wet inkomstenbelasting 2001 of een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht als bedoeld in artikel 3.126a van die wet.

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Indien de belastingplichtige met toepassing van **PM** overgaat tot afkoop of overdracht van het gehele opgebouwde pensioen in een pensioenregeling als bedoeld in artikel 150a van de Pensioenwet, is artikel 3.135 van de wet niet van toepassing.

M

In artikel 25a vervalt het tweede lid, onder vernummering van het derde lid tot tweede lid.

ARTIKEL V

Het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965 wordt als volgt gewijzigd:

A

In hoofdstuk 4 wordt voor artikel 10a een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 10

1. In de premie, bedoeld in artikel 18a, eerste lid, van de wet, zijn kosten voor vermogensbeheer en voor het afdekken van beleggingsrisico's begrepen. Het percentage van artikel 18a, eerste lid, van de wet wordt verhoogd met overige kosten ten behoeve van een aanspraak ingevolge een pensioenregeling. De overige kosten, bedoeld in de tweede zin, kunnen niet worden aangewend voor een ouderdomspensioen en partnerpensioen bij overlijden op of na pensioendatum.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de maximale premie, bedoeld in artikel 38r, eerste lid, van de wet.

B

Artikel 10a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

a. In de aanhef wordt "de artikelen 18a, 18b, 18c, 38c, 38d en 38f" vervangen door "artikel 18a".

b. Onderdeel a komt te luiden:

a. de periode gedurende welke de dienstbetrekking heeft geduurd, met dien verstande dat bij dienstbetrekkingen in deeltijd de aldus in aanmerking te nemen periode wordt verminderd overeenkomstig de deeltijdfactor;

c. Onderdeel d vervalt, onder verlettering van de onderdelen e tot en met g tot d tot en met f.

d. Onderdeel d (nieuw) komt te luiden:

d. perioden gedurende welke, in aansluiting op de in de onderdelen a en b bedoelde perioden, of in aansluiting op de in onderdeel c bedoelde perioden na onvrijwillig ontslag gedurende welke loongerelateerde uitkeringen worden ontvangen, uitkeringen worden ontvangen ingevolge een prepensioenregeling als bedoeld in artikel 38d van de wet;

2. Het tweede lid komt te luiden:

2. In afwijking in zoverre van artikel 19 van de wet worden onder de in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde periode begrepen perioden van – al dan niet in deeltijd – onbetaald verlof, voor zover in die perioden geen cumulatie plaatsvindt met opbouw in een pensioenregeling bij een andere inhoudingsplichtige, de vorming van een oudedagsreserve als bedoeld in artikel 3.67 van de Wet inkomstenbelasting 2001 of de deelname aan een beroeps- of bedrijfstakpensioenregeling. De inhoudingsplichtige mag hierbij afgaan op een verklaring van de werknemer.

C

Artikel 10aa komt te luiden:

Artikel 10aa

1.

Indien voor de toepassing van artikel 18a, eerste lid, van de wet een percentage per dienstjaar wordt toegepast van

wordt het in artikel 18a, derde lid, van de wet bedoelde bedrag vervangen door

meer dan	maar niet meer dan	
–	27,261%	€ 11.819
27,261%	28,608%	€ 13.343

2.

Indien de belastingplichtige bij het einde van het kalenderjaar

en voor de toepassing van artikel 38r, eerste lid, van de wet een percentage per dienstjaar wordt toegepast van

wordt het in artikel 18a, derde lid, van de wet bedoelde bedrag vervangen door

	niet meer dan	€ 11.819
15 jaar of ouder, doch jonger dan 20 jaar is	17,3%	
20 jaar of ouder, doch jonger dan 25 jaar is	18,0%	
25 jaar of ouder, doch jonger dan 30 jaar is	19,1%	
30 jaar of ouder, doch jonger dan 35 jaar is	19,6%	
35 jaar of ouder, doch jonger dan 40 jaar is	20,4%	
40 jaar of ouder, doch jonger dan 45 jaar is	24,0%	

Indien de belastingplichtige bij het einde van het kalenderjaar	en voor de toepassing van artikel 38r, eerste lid, van de wet een percentage per dienstjaar wordt toegepast van	wordt het in artikel 18a, derde lid, van de wet bedoelde bedrag vervangen door
	niet meer dan	€ 11.819
45 jaar of ouder, doch jonger dan 50 jaar is	26%	
50 jaar of ouder, doch jonger dan 55 jaar is	28,2%	
55 jaar of ouder, doch jonger dan 60 jaar is	30,7%	
60 jaar of ouder, doch jonger dan 65 jaar is	33,6%	
65 jaar of ouder is	36,3%	

3.

Indien de belastingplichtige bij het einde van het kalenderjaar	en voor de toepassing van artikel 38r, eerste lid van de wet een percentage per dienstjaar wordt toegepast van	wordt het in artikel 18a, derde lid, bedoelde bedrag vervangen door
	meer dan	maar niet meer dan € 13.343
15 jaar of ouder, doch jonger dan 20 jaar is	17,3%	18,1%
20 jaar of ouder, doch jonger dan 25 jaar is	18,0%	18,9%
25 jaar of ouder, doch jonger dan 30 jaar is	19,1%	20,0%
30 jaar of ouder, doch jonger dan 35 jaar is	19,6%	20,6%
35 jaar of ouder, doch jonger dan 40 jaar is	20,4%	21,4%
40 jaar of ouder, doch jonger dan 45 jaar is	24,0%	25,2%
45 jaar of ouder, doch jonger dan 50 jaar is	26%	27,3%
50 jaar of ouder, doch jonger dan 55 jaar is	28,2%	29,6%
55 jaar of ouder, doch jonger dan 60 jaar is	30,7%	32,2%

Indien de belastingplichtige bij het einde van het kalenderjaar	en voor de toepassing van artikel 38r, eerste lid van de wet een percentage per dienstjaar wordt toegepast van		wordt het in artikel 18a, derde lid, bedoelde bedrag vervangen door
	meer dan	maar niet meer dan	
			€ 13.343
60 jaar of ouder, doch jonger dan 65 jaar is	33,6%	35,3%	
65 jaar of ouder is	36,3%	38,1%	

4. Indien toepassing van artikel 18a, zesde of zevende lid, van de wet leidt tot een wijziging van de percentages, bedoeld in artikel 18a, eerste lid, van de wet, onderscheidenlijk artikel 38r, eerste lid, van de wet, worden de in het eerste, tweede en derde lid bedoelde percentages bij ministeriële regeling vervangen door andere. Deze percentages worden berekend door de te vervangen percentages te vermenigvuldigen met de verhouding tussen het ingevolge artikel 18a, eerste lid, van de wet, onderscheidenlijk artikel 38r, eerste lid, van de wet, in het kalenderjaar in aanmerking te nemen percentage en het ingevolge artikel 18a, eerste lid, van de wet, onderscheidenlijk artikel 38r, eerste lid, van de wet, in het vorige kalenderjaar in aanmerking te nemen percentage.

5. Bij het begin van het kalenderjaar worden de in het eerste, tweede en derde lid bedoelde bedragen bij ministeriële regeling vervangen door andere. Deze bedragen worden berekend door de te vervangen bedragen te vermenigvuldigen met de verhouding tussen het ingevolge artikel 18a, derde lid, van de wet in het kalenderjaar in aanmerking te nemen bedrag en het ingevolge artikel 18a, derde lid, van de wet in het vorige kalenderjaar in aanmerking te nemen bedrag.

D

Artikel 10ab vervalt.

E

Artikel 10b komt te luiden:

Artikel 10b

1. Als loonbestanddelen als bedoeld in artikel 18g, tweede lid, onderdeel a, van de wet komen in aanmerking:

- a. alle loonbestanddelen, met uitzondering van het genot van een ter beschikking gestelde auto;
- b. ingehouden bedragen als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel j, van de wet;
- c. loonbestanddelen die worden geruild tegen een vermindering van de arbeidstijd tot een maximum van 10% van de overeengekomen arbeidsduur, mits de mogelijkheid van deze ruil schriftelijk is vastgelegd in een regeling waaraan ten minste driekwart van de werknemers kan deelnemen die behoren tot een organisatorische of functionele eenheid

van de inhoudingsplichtige en het een regeling betreft waarbij de verlaging van het fiscale loon tijdelijk is. De werknemer moet ten minste één keer per jaar de keuze hebben om de samenstelling van zijn beloning te wijzigen.

2. In afwijking in zoverre van het eerste lid, onderdeel a, komen eindheffingsbestanddelen als bedoeld in artikel 31 van de wet slechts in aanmerking, mits deze bestanddelen geïndividualiseerd zijn;
3. In afwijking in zoverre van het eerste lid, onderdeel a, worden voor de toepassing van de artikelen 18b en 18c niet regelmatig genoten loonbestanddelen gesteld op het gemiddelde van die niet regelmatig genoten loonbestanddelen in de laatste vijf kalenderjaren voorafgaande aan het overlijden van de werknemer.
4. Gedurende perioden van onbetaald verlof, bedoeld in artikel 10a, eerste lid, onderdeel a, wordt voor de toepassing van het eerste lid uitgegaan van de direct voorafgaande aan die perioden regelmatig genoten loonbestanddelen, dan wel de direct na afloop van die perioden regelmatig genoten loonbestanddelen.
5. Gedurende perioden na onvrijwillig ontslag waarin loongerelateerde uitkeringen worden ontvangen, bedoeld in artikel 10a, eerste lid, onderdeel c, wordt voor de toepassing van het eerste lid uitgegaan van de direct voorafgaande aan die perioden regelmatig genoten loonbestanddelen.
6. Voor de toepassing van artikel 18g, tweede lid, onderdeel d, van de wet mag een loonsverlaging buiten beschouwing blijven, voor zover deze het gevolg is van het terugtreden naar een lager gekwalificeerde functie, in de periode die aanvangt 10 jaar direct voorafgaande aan de in de pensioenregeling vastgestelde ingangsdatum.
7. Voor de toepassing van artikel 18g, tweede lid, onderdeel e, van de wet mag een loonsverlaging buiten beschouwing blijven, voor zover deze het gevolg is van ziekte of arbeidsongeschiktheid.
8. Voor de toepassing van het derde tot en met zesde lid mogen niet regelmatig genoten loonbestanddelen in aanmerking worden genomen tegen het gemiddelde van die niet regelmatig genoten loonbestanddelen in de laatste vijf kalenderjaren voorafgaande aan de respectievelijke gebeurtenissen in het derde tot en met zesde lid.
9. Voor de toepassing van het derde tot en met zevende lid kan het loon gedurende de aldaar bedoelde perioden worden geïndexeerd met de loonindex in de bedrijfstak waarin de werknemer werkzaam is, dan wel met de gemiddelde loonindex voor de CAO-lonen per maand, inclusief bijzondere beloningen, zoals berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

F

Artikel 10ba vervalt.

G

In artikel 11, eerste lid, wordt na onderdeel d een onderdeel ingevoegd, luidende:

e. uitkeringen ingevolge een pensioenregeling waaraan wordt deelgenomen op grond van artikel 150a van de Pensioenwet.

ARTIKEL VI Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

ARTIKEL VII Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit toekomst pensioenen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister voor Armoedebelid, Participatie
en Pensioenen,

C.J. Schouten

NOTA VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave

Algemeen deel

- 1. Algemeen**
- 2. Invulling wettelijk kader pensioenovereenkomsten in het nieuwe pensioenstelsel**
- 3. Invulling opdrachtbevestiging**
- 4. Invulling waarborgen voor een evenwichtige transitie**
- 5. Taken, samenstelling en inrichting transitiecommissie**
- 6. Invulling fiscaal kader**
- 7. Invulling informatievoorschriften**
- 8. Invulling geschillenbeslechting**
- 9. Vrijstellings- en boetebesluit bij de Wet BPF 2000**
- 10. Regeldruk**
- 11. Advies en consultatie**

Artikelsgewijs

1. Algemeen

De Wet toekomst pensioenen wijzigt het wettelijk kader voor arbeidsvoorwaardelijke pensioenen. Met deze wijziging wordt het Nederlandse pensioenstelsel op een andere leest geschoeid. Veel onderwerpen die in de pensioenwetgeving en in de fiscale behandeling van pensioenen zijn geregeld, zijn met de Wet toekomst pensioenen aangepast. Daarnaast zijn met deze wet enkele nieuwe onderwerpen in de pensioenwetgeving gevoegd. Dit besluit stelt nadere regels voor veel van deze onderwerpen. Deze regels hebben – onder meer – betrekking op het wettelijk kader voor pensioenovereenkomsten, de waarborgen voor een evenwichtige transitie en het fiscale kader voor pensioenovereenkomsten.

Enkele onderwerpen in de Wet toekomst pensioenen worden via separate besluiten nader ingevuld omdat voor die onderwerpen op grond van de Pensioenwet of de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) een voorhangprocedure van toepassing is. Dit betreft de ruimte voor experimenten met pensioenopbouw door zelfstandigen in de tweede pijler, de regels voor uitvoering van regelingen voor nettopensioen door pensioenfondsen en de regels over de parameters en scenariosets.

2. Invulling wettelijk kader pensioenovereenkomsten in het nieuwe pensioenstelsel

Het wettelijke kader voor de nieuwe pensioenovereenkomsten wordt in dit besluit nader geconcretiseerd of ingekaderd. Het doel hiervan is om alle betrokken partijen, waaronder pensioenuitvoerders en toezichhouders, helderheid te bieden hoe zij hiermee om moeten gaan. Een aantal onderwerpen heeft betrekking op alle nieuwe pensioencontracten – de solidaire premieovereenkomst, de flexibele premieovereenkomst en de premie-uitkeringsovereenkomst. Wanneer dat niet het geval is, dus bepalingen alleen relevant zijn voor één van deze nieuwe pensioencontracten, wordt dat expliciet aangegeven.

2.1. Risicohouding

Inleiding

De Wet toekomst pensioenen regelt dat pensioenuitvoerders hun beleggingsbeleid moeten baseren op de risicohouding van de deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden¹. Bij het vaststellen van de risicohouding wordt in ieder geval onderscheid gemaakt naar leeftijdscohorten en wordt per leeftijdscohort een risicohouding vastgesteld. De pensioenuitvoerder legt de risicohouding vast en toetst deze periodiek, waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van onderzoek naar de risicopreferentie van de deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden. Een pensioenfonds stelt de risicohouding vast na overleg met de andere organen van het fonds. De toetsing van de risicohouding vindt plaats ten minste eenmaal in de vijf jaar en bij een ingrijpende wijziging zoals fusies en uittreding van werkgevers en andere grote veranderingen van het deelnemersbestand.

Stappen bij vaststelling risicohouding

Met dit besluit wordt het onderzoek naar de risicopreferentie nader gedefinieerd en ingekaderd. Daarnaast wordt het proces van toetsing van de risicohouding verhelderd.

---

¹ Artikel 52b van de Pensioenwet en artikel 63b Wvb.

Tot slot regelt dit besluit de manier waarop de risicohouding wordt bepaald en de wijze waarop de risicohouding in maatstaven wordt vastgelegd.

De vaststelling van en toetsing aan de risicohouding kent vier fasen met in elke fase een duidelijk product of uitkomst.

1. De uitvraag van het onderzoek naar de risicopreferentie. De uitkomst van dit onderzoek is de bereidheid van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden om risico te nemen.
2. Vaststelling van de risicohouding. De pensioenuitvoerder weegt de informatie uit drie bronnen (deelnemerskenmerken, wetenschappelijke inzichten en uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek) om tot een risicohouding te komen. De uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek kunnen worden vertaald om deze bruikbaar te maken voor het bepalen van de risicohouding.
3. Vertaling van de risicohouding in strategisch beleggingsbeleid en toedelingsregels.
4. Toetsing van de mate waarin cohorten aan risico worden blootgesteld aan de risicohouding.

AFM houdt toezicht op de eerste fase en DNB op de overige fasen.

Risicopreferentie-onderzoek

Het risicopreferentie-onderzoek onderzoekt de risicobereidheid van een groep deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden met het oog op hun pensioendoelstellingen. Hierbij zal tenminste de mate van relatieve risicoaversie van deelnemers of pensioengerechtigden moeten kunnen worden afgeleid uit het onderzoek. Bij de vaststelling van de uitvraag voor het risicopreferentie-onderzoek wordt rekening gehouden met de mate waarin deze groep beleggingsrisico's kan dragen, gegeven de kenmerken van de groep, op basis van onder meer deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten over de inrichting van het risicopreferentie-onderzoek.

Daarnaast geeft het besluit regels om te waarborgen dat het onderzoek binnen een realistische pensioencontext adequaat wordt uitgevoerd en dat de uitvraag van het risicopreferentie-onderzoek representatief is. De pensioenuitvoerder geeft in dat kader een onderbouwing voor de grootte van de cohorten, die afhankelijk is van de heterogeniteit van de uitkomsten van het onderzoek. De uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek moeten bruikbaar zijn voor (en te vertalen zijn naar) de vaststelling van de risicohouding in maatstaven. Het pensioenfonds besluit welke methode wordt gebruikt bij de uitvraag van het risicopreferentie-onderzoek. Daarmee kunnen ook eventuele vernieuwingen in de methode van uitvraag meegenomen worden in het risicopreferentie-onderzoek. Methoden die bijvoorbeeld gebruikt zouden kunnen worden zijn loterijmethoden² en methoden die gebruik maken van een distribution builder³ waarbij direct de mate van relatieve risicoaversie wordt gemeten. Andere voorbeelden zijn methoden waarbij direct risico/rendementsprofielen van deelnemers worden gemeten waaruit de relatieve risicoaversie is af te leiden.

---

² Bijvoorbeeld: Marike Knoef, Rogier Potter van Loon, Marc Turlings, Marco van Toorn, Floske Weehuizen, Bart Dees en Jorgo Goossens (2022), Matchmaking in pensioenland: welk pensioen past bij welke deelnemer?, Netspar Design paper 202.

³ Bijvoorbeeld: Benedict Dellaert, Bas Donkers, Marc Turlings, Tom Steenkamp en Ed Vermeulen (2016), Naar een nieuwe aanpak voor risicoprofielmeting voor deelnemers in Pensioenregelingen, Netspar Design paper 49.

Vertaling naar de risicohouding

Het besluit regelt dat de vaststelling van de risicohouding wordt gebaseerd op in ieder geval de uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek, deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. Er kunnen verschillende deelnemerskenmerken worden meegenomen zoals bijvoorbeeld leeftijd, opgebouwde AOW-rechten, wel of geen woningbezitter zijn en de verhouding tussen opgebouwd pensioenvermogen en toekomstige pensioenopbouw. De wetenschappelijke inzichten zouden bijvoorbeeld inzichten vanuit lifecycle modellen kunnen zijn maar ook andere wetenschappelijk onderbouwde kennis kan hier bij betrokken worden. De pensioenuitvoerder onderbouwt hoe en in welke mate deze elementen hebben bijgedragen aan de risicohouding. Bij de vaststelling van de risicohouding zal het risico dat *kan* worden genomen (op basis van onder meer deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten) tenminste even zwaar moet wegen als het risico dat deelnemers *willen* nemen. Het besluit definieert de maatstaven genoemd in de Memorie van toelichting in groter detail en regelt dat deze maatstaven gebaseerd worden op de uniforme rekenmethode.

Daarnaast regelt het besluit dat de pensioenuitvoerder expliciet onderbouwt en transparant maakt hoe het naast de uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek, wetenschappelijke inzichten en deelnemerskenmerken meeweegt en vertaalt om tot de risicohouding te komen. De vaststelling van de risicohouding vindt plaats voor in ieder geval iedere vijf geboortejaren om recht te doen aan de grote nauwkeurigheid waarmee verschillen in risicodraagvlak te vatten zijn met deelnemerskenmerken. De beleggingsrisico's worden daarbij in relatie tot de duur van de periode tot pensioendatum afgebouwd zodanig dat het beleggingsrisico kleiner wordt naarmate de pensioendatum nadert.

2.2. Verhouding tussen beleggingsbeleid en toedelingsregels in solidaire premieovereenkomst

Bij uitvoering van de solidaire premieovereenkomst dienen zowel het collectieve beleggingsbeleid als de toedelingsregels aan te sluiten bij de vastgestelde risicohoudingen per cohort. Dit is de 3^e stap in het proces rond de risicohouding, zoals hierboven beschreven: de vertaling van de risicohouding in het strategische beleggingsbeleid en de toedelingsregels als het gaat om de solidaire premieovereenkomst. Dit betekent dat de risicoblootstellingen op basis van de beleggingsportefeuille en de toedelingsregels allebei binnen de vastgestelde bandbreedtes voor de vastgestelde risicohoudingen moeten passen.

Pensioenuitvoerders kunnen in de solidaire premiereregeling kiezen tussen een beschermingsrendement op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur of een directe beschermingsportefeuille tegen renterisico. In de Wet toekomst pensioenen is bepaald dat de methodieken en de nadere vereisten aan de onderbouwing in lagere regelgeving nader worden vastgelegd. Het onderhavige besluit geeft hier een concrete invulling aan.

Pensioenuitvoerders die een direct beschermingsrendement tegen renterisico hanteren, moeten de mate van de renteafdekking onderbouwen die met een directe beschermingsportefeuille wordt geboden.

Pensioenuitvoerders die kiezen voor een beschermingsrendement op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, delen renterisico als er een verschil ontstaat tussen het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille en de toedelingsregels. Deling van renterisico leidde in het verleden bij de uitkeringsovereenkomst tot veel discussie,

omdat de (ook) pensioenen van ouderen last hadden van de daling van lange rentes. Pensioenuitvoerders kunnen en mogen in het nieuwe stelsel renterisico blijven delen, maar om te voorkomen dat onbedoelde effecten worden geïntroduceerd in het nieuwe pensioenstelsel, moet de pensioenuitvoerder hier in zijn beleid – onderbouwd – grenzen aan stellen. Op deze wijze laten pensioenuitvoerders zien of ze bewust collectieve renterisicodeling in hun regeling opnemen, welke effecten ze daarmee beogen en wat daar de gevolgen voor hun deelnemers van zijn. Het doel is dus transparantie en onderbouwing in het belang van de deelnemers aan de pensioenregeling.

Regels voor het inzichtelijk maken van de methode van bescherming tegen renterisico en de effecten daarvan

Vanwege deze keuzemogelijkheid dienen pensioenfondsen bij de uitvoering van deze pensioenregeling in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) te vermelden of gebruik wordt gemaakt van een beschermingsrendement op grond van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur of van een direct beschermingsrendement. Op deze wijze is voor alle betrokken partijen inzichtelijk welke methode voor beschermingsrendement tegen renterisico wordt gehanteerd.

Beschermingsrendement tegen renterisico op basis van DNB rentetermijnstructuur

De pensioenuitvoerder die binnen de solidaire premieovereenkomst een beschermingsrendement tegen renterisico op grond van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur hanteert, moet in zijn beleid opnemen welke mate van deling van renterisico acceptabel is. Om inzicht te krijgen hoeveel renterisico via het overrendement wordt gedeeld in verschillende scenario's, moeten pensioenuitvoerders een ALM-analyse uitvoeren. In deze ALM-analyse dient de deling van renterisico voor de verschillende leeftijdscohorten inzichtelijk gemaakt te worden door de situatie met en zonder deling renterisico te vergelijken. Dit biedt inzicht in de omvang van de collectieve deling van renterisico. Aan de hand hiervan kan de pensioenuitvoerder afwegen in hoeverre deling van renterisico wenselijk en beoogd is. Deze analyse kan meelopen met de reguliere ALM-analyse die pensioenuitvoerders periodiek uitvoeren.

De pensioenuitvoerder toetst jaarlijks op basis van het verschil tussen de toegekende beschermingsrendementen en de behaalde rendementen op de aangehouden renteafdekking of het binnen de eigen grenzen per cohort blijft. Als deze grenzen worden overschreden neemt de pensioenuitvoerder maatregelen. Dit is vergelijkbaar met de monitoring van de effectiviteit van renteafdekking, zoals dat nu al in de praktijk plaatsvindt.

Directe beschermingsportefeuille tegen renterisico

De pensioenuitvoerder die een direct beschermingsrendement tegen renterisico hanteert, dient op grond van dit besluit de mate van de renteafdekking op basis van die portefeuille kwantitatief te onderbouwen met een ALM-analyse. Een dergelijke analyse voeren pensioenuitvoerders reeds periodiek uit in het kader van hun beleggingsbeleid, dus dit element kan daarin automatisch meelopen. De pensioenuitvoerder dient daarbij ex-ante te expliciteren hoe het renterisico wordt gedefinieerd door de rentemaatstaf voor afdekking van het renterisico te specificeren. Deze gehanteerde rentemaatstaf mag geen kredietrisico bevatten. De pensioenuitvoerder moet per beleggingscategorie kwantitatief onderbouwen in welke mate een categorie (denk aan obligaties, rentederivaten en hypotheeklen) bijdraagt aan de bescherming tegen het renterisico per cohort.

2.3. Opheffing leenrestrictie

De mate van collectieve risicodeling kan worden vergroot door de jongste deelnemers, zolang dit in lijn is met de risicohouding van het leeftijdscohort, effectief bloot te stellen aan meer dan 100% beleggingsrisico. Een pensioenuitvoerder die hiervoor opteert, moet op basis van dit besluit onderbouwen waarom dit in het belang van de deelnemers is. Met dit besluit worden regels vastgelegd, waarin wordt beschreven op welke wijze negatieve pensioenvermogens worden voorkomen in de situatie dat gebruik wordt gemaakt van opheffing van de leenrestrictie en door tegenvallende (over)rendementen een negatief persoonlijk pensioenvermogen kan ontstaan.

In het kader van de regels die het pensioenfonds moet vastleggen, waarin wordt beschreven waarom opheffing van de leenrestrictie in het belang van de deelnemers is en op welke wijze negatieve pensioenvermogens worden voorkomen, dient ook de eerdergenoemde stochastische ALM-analyse gebruikt te worden. Op deze wijze kunnen vóóraf de kwantitatieve effecten worden berekend voor cohorten, die effectief bloot staan aan meer dan 100% beleggingsrisico, onder meer in slecht-weer scenario's. Aan de hand van deze berekeningen kan het fonds eigen beleid vastleggen in de ABTN, waarin wordt aangegeven welk initieel niveau van negatieve persoonlijke vermogens als gevolg van opheffing van de leenrestrictie het fonds aanvaardbaar acht en via welke directe maatregelen deze vermogens per uiterlijk 31 december van een kalenderjaar weer aangevuld worden tot nul.

2.4. Nadere regels solidariteitsreserve en risicodelingsreserve

Inleiding

In de Wet toekomst pensioenen is opgenomen dat de regels voor de solidariteitsreserve en risicodelingsreserve "evenwichtig, transparant, onderling consistent en voor langere tijd" worden vastgesteld. Met dit besluit wordt nadere invulling aan deze begrippen gegeven, zodat pensioenuitvoerders duidelijkheid verkrijgen hoe hier mee om te gaan.

Nadere invulling van de wettelijke vereisten ten aanzien van de solidariteitsreserve en risicodelingsreserve

Om de financiële effecten van (voorgenomen) beleid ten aanzien van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve inzichtelijk te maken, is het noodzakelijk om een scenarioanalyse te hanteren. Er wordt geen specifiek type scenarioanalyse voorgeschreven. Pensioenuitvoerders kunnen hiervoor de uniforme scenarioset gebruiken, zoals deze voor het nieuwe stelsel vastgesteld zal worden of een eigen ALM-analyse. Daarbij moet een zodanige horizon gehanteerd worden dat de financiële effecten van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve voor alle cohorten binnen de pensioenregeling inzichtelijk worden gemaakt.

Verder wordt met dit besluit verduidelijkt dat interne regels van de pensioenuitvoerder voor de solidariteitsreserve en risicodelingsreserve die "onderling consistent en voor langere tijd" moeten worden vastgelegd, in beginsel een periode van minimaal 5 jaar beslaan. Bij ingrijpende wijzigingen van de regeling of ingeval van extreme externe omstandigheden kan van deze minimale termijn afgeweken worden. Bij een wijziging dient de pensioenuitvoerder te onderbouwen waarom deze aanpassing van de doelstelling(en) en instrumentele invulling van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve evenwichtig en in het belang van alle deelnemers is.

Zoals reeds is opgenomen in het wetsvoorstel legt het pensioenfondsbestuur over de gekozen inrichting en vormgeving van de solidariteitsreserve verantwoording af aan de fondsorganen, dus ook als sprake is van wijzigingen in de inrichting, vormgeving of doelstellingen van de solidariteitsreserve. Het belanghebbendenorgaan krijgt tevens een goedkeuringsrecht, omdat bij pensioenfondsen met een belanghebbendenorgaan belanghebbenden niet in het bestuur zelf zijn vertegenwoordigd. Deze inspraak borgt de evenwichtigheid en transparantie van de voorgestelde inrichting. Daarnaast geldt dat het vermogen in de solidariteitsreserve de pensioenbestemming moet behouden. Tijdens of na de afbouw van de solidariteits- of risicodelingsreserve mag hieruit geen geld worden teruggestort naar de werkgever.

Ten behoeve van het kwantitatief inzichtelijk maken van de evenwichtigheid van de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve en de financiële effecten van deze reserve op alle generaties binnen een pensioenregeling, is in dit besluit het volgende geregeld:

- Onder evenwichtigheid van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve wordt in elk geval verstaan dat bij de inrichting van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve op voorhand wordt voorkomen dat een bepaalde generatie binnen een pensioenregeling uitsluitend baten of lasten heeft van de solidariteitsreserve, blijkend uit een doorrekening, zoals hieronder is beschreven.
- Voor iedere doelstelling die met de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve wordt beoogd, berekent de pensioenuitvoerder de baten en lasten voor de verschillende cohorten. De pensioenuitvoerder onderbouwt vervolgens dat deze baten en lasten in lijn zijn met de doelstellingen van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve
- De modelkeuzes voor het inzichtelijk maken van deze kwantitatieve effecten worden toegelicht, waarbij de baten en lasten voor de cohorten met en zonder de beoogde afspraken voor een solidariteitsreserve of risicodelingsreserve worden vergeleken.
- De evenwichtigheid van afspraken rond de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve wordt door de pensioenuitvoerder beoordeeld en wordt daarna door de pensioenuitvoerder per doelstelling in de besluitvorming onderbouwd. Deze onderbouwing wordt in de opdrachtbevestiging opgenomen. De afspraken over de solidariteitsreserve worden vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement.

2.5. Informatievoorziening

Informatievoorziening bij voorlopig keuzemoment in de flexibele premieovereenkomst

De pensioenuitvoerder legt de deelnemer de voorlopige keuze tussen een vaste of een variabele pensioenuitkering voor op het moment dat dit relevant is voor de beleggingen. De pensioenuitvoerder moet de deelnemer tijdig informeren over deze keuzemogelijkheid. De informatie op het voorlopige keuzemoment dient zoveel mogelijk aan te sluiten op de informatie die de deelnemer ontvangt op het moment dat hij een definitieve keuzemoment moet maken. Dat betekent dat inzichtelijk wordt gemaakt wat de keuze inhoudt, wat de gevolgen zijn en met welke risico's hij rekening moet houden.

Bij de informatie worden in ieder geval de implicaties van de risicodelingsreserve, indien aanwezig, voor de keuze tussen een vaste en variabele pensioenuitkering meegenomen. Naast het inzicht in de verwachte pensioenuitkering wordt de deelnemer inzicht geboden in het pensioen dat hij ontvangt in een goed weer scenario en in een slecht weer scenario. Daarbij biedt de pensioenuitvoerder inzicht in de volatiliteit van de variabele uitkering. De pensioenuitvoerder kan hiervoor gebruik maken van het standaardmodel, voor zover de informatie daartoe op het voorlopige keuzemoment beschikbaar is.

Een pensioenuitvoerder is alleen verplicht om die informatie te verstrekken voor zover hij de betreffende uitkering (vast en/of variabel) aanbiedt. Voor wat betreft de variant die hij niet aanbiedt, geldt dat hij de deelnemer dient te informeren over het shoprecht indien de voorkeur uitgaat naar de variant die hij niet aanbiedt. Ook dient de deelnemer geïnformeerd te worden over de mogelijkheden om voor pensioendatum offertes op te vragen bij andere uitvoerders.

Informatievoorziening bij een uitkering die deels bestaat uit een vaste en deels een variabele uitkering

Indien de pensioenuitvoerder op het definitieve keuzemoment niet alleen een vaste of een variabele uitkering aanbiedt, maar ook een uitkering bestaande uit een deels vaste en een deels variabele uitkering (het zogenoemde combinatieproduct), dan is de pensioenuitvoerder verplicht om de hoogte van de uitkering weer te geven op basis van de voor de deelnemer meest geschikte combinatie van een deels vaste en deels variabele uitkering.

Deze meeste geschikte combinatie sluit aan bij de risicohouding van deze deelnemer. De zorgplicht die op de pensioenuitvoerder rust is vergelijkbaar met de zorgplicht die geldt wanneer de deelnemer een keuze kan maken tussen verschillende beleggingsprofielen. Ook wordt de deelnemer inzichtelijk gemaakt hoe het uitkeringsverloop van deze gecombineerde uitkering is. Op deze manier ontvangt de deelnemer informatie die zoveel mogelijk aansluit bij zijn persoonlijke situatie en wordt hij in staat gesteld een passende keuze maken.

Informatievoorziening bij een premie-uitkeringsovereenkomst of een premie-uitkeringsregeling

In dit besluit wordt de informatievoorziening van de pensioenuitvoerder aan de deelnemer geregeld in geval van een premie-uitkeringsovereenkomst, vergelijkbaar met de informatievoorziening bij het voorlopig keuzemoment in de flexibele premieregeling. De pensioenuitvoerder informeert de deelnemer bij aanvang van het eerste keuzemoment binnen de premie-uitkeringsovereenkomst over de mogelijkheid om (gedeeltelijk) te kiezen voor inkoop van een vastgestelde uitkering vanaf pensioendatum. De norm keuzebegeleiding is hierbij van toepassing.

2.6. Handelwijze bij te laag minimaal vereist eigen vermogen

Met dit besluit wordt duidelijkheid gegeven over de te nemen maatregelen door een pensioenuitvoerder bij een te laag minimaal vereist eigen vermogen (verder: MVEV). De eis vanuit de IORP-Richtlijn dat het MVEV te allen tijde aanwezig moet zijn, betekent op grond van dit besluit dat de omvang van het minimaal vereist eigen vermogen op 31 december aanwezig moet zijn, waarbij de actuele omvang van het minimaal vereist vermogen op dat moment of de gemiddelde omvang van het minimaal vereist eigen vermogen over de afgelopen 12 maanden als maatstaf genomen mag worden. Daarbij is de hoogste van deze twee maatstaven bepalend. Als op basis van de hoogste uitkomst op 31 december niet aan het MVEV wordt voldaan, moet dit worden aangevuld tot het actuele niveau dat op 31 december aanwezig moet zijn. Het pensioenfonds moet in de ABTN en het pensioenreglement vastleggen welke financiële bronnen hiervoor aangesproken worden.

3. Invulling opdrachtbevestiging

Dit besluit regelt dat het pensioenfonds uiterlijk bij de aanvaarding van de opdracht uiteenzet hoe het de opdracht van de partijen die de pensioenregeling zijn overeengekomen zal invullen en wat de consequenties van gemaakte keuzes zijn. Het gaat dan over de vormgeving van de pensioenregeling, zoals de gekozen inrichting van de instrumenten, zowel waar deze voortvloeien uit arbeidsvoorwaardelijke keuzes als vallen onder de discretionaire bevoegdheid van het pensioenfondsbestuur. Deze informatie wordt in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel pensioenen de opdrachtbevestiging genoemd. Het doel hiervan is om transparantie over de opdracht te bevorderen. Meer concreet is het doel tweeledig:

1. Samenbrengen van de door het pensioenfonds gekozen inrichting van de opdracht en de onderbouwing daarvan; en
2. Borgen dat sociale partners en pensioenfonds ex ante hetzelfde beeld hebben bij de opdracht en de consequenties van onder meer arbeidsvoorwaardelijke keuzes.

Het pensioenfonds informeert sociale partners met de opdrachtbevestiging derhalve over de invulling van de pensioenregeling, of te wel de inhoudelijke keuzes die gemaakt zijn. Concreet betekent dit informatie over (voor zover van toepassing) de risicohouding, de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve, de toedelingsregels, het gehanteerde projectierendement of vaste daling en de spreidingssystematiek. Deze informatie komt in grote mate overeen met de informatie die wordt opgenomen in de ABTN en het pensioenreglement. Nieuw is de verplichting om sociale partners hierover te informeren. Voor wat betreft de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve komt de informatie tevens overeen met de uitvoeringsovereenkomst of het uitvoeringsreglement.

Aanvullend hierop geven pensioenfondsen aan welke overwegingen aan de door hen gemaakte keuzes ten grondslag liggen. Het pensioenfonds licht daarbij ten minste toe hoe de keuzes aansluiten bij de doelstellingen die de sociale partners hebben meegegeven, bijvoorbeeld ten aanzien van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve. Ook lichten zij toe hoe de keuzes aansluiten bij de vastgestelde risicohouding per leeftijdscohort en hoe het risicopreferentie-onderzoek, de wetenschappelijke inzichten en de deelnemerskenmerken zijn gebruikt bij de totstandkoming van de risicohouding. En hoe andere onderdelen van het contract daar vervolgens op aansluiten. Om inzicht te geven in de consequenties van de gemaakte keuzes voor deelnemers, wordt hiernaast inzicht gegeven in de verwachte pensioenen in verschillende scenario's voor verschillende leeftijdscohorten. Het pensioenfonds kan hierbij gebruik maken van de berekeningen die het reeds heeft gemaakt, bijvoorbeeld om tot het beleggingsbeleid en de verschillende onderdelen van het contract te komen.

Ook geeft het pensioenfondsbestuur een onderbouwing van de aansluiting van de voorgenomen pensioenregeling op wensen van de deelnemers en pensioengerechtigden over de invulling van de voorgenomen pensioenregeling (zowel op onderdelen als in het geheel), op basis van relevante beschikbare informatie van en over de deelnemerspopulatie. Uit deze beschrijving blijkt waarom, en in welke mate, volgens het pensioenfondsbestuur, de keuzes die het pensioenfonds zelf heeft gemaakt bij de inrichting van het contract, gegeven de door sociale partners bepaalde opdracht, alsmede de werking van het geheel, passen bij de deelnemerspopulatie. Dit zal de uitlegbaarheid van de regeling ten goede komen. Het bestuur zal in de praktijk relevante inzichten daartoe tijdig verstrekken aan sociale partners, voordat deze de formele

opdracht aan het fonds geven. Sociale partners kunnen deze inzichten meewegen in hun opdracht. Zie ook een nadere toelichting van het proces hieronder.

Pensioenfondsen lichten tot slot toe wat specifieke consequenties zijn van afspraken die aan de arbeidsvoorwaardentafel zijn gemaakt. Het gaat daarbij om de consequenties voor uitvoerbaarheid en uitvoeringskosten. Daarnaast gaat het – in geval van de solidaire premiereregeling – om de kans dat de pensioendoelstelling, gegeven de premie, wordt behaald.

Proces en verantwoordelijkheden

De opdrachtbevestiging wordt verstrekt bij het aanvaarden van de opdracht van een nieuwe of gewijzigde pensioenregeling. Bij pensioenfondsen is het gebruikelijk dat pensioenfondsen en sociale partners gedurende de arbeidsvoorwaardelijke besluitvorming informeel contact hebben. Het pensioenfonds informeert de sociale partners over de haalbaarheid en consequenties van arbeidsvoorwaardelijke keuzes. Er is sprake van een iteratief proces. De informatie die uiterlijk bij de opdrachtaanvaarding moet worden verstrekt, zal naar verwachting dus al eerder gewisseld worden. Hierdoor zal de informatie niet als verrassing komen voor sociale partners. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat indien sociale partners de consequenties onvoorzien toch ongewenst vinden, zij alleen de arbeidsvoorwaardelijke keuzes kunnen aanpassen. Hierna zal het pensioenfonds opnieuw moeten bezien of het de gewijzigde opdracht kan aanvaarden. Sociale partners hebben geen invloed op de genoemde onderdelen die onder de verantwoordelijkheid van pensioenfondsen vallen.

Daarnaast wordt opgemerkt dat hoewel de opdrachtbevestiging wordt verstrekt bij de opdrachtaanvaarding, de formele opdrachtaanvaarding zelf ook elders belegd kan zijn. De regering heeft met de opdrachtbevestiging niet als doel om die bestaande afspraken te doorkruisen. Het gaat hier om een informatieverplichting van het pensioenfonds aan de partijen die de regeling overeenkomen. Het is dus ook een ander document dan de uitvoeringsovereenkomst. De uitvoeringsovereenkomst is de juridische vastlegging van rechten en verplichtingen tussen pensioenfondsen en de werkgever(s).

Ook binnen het pensioenfonds wijzigen taken en verantwoordelijkheden bij de opdrachtaanvaarding niet. Het gaat hier om een informatieverplichting van het pensioenfonds aan sociale partners over gemaakte keuzes. Fondsorganen en intern toezicht hebben geen specifieke advies of goedkeuringsrechten bij de opdrachtaanvaarding. Dit neemt niet weg dat zij bij onderliggende besluiten bij de opdrachtaanvaarding wel een rol kunnen hebben. Zo moeten de doelstellingen en beleidsuitgangspunten van een pensioenfonds en de risicohouding tot stand komen na overleg met de pensioenfondsorganen. Dit leidt er toe dat de doelstellingen en uitgangspunten steeds helder voor ogen staan, worden nagestreefd en betrokken bij de taken die de organen hebben.

Het pensioenfondsbestuur informeert sociale partners niet alleen bij een nieuwe of gewijzigde opdracht over de inrichting van de onderdelen bij de pensioenregeling, maar ook indien sprake is van een ingrijpende wijziging in die onderdelen. Het gaat in dat geval om wijzigingen die gevolgen hebben voor de (verwachte) pensioenuitkeringen en de kans dat de pensioendoelstelling wordt gehaald. Zo kan er ook in dat geval aan de arbeidsvoorwaardentafel beoordeeld worden of arbeidsvoorwaardelijke aanpassingen wenselijk worden geacht. Het is bijvoorbeeld voorstelbaar dat de (periodieke) toetsing van de risicohouding op grond van de wet toekomst pensioenen, tot een wijziging leidt

die tevens impact heeft op de andere onderdelen van het contract en/of op de (verwachte) pensioenen, waarna sociale partners opnieuw geïnformeerd dienen te worden.

Positie van DNB/AFM

De toezichthouders (DNB en AFM) houden toezicht op pensioenfondsen. Zij houden geen toezicht op de arbeidsvoorwaardelijke keuzes. DNB en AFM houden wel toezicht op de opdrachtaanvaarding en op de informatie die middels de opdrachtbevestiging wordt verstrekt. De opdrachtbevestiging brengt deze informatie ook voor toezichthouders overzichtelijk samen. De toezichthouders kunnen deze informatie op grond van hun bestaande bevoegdheden opvragen bij het pensioenfonds.

4. Invulling waarborgen voor een evenwichtige transitie

4.1. Complete besluitvorming

Inzicht in de doelen die sociale partners hebben bij de transitie

Het transitieplan bevat de verantwoording van de werkgever, dan wel de partijen die de regeling zijn overeengekomen (hierna: sociale partners), waarom sprake is van een evenwichtige transitie. In het transitieplan landen hiertoe de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst en het doen van een verzoek tot invaren. Om hiertoe te komen is het van belang dat sociale partners concretiseren wat zij verstaan onder een evenwichtige transitie en in welke doelstellingen zij dit vertalen.

Met dit besluit wordt geregeld dat sociale partners vastleggen welke doelstellingen zij van belang vinden in het kader van een evenwichtige transitie. Het gaat hierbij in ieder geval om de mate van herverdeling die sociale partners bij het invaren (bij pensioenfondsen) willen toestaan. Hiernaast kunnen andere doelen van belang zijn, zoals het op peil houden van lopende uitkeringen, gelijke uitkomsten in verwacht pensioen of stabiele pensioenuitkeringen na de transitie. Het besluit regelt verder dat sociale partners vastleggen welke maatstaven zij zullen gebruiken om deze doelen te meten. Dit betreft in ieder geval de maatstaf netto profijt, maar het is toegestaan om additionele analyses te doen om de evenwichtigheid te verantwoorden. In dat geval moet de onzekerheid van de uitkomsten van die additionele analyses worden getoond.

In het transitieplan dient tevens vastgelegd te worden welke bandbreedte in uitkomsten acceptabel is en welke maatstaven voorrang hebben in geval van conflicterende uitkomsten. Hiertoe zal ook expliciet gemaakt moeten worden welke doelstellingen voorrang hebben bij conflicterende uitkomsten en tot welke mate hierop ingeleverd zou mogen worden: de voorrangsregels.

Het vastleggen van doelstellingen, te hanteren maatstaven en voorrangsregels ondersteunt de sociale partners bij hun keuzes, ongeacht of zij een verzoek tot invaren doen. Indien de pensioenregeling bij een pensioenfonds wordt ondergebracht, bieden zij een kader voor de keuzes die het fonds moet maken bij de uitvoering van de opdracht en bij het invaarbesluit en die zij toelichten in het implementatieplan. Pensioenfondsen hebben deze informatie hiernaast nodig om de aannames te kunnen doen die nodig zijn voor de berekening van de transitie-effecten, die in paragraaf 4.3 nader worden uitgewerkt.

Veranderende economische en financiële omstandigheden.

Tussen het moment van afronden van het transitieplan en het daadwerkelijke moment van implementatie en van invaren kan en zal de financiële positie van pensioenfondsen veranderen door optreden van financiële, economische en andersoortige schokken. Hier zal in het besluitvormingsproces rekening mee moeten worden gehouden. Immers: het gehele besluitvormingsproces overdoen, inclusief een zorgvuldige beoordeling door de toezichthouders, zal veelal niet haalbaar zijn voor 1 januari 2027. Ook kan anders de complexe besluitvorming onder druk komen te staan.

De regering meent dat het ook om deze reden van belang is dat het transitieplan inzicht geeft in de doelstellingen, te hanteren maatstaven en acceptabele uitkomsten. Daarnaast bevat het transitieplan de instrumenten en voorrangsregels om deze doelstellingen, maatstaven en uitkomsten te bereiken. Deze elementen kunnen door pensioenfondsen vertaald worden in bandbreedtes in de financiële positie in termen van dekkingsgraden waarbinnen zij de opdracht kunnen uitvoeren. Bij hoger dan verwachte dekkingsgraden op het daadwerkelijke moment van invaren, weet het pensioenfonds hoe het pensioenfonds het extra aanwezige vermogen moet toedelen. Bij lager dan verwachte dekkingsgraden weet het pensioenfonds hoe zij het invaren toch kan realiseren conform de wensen van de sociale partners.

De dekkingsgraad waarbij alle voorrangsregels ten volle zijn ingezet, op doelstellingen is ingeleverd tot die mate die voor sociale partners acceptabel is en de grenzen in de op voorhand afgesproken acceptabele uitkomsten zijn bereikt, is de kritische dekkingsgraad. Pensioenfondsen worden met dit besluit verplicht deze kritische dekkingsgraad in hun implementatieplan op te nemen. Mocht de situatie zich voordoen dat de financiële positie niet toereikend is zullen de opties voor pensioenfondsen naar verwachting beperkt zijn. Het besluit tot invaren kan ingetrokken moeten worden of er wordt een korting toegepast (eventueel in aanvulling op hetgeen door sociale partners is afgesproken). Deze keuzes hebben direct impact op de evenwichtigheid van het transitieplan. Daarom regelt dit besluit dat ook in het transitieplan dezelfde kritische dekkingsgraad wordt opgenomen. Pensioenfondsen en sociale partners moeten een concreet en haalbaar plan maken. Zij leggen dit vast in respectievelijk het implementatieplan en transitieplan om te borgen dat de invoerdatum van 1 januari 2027 wordt gehaald als het pensioenfonds een dekkingsgraad heeft onder de kritische dekkingsgraad. Dit plan voorziet in inhoudelijke afspraken en een duiding van de consequenties, maar kan ook procedurele elementen bevatten, zoals een onderling besproken uiterste deadline voor nieuwe afspraken. Daarbij is voor pensioenfondsen die koersen op een transitiedatum ver voor 1 januari 2027 meer ruimte dan voor pensioenfondsen met reeds een krappe planning op voorhand. Mochten procesafspraken niet gehaald worden, moet teruggevallen kunnen worden op de eerder gemaakte inhoudelijke afspraken. In paragraaf 4.6 wordt een nadere toelichting gegeven op de informatie die opgenomen moet worden in het implementatieplan.

Partijen kunnen overwegen om ook een bovengrens op te nemen in het implementatieplan, respectievelijk het transitieplan en daarbij afspraken maken voor uitzonderlijk gunstige omstandigheden. Ook in dat geval moeten zij – met het oog op de uiterste invoerdatum van 1 januari 2027 – in het implementatieplan en transitieplan een concreet en haalbaar plan vastleggen.

Relatie met de invaardekkingsgraad

Als een pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK koerst het op de inwaardekkingsgraad. De inwaardekkingsgraad geeft het minimale vermogen weer dat nodig is om uitvoering te kunnen geven aan de afspraken die sociale partners hebben gemaakt en waarbij uitvoering gegeven kan worden aan *alle* doelstellingen voor de transitie. Door naast de afspraken die op grond van de wet reeds in het transitieplan moeten landen, te vereisen dat ook inzicht wordt gegeven in de bandbreedte aan acceptabele uitkomsten en op welke doelstellingen tot welke mate ingeleverd zou mogen worden (de voorrangsregels), ontstaat een bandbreedte met een ondergrens en bovengrens rond deze inwaardekkingsgraad waarbinnen de besluitvorming op basis van de door sociale partners meegegeven doelen, maatstaven en voorrangsregels inhoudelijk voorziet bij onvoorziene mee- of tegenvallers. Opgemerkt wordt dat deze ondergrens evenwel niet lager mag zijn dan een dekkingsgraad van 90%, conform de ondergrens voor de inwaardekkingsgraad.

4.2. Hoorrecht voor verenigingen van pensioengerechtigden en verenigingen van gewezen deelnemers

Een rechtsgeldige wijziging van de pensioenovereenkomst in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel werkt door in de rechtsverhouding van gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. In de Wet toekomst pensioenen is een hoorrecht gecreëerd voor verenigingen van pensioengerechtigden en verenigingen van gewezen deelnemers voor zover een dergelijke vereniging voldoet aan de voorwaarden zoals opgenomen in artikel 45 van dit besluit. Deze verenigingen worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord over het transitieplan of daarop schriftelijk inbreng te geven. Dit besluit stelt nadere regels aan dit hoorrecht, waarbij is aangesloten bij het bestaande hoorrecht voor verenigingen van pensioengerechtigden bij verzekerde regelingen.

Onder 'substantieel' wordt verstaan dat de vereniging van pensioengerechtigden dan wel de vereniging van gewezen deelnemers minimaal 10% van alle pensioengerechtigden respectievelijk gewezen deelnemers bij het pensioenfonds of minimaal 1.000 leden uit de betreffende groep lid zijn van de betreffende vereniging. Om te voorkomen dat er een te hoge drempel ontstaat – hoewel het in relatieve zin om een gelijk aantal gaat, vormt 10% van het aantal gepensioneerden of gewezen deelnemers bij grote bedrijfstakpensioenfonds in absolute zin een omvangrijke groep -, is er naast een percentage ook een minimum aantal leden opgenomen. De betreffende vereniging dient aan één van beide voorwaarden te voldoen.

Daarnaast kunnen werkgevers (of sociale partners op collectief niveau) alleen aan het hoorrecht voldoen als zij geïnformeerd zijn over het bestaan van de vereniging. De verenigingen van pensioengerechtigden of gewezen deelnemers melden zich, al dan niet via het pensioenfonds, bij sociale partners, waarna sociale partners de informatie verstrekken zoals beschreven in paragraaf 5.4.3 van de memorie van toelichting bij de Wet toekomst pensioenen. Van de verenigingen van gewezen deelnemers en verenigingen van pensioengerechtigden wordt verwacht dat zij zich tijdig kenbaar maken. Het is daarom belangrijk dat het voor deze verenigingen duidelijk is op welk moment zij zich uiterlijk moeten hebben gemeld. Deze melding kan bijvoorbeeld via de website van het pensioenfonds worden gedaan. Of een vereniging van gewezen deelnemers of een vereniging van pensioengerechtigden voldoet aan de in dit besluit gestelde voorwaarden van het hoorrecht wordt beoordeeld op het moment waarop zij daadwerkelijk gehoord worden. Deze verenigingen hebben daarmee tot op dat moment de tijd om aan de voorwaarden te voldoen.

Het is voorstelbaar dat er meer dan één vereniging van pensioengerechtigden of meer dan één vereniging van gewezen deelnemers bestaat dan wel wordt opgericht. Elke vereniging die aan de in artikel 45 van het besluit genoemde voorwaarden voldoet heeft hoorrecht. Indien een vereniging niet een substantieel gedeelte van alle pensioengerechtigden of gewezen deelnemers van het pensioenfonds vertegenwoordigt (minimaal 10% van alle pensioengerechtigden dan wel gewezen deelnemers of 1.000 leden uit deze groep) en een andere vereniging wel, is het voorstelbaar dat de kleinste vereniging aansluiting zoekt bij een grotere vereniging.

4.3. Gebruik value-based ALM rekenmethodiek voor invaren en berekenen transitie-effecten

De value based ALM-rekenmethodiek kent twee toepassingen binnen de Wet toekomst pensioenen. Ten eerste, in de transitie kan de pensioenuitvoerder deze rekenmethodiek binnen de vba-methode gebruiken voor vaststelling van de marktwaarde van de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Ten tweede, de vba-rekenmethodiek wordt gebruikt voor de netto profijtberekeningen ten behoeve van de evenwichtigheidsafweging.

Om met de vba-rekenmethodiek marktwaarden van pensioenaanspraken en pensioenrechten te kunnen bepalen, maakt de pensioenuitvoerder aannames en veronderstellingen ten aanzien van enerzijds toekomstige ontwikkelingen in het deelnemersbestand en anderzijds ten aanzien van beleidskeuzes van pensioenfondsen in het huidige en in het nieuwe pensioencontract met betrekking tot beleggingsbeleid, toeslagbeleid, premiebeleid en het indexatie- en kortingsbeleid. Deze beleidskeuzes zijn niet altijd van te voren beschreven of vastgelegd; zogenoemde incomplete beleidsonderdelen.

Doel van het besluit is om aannames en veronderstellingen met betrekking tot de ontwikkeling van het deelnemersbestand en bovengenoemde beleidskeuzes in het huidige en toekomstig pensioencontract nader in te kaderen om niet-gegronde grote verschillen bij de bepaling van de inclusieve marktwaarde door middel van de vba-rekenmethodiek tussen pensioenfondsen te voorkomen, en tegelijkertijd voldoende maatwerk voor pensioenfondsen mogelijk te maken.

Het besluit regelt binnen gestelde kaders dat het pensioenfonds *realistische* aannames maakt voor de demografische ontwikkeling over de gehele prognosehorizon en dat deze aannames op *adequate* wijze worden onderbouwd richting de toezichthouder zodat de huidige en toekomstige situatie zo zuiver mogelijk wordt gewaardeerd.

Het onderhavige besluit regelt ook dat de volgende set aan normen wordt gehanteerd voor de modellering van het fondsbeleid. Het gemodelleerde fondsbeleid dient:

- i. Bij de waardering van de huidige pensioenaanspraken en pensioenrechten aan te sluiten bij het in de ABTN vastgelegde beleidskader zoals dat volgt uit het vastgelegd FTK-beleid;
- ii. Bij de waardering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten voor de solidaire of flexibele premiereregeling aan te sluiten bij het beoogde beleid zoals in de opdrachtaanvaarding van het pensioenfonds is vastgelegd of wordt vastgelegd;
- iii. Realistisch te zijn voor de volledige prognosehorizon. Pensioenuitvoerders kunnen bij vastgesteld beleid dat op onderdelen incompleet is, afwijken van het vastgesteld beleid als dat tot een meer realistische invulling op lagere termijn leidt en moet de afwijking onderbouwen richting de toezichthouder;

iv. Te allen tijde aan (op dat moment) actuele wet- en regelgeving te voldoen.

In de praktijk is het premiebeleid niet in alle economische toekomstscenario's vastgelegd, waardoor aannames nodig zijn om het beleid op alle onderdelen compleet te maken. Het is van belang dat pensioenuitvoerders bij het compleet maken van het premiebeleid een realistisch beleid met adequate onderbouwing als uitgangspunt nemen, dit ten behoeve van de bepaling van de marktwaarde conform de eerder genoemde set aan normen. Aannames rond het premiebeleid hebben grotere effecten op de uitkomsten van marktwaarden dan aannames bij andere vormen van beleid zoals beleggingsbeleid blijkt uit onderzoek.⁴

Pensioenuitvoerders kunnen vereenvoudigingen aanbrengen in de pensioenregeling en kunnen werken met maatmensen om de berekeningen uitvoerbaar te houden. Het besluit regelt dat de pensioenuitvoerder eventuele vereenvoudigen in de modellering van de pensioenregeling(en) verantwoordt en zichtbaar maakt dat deze eventuele vereenvoudigingen niet leiden tot materiële afwijkingen in de berekening van de marktwaarden van vermogens. Verder regelt het besluit voor alle pensioenuitvoerders dat in geval van verschillende toeslagambities voor actieve en inactieve deelnemers geldt dat de marktwaarde van de huidige opbouw van een actieve deelnemer wordt vastgesteld onder de aanname dat zijn of haar status niet wijzigt tot aan pensionering om hier een verschillende behandeling van pensioenuitvoerders te voorkomen.

4.4. Taken en andere onderwerpen commissie transitie-effecten

Dit besluit regelt de taken, werkwijze, samenstelling, ondersteuning en wijze van bezoldiging van de adviescommissie.

De adviescommissie legt in haar reglement vast op welke wijze een pensioenfonds een adviesaanvraag kan indienen. De adviescommissie geeft hierbij aan welke documenten zij wenst te ontvangen. Ook legt zij in het reglement vast binnen welke termijn een aanvraag in behandeling wordt genomen en op welke termijn zij een besluit zal nemen.

De adviescommissie geeft een advies over het door het pensioenfonds gevolgde besluitvormingsproces. Het gaat hierbij om een toetsing door een onafhankelijke externe adviescommissie of alle relevante omstandigheden zijn meegewogen in het besluit. De adviescommissie geeft geen oordeel over de uitkomst van het besluit, maar kan het pensioenfondsbestuur wel adviseren bepaalde omstandigheden te betrekken in het besluit. Het advies wordt binnen 4 weken na afronding openbaar gemaakt. De wijze waarop dat plaatsvindt, wordt vastgelegd in het reglement. Het reglement wordt door de adviescommissie vastgesteld na overleg met de minister.

4.5. Informatie aan pensioenfondsonderdelen

Voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is gezien hoe belangen van alle betrokkenen evenwichtig, zorgvuldig en adequaat meegenomen kunnen worden in het besluitvormingsproces. Het voorgaande brengt met zich mee dat de pensioenfondsonderdelen een (tijdelijke) verzwaaring krijgen van hun takenpakket bij de beoordeling van invaren. Het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan krijgen inspraak op het besluit van het pensioenfondsbestuur over invaren en de inzet van vermogen. Bij een verantwoordingsorgaan gaat het om een adviesrecht, bij een belanghebbendenorgaan om een goedkeuringsrecht.

---

⁴ Ortec (2022), Value Based ALM:gevoeligheidsanalyse.

Bij een verzoek tot advies of goedkeuring wordt een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor belanghebbenden zal hebben.⁵ In dit besluit wordt bepaald welke informatie ten minste moet worden verstrekt aan het verantwoordings- en belanghebbendenorgaan ten aanzien van het voorgenomen besluit van het bestuur over invaren en inzet van vermogen. Er wordt in ieder geval informatie verstrekt over de gehanteerde omrekenmethode, de generatie-effecten per leeftijdscohort in hele geboortejaren, de keuze om een deel van het vermogen aan te wenden voor het bijstellen van de transitie-effecten, de nieuwe pensioenregeling en de overwegingen waarom het voorgenomen besluit evenwichtig wordt geacht. Voor het verantwoordings- en belanghebbendenorgaan betekent de (niet-limitatieve) opsomming dat duidelijk wordt welke informatie in ieder geval relevant is voor het uitoefenen van de advies- en goedkeuringsrechten. De externe toezichthouder kan hierdoor ook eenvoudiger toezicht houden op het besluitvormingsproces en bezien of de fondsorganen de beschikking hebben gehad over de relevante informatie.

Om deze redenen wordt de informatie die de fondsorganen moeten krijgen specifiek voorgeschreven en wordt niet verwezen naar het implementatieplan, waarin vergelijkbare informatie opgenomen dient te zijn. Het implementatieplan is bovendien mogelijk ook nog niet definitief op het moment dat het verzoek om advies dan wel goedkeuring door het pensioenfondsbestuur wordt gevraagd. Dat neemt niet weg dat het pensioenfondsbestuur wel het conceptimplementatieplan zou kunnen delen met de pensioenfondsorganen.

Intern toezicht

Naast de aanvullende bevoegdheden voor de fondsorganen, wordt als onderdeel van de waarborgen voor een zorgvuldig en evenwichtig besluitvormingsproces, een belangrijke en expliciete rol van het intern toezicht bij het invaarbepalingsproces van belang geacht. Voor alle vormen van intern toezicht wordt voorgesteld dat het bij het oordeel over de evenwichtige belangenafweging door het fonds nadrukkelijk ook toeziet op de besluitvorming bij invaren. Daarnaast heeft het intern toezicht een belangrijke taak bij het toezicht houden op de risicobeheersing door het pensioenfonds. Vanwege deze taken van het intern toezicht ligt het voor de hand te bepalen dat het intern toezicht de beschikking krijgt over dezelfde informatie als het belanghebbendenorgaan of het verantwoordingsorgaan. In aanvulling hierop is het van belang dat het intern toezicht tevens geïnformeerd wordt over de uitkomsten van de inspraak door de pensioenfondsorganen.

4.6. Implementatieplan

Inleiding

In het implementatieplan gaat de pensioenuitvoerder na en legt hij vast of hij de pensioenregeling kan uitvoeren, hoe hij de regeling (technisch) gaat uitvoeren en welke stappen hij zet om tot de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling te komen. De pensioenuitvoerder verantwoordt de kosten, risico's en de daarbij te nemen beheersmaatregelen. Het implementatieplan brengt de verschillende onderwerpen op hoofdlijnen samen en beziet deze zoveel mogelijk in samenhang. Het betreft nadrukkelijk geen uiterst gedetailleerd plannings- of projectdocument. Onder het

---

⁵ Zie [nieuw] artikel 115a en 115c Pw

implementatieplan liggen (in veel gevallen) nog gedetailleerdere plannen of beschrijvingen.

Inhoud van het implementatieplan

Om te beginnen regelt dit besluit dat het implementatieplan de stappen bevat die een pensioenuitvoerder heeft genomen en nog moet nemen gedurende de transitieperiode en het beoogde tijdspad hierbij. De pensioenuitvoerder licht het besluitvormingsproces toe dat reeds heeft plaatsgevonden, alsmede de besluitvormingsprocessen die mogelijk nog doorlopen worden gedurende de implementatiefase. Voor pensioenfondsen ziet het reeds doorlopen besluitvormingsproces zowel op de gewijzigde pensioenregeling als op de vraag hoe wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten (wel of niet invaren). Het gaat ten minste in op welke wijze de fondsorganen en het intern toezicht betrokken zijn bij de besluitvorming hierover. Voor verzekeraars en premiepensioeninstellingen zal het onder andere gaan om de vraag hoe en in welk tijdspad zij de aangesloten werkgevers informeren over de wetwijziging en de noodzaak om de beschikbare premiestaffel aan te passen voor zover van toepassing. Hoewel de verantwoordelijkheid voor de wijziging van de pensioenregeling bij de werkgever ligt, kunnen de verzekeraar en premiepensioeninstelling ook met een voorstel komen om de werkgever te ondersteunen bij de besluitvorming. Voor zover van toepassing kan de verzekeraar of de premiepensioeninstelling verwijzen naar het doorlopen productontwikkelingsproces, waarmee de producten tot stand zijn gekomen. Beide type pensioenuitvoerders zullen daarnaast inzicht moeten geven in eventuele kritische mijlpalen tijdens het implementatietraject. Daarbij zal dit traject voor pensioenfondsen die invaren uitvoeriger zijn dan voor verzekeraars, premiepensioeninstellingen en pensioenfondsen die niet invaren. Ongeacht de uitvoerder draagt het implementatieplan bij aan een zorgvuldig implementatietraject tot aan de transitie en aan het behalen van de transitie voor 1 januari 2027. Voor het behalen van deze mijlpaal is het van belang dat het implementatieplan rekenschap geeft van de stappen die gezet moeten worden bij gewijzigde financiële en economische omstandigheden. Dit wordt daarom specifiek voorgeschreven. De regering merkt tot slot op dat de pensioenuitvoerder specifiek in het communicatieplan inzicht zal moeten geven in wanneer het wat verwacht te communiceren.

Een pensioenfonds zal specifiek inzicht moeten geven in de kritische dekkingsgraad (zie ook paragraaf 4.1 Complete besluitvorming) die nodig is om de opdracht en het inbaarverzoek van sociale partners, uit te kunnen voeren, conform de door hen afgesproken doelen, maatstaven en voorrangregels. Dit is dezelfde dekkingsgraad die zij aan sociale partners hebben doorgegeven voor het transitieplan. Er moet tevens een concreet en haalbaar plan opgenomen worden voor het geval de financiële situatie niet toereikend is. Het pensioenfonds zal daarbij ten minste inzicht moeten geven in de consequenties voor het inbaarbesluit indien niet (tijdig) nieuwe afspraken worden gemaakt. Het opnemen van de kritische dekkingsgraad biedt partijen inzicht in de manier waarop in verschillende economische situaties de opdracht kan worden uitgevoerd. Het biedt pensioenfondsen bovendien concrete handvatten om in het kader van de opdrachtaanvaarding een inschatting te kunnen maken of de opdracht realistisch is.

Indien de huidige pensioenregeling wordt ingevaren in de nieuwe pensioenregeling, een besluit dat overigens alleen bij pensioenfondsen speelt, dan moet het implementatieplan informatie bevatten over het inbaarbesluit. Hiermee wordt beoogd deze informatie overzichtelijk te bundelen, in samenhang met elkaar te bezien en een goede

verantwoording te borgen. Het betreft informatie over hoe het invaarbesluit wordt vormgegeven, zoals informatie over de gekozen rekenmethode en de eventuele invulling van herverdeling na toepassing van deze methode en de initiële vulling van een compensatiedepot, solidariteitsreserve of risicodelingsreserve. Ook licht het pensioenfonds indien van toepassing toe hoe wordt omgegaan met arbeidsongeschiktheidspensioen en nabestaandenpensioen en premievrije opbouw bij arbeidsongeschiktheid.

Het pensioenfonds licht tevens toe welke overwegingen aan de gemaakte keuzes inzake invaren ten grondslag liggen. Het pensioenfonds licht hierbij onder meer toe waarom de besluiten evenwichtig worden geacht. Ook geeft het inzicht in de grondslagen die het heeft gebruikt bij toepassing van de rekenmethodes. Tevens licht het toe hoe het gebruik heeft gemaakt van de doelstellingen en (acceptabele uitkomsten in) maatstaven die sociale partners hebben meegegeven in het transitieplan en de voorrangsregels die zij daarbij hebben afgesproken (zie ook de toelichting over complete besluitvorming). De regering merkt op dat pensioenfondsen bij de vormgeving van het invaarbesluit niet kunnen volstaan met een beschrijving van de ideale vormgeving. Ze zullen ook inzicht moeten geven in de effecten van een wijziging van de economische omstandigheden tijdens de transitieperiode op dat besluit. Het transitieplan biedt pensioenfondsen middels de daarin opgenomen doelstellingen, maatstaven en voorrangsregels handvatten en kaders hiervoor. Deze bieden het pensioenfonds beleidsruimte, zo lang de financiële situatie van het pensioenfonds niet onder de eerder beschreven kritische dekkingsgraad raakt die nodig is om uitvoering te kunnen geven aan hetgeen sociale partners hebben afgesproken. Het is van belang dat het pensioenfonds aanvullend op de situatie waar het op koerst, ten minste inzicht geeft in de vormgeving van het invaarbesluit op de kritische dekkingsgraad, waarbij alle door sociale partners meegegeven voorrangsregels ten volle zijn ingezet.

Hiernaast zal een pensioenfonds, dat gebruik heeft gemaakt van het transitie-FTK en/of van de mogelijkheid gebruik maakt om in het jaar 2022 toeslag te verlenen bij een dekkingsgraad vanaf 105%⁶, eveneens een toelichting moeten geven hoe in de besluitvorming rekening is gehouden met de voordelen en nadelen die deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden hierdoor hebben gehad. Voor de overwegingen die het pensioenfonds moet maken kan het onder andere gebruik maken van de Handreiking evenwichtige transitie die wordt opgesteld en voor inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen beschikbaar is.

Dit besluit regelt verder dat alle pensioenuitvoerders, zowel voor de uitvoering van de gewijzigde pensioenovereenkomst als indien van toepassing voor de wijze waarop wordt omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten, zorgdragen voor een gedegen risicoanalyse en de daarbij passende beheersmaatregelen treffen. Het schrijft hiertoe verschillende analyses voor. Ten eerste betreft dit een analyse op de operationele en IT-risico's. Het gaat hier onder andere om de continuïteit en betrouwbaarheid van de dienstverlening voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van deze risico's.

---

⁶ Ter uitvoering van de motie Gijs van Dijk, Ceder en Palland is de regering voornemens een AMvB te publiceren waardoor het pensioenfondsen onder voorwaarden wordt toegestaan om in het jaar 2022 voorwaardelijke toeslag te verlenen bij een beleidsdekkingsgraad van 105%, met nadrukkelijke waarborgen voor evenwichtig invaren en de belangen van toekomstige generaties.

Ten tweede gaat de pensioenuitvoerder na in hoeverre hij beschikt over juiste en volledige data voor, tijdens en na de transitie. Indien hij niet zelf beschikt over de benodigde data dan geeft hij aan hoe hij aan de benodigde data komt. Dit geldt in algemene zin, maar in het bijzonder in het geval dat hij uitvoering geeft aan een pensioenregeling die voor de transitie elders was ondergebracht en er geen sprake is van een inkomende externe waardeoverdracht van bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten. De nieuwe pensioenuitvoerder is immers verantwoordelijk voor het opstellen van een implementatie- en communicatieplan. Ook zal de pensioenuitvoerder in de communicatie richting deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden moeten aangeven wat de situatie was geweest als de pensioenovereenkomst ongewijzigd was voortgezet. Indien er wel sprake is van een inkomende externe waardeoverdracht is dit ook relevant, maar heeft de nieuwe pensioenuitvoerder naar verwachting meer gegevens voorhanden. Dan gelden de reguliere afspraken rondom het delen van informatie. De nieuwe pensioenuitvoerder is gezien de tijdslijnen (implementatieplan en communicatieplan dienen immers gereed te zijn voordat de externe waardeoverdracht plaatsvindt) voor deze informatie wel afhankelijk van de vorige pensioenuitvoerder.

Ten derde is een analyse op de datakwaliteit voor, tijdens en na uitvoering van gewijzigde pensioenovereenkomst en de beheersing van deze risico's van belang, zodat de pensioenuitvoerder passende beheersmaatregelen kan treffen. Tevens geeft de pensioenuitvoerder, indien tot invaren is besloten, aan hoe zij de kwaliteit van de data zekerstelt vóór, tijdens en na de transitie.

Ten vierde is een analyse van de procesbeheersing van belang. Hiermee wordt bezien of de betrokken personen over voldoende tijd en over de benodigde expertise beschikken. Voldoende capaciteit met de benodigde deskundigheid is immers één van de randvoorwaarden voor het succes van een adequate beheersing van de transitie. Dat geldt zowel voor de medewerkers in dienst van de pensioenuitvoerders als voor bijvoorbeeld de leden van fondsorganen en externe partijen.

Ten vijfde: voor pensioenfondsen geldt dat zij in de meeste gevallen afspraken hebben met een pensioenuitvoeringsorganisatie, bijvoorbeeld voor de administratie en communicatie van de pensioenregeling en/of het vermogensbeheer. Voor wat betreft de transitie is het belangrijk dat ook in de contracten en afspraken tussen pensioenfondsen en pensioenuitvoeringsorganisatie voldoende aandacht is voor de transitie. Het is daarom van belang dat pensioenfondsen de eerder gemaakte risicoanalyses en de beheersmaatregelen tevens in relatie brengen met de uitbestedingsrelatie.

Tot slot dient het pensioenfonds de financiële risico's en de beheersing van deze risico's in kaart te brengen. Hierbij maakt het pensioenfonds inzichtelijk hoe het risico dat wijzigende financiële en economische omstandigheden de transitie stilleggen wordt beheerst. Specifiek licht het pensioenfonds toe hoe het probeert te voorkomen dat de dekkinggraad onder de minimale benodigde dekkinggraad komt die nodig is om de opdracht van sociale partners te kunnen uitvoeren. Deze risico's kunnen financieel worden gemitigeerd, maar ook in het proces. Dat kan bijvoorbeeld door te bezien of de opdracht van sociale partners geschikte en realistische kaders biedt voor wijzigende omstandigheden, door inzicht te geven over de invulling van het invaarbesluit bij wijzigende financiële en economische omstandigheden en door afspraken te maken met de pensioenfondsenorganen en het intern toezicht over de mate van afstemming die nodig is bij gewijzigde omstandigheden.

Datakwaliteit

Dit besluit stelt hiernaast enkele specifieke eisen met betrekking tot de datakwaliteit indien een fonds besluit tot een collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. In dat geval moet de pensioenuitvoerder verantwoorden dat de datakwaliteit vóór, tijdens en na de transitie beheerst is. In het implementatieplan geeft de pensioenuitvoerder aan welke werkzaamheden in het transitieproces door een externe accountant worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden bestaan minimaal uit een opdracht in de vorm van de controlestandaard over overeengekomen specifieke werkzaamheden (COS 4400) om het pensioenfondsbestuur in staat te stellen een oordeel te vormen over de juistheid en volledigheid van de relevante pensioendata benodigd voor de transitie. De externe accountant dient in overleg met het pensioenfondsbestuur te komen tot de te verrichten werkzaamheden en uitgangspunten die voor de opdracht gelden. Hierbij worden de omvang en diepgang van de werkzaamheden afgestemd op de normen zoals die hiervoor door de toezichthouder en de sector worden vastgesteld. Bij (het indienen van) het implementatieplan moet een pensioenfonds de resultaten meesturen van het onderzoek dat door een externe accountant is verricht, alsmede de oordeelsvorming van het pensioenfonds inzake de eventuele bevindingen. Pensioenadministraties van pensioenfondsen verschillen in complexiteit en status, bijvoorbeeld ten aanzien van de mate waarin historische data te reconstrueren zijn of de mate waarin er sprake is van overgangsregelingen.⁷ Het onderzoek van de accountant richt zich ten minste op de dataelementen die gegeven de pensioenadministratie van het pensioenfonds kritiek zijn en op de controles op de pensioenadministratie die het pensioenfonds heeft uitgevoerd.

Het (laten) uitvoeren van deze onderzoeken (en het opvolgen van eventuele bevindingen hieruit) door de pensioenuitvoerder, voorafgaande aan de transitie is van belang omdat de data worden gebruikt voor het omzetten van aanspraken en rechten van de oude naar de nieuwe pensioenregeling en de compensatieafspraken. Als de kwaliteit hiervan niet is geborgd, leidt dit per definitie tot fouten tijdens en na de transitie. Het is in ieder geval belangrijk dat de werkzaamheden op de data (en het opvolgen van eventuele bevindingen hieruit) voorafgaand aan de transitie zo vroeg mogelijk in het proces plaatsvinden, aangezien dit de basis vormt voor de transitie, maar uiterlijk voordat het implementatieplan aan DNB wordt gestuurd.

Om een extra waarborg in te bouwen op het moment dat de transitie is afgerond en te borgen dat de omzetting betrouwbaar is verlopen, geeft de pensioenuitvoerder de externe accountant in het jaar na de transitie tevens de opdracht onderzoek te verrichten naar de juistheid en volledigheid van de transitie. Het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn gericht op de berekeningen die ten grondslag liggen aan de verdeling van vermogens en tenminste – indien van toepassing – compensatiedepot, solidariteitsreserve of risicodelingsreserve bij invaren. Pensioenuitvoerders zullen een specifieke opdracht tot het uitvoeren van deze werkzaamheden geven. Indien dit passend wordt geacht kan deze opdracht gelijktijdig met één van de reguliere jaarcontroles worden uitgezet.

Gelet op het belang van datakwaliteit in de transitie acht de regering het van belang dat de genoemde onderzoeken door een externe partij worden gedaan. Het is passend de externe accountant opdracht te geven om deze werkzaamheden te verrichten. De

---

⁷ TK 2019/20, 32 043, nr. 513

accountant voert normaliter ook voor de controle van de jaarrekening reeds een analyse uit op de kwaliteit van de data, bijvoorbeeld om materiële fouten in de technische voorzieningen te voorkomen. Voor en na de transitie worden aanvullende onderzoeken wenselijk geacht. De werkzaamheden zullen in ieder zijn gericht op een extra waarborg dat, op het moment van invaren, berekeningen juist, volledig en reproduceerbaar zijn en daarmee vertrouwen aan deelnemers geven. De externe accountant kan voor de werkzaamheden gebruik maken van het werk dat binnen de organisatie reeds is verricht, bijvoorbeeld door de actuariële sleutelfunctiehouder. Deze heeft op grond van de pensioenwet de taak de aanwezigheid en kwaliteit van data te controleren. Opgemerkt wordt dat niet elk individueel deelnemersdossier getoetst kan en hoeft te worden. Werkzaamheden op individuele data kunnen steekproefsgewijs plaatsvinden. Dit neemt niet weg dat de pensioenuitvoerder verantwoordelijk is en blijft voor juiste en volledige individuele gegevens. De pensioenuitvoerder verantwoordt zoals gezegd hoe hij de datakwaliteit borgt in het implementatieplan. Tenslotte kunnen deelnemers ook na de transitie nog altijd vragen om een doorrekening van de gegevens, zoals eerder ook met de pensioensector is afgesproken.

Verzekeraars en premiepensioeninstellingen

Dit besluit concretiseert enkele onderdelen waarop pensioenuitvoerders in het implementatieplan in moeten gaan. Aangezien verzekeraars en premiepensioeninstellingen niet invaren, hoeven zij de onderdelen die hier betrekking op hebben niet inhoudelijk te beschrijven in het implementatieplan. Wanneer zij kiezen voor de bestaande wettelijke mogelijkheden van een interne of externe collectieve waardeoverdracht, hetgeen geen verplichting is, wordt het bestaande proces doorlopen en zal dit in ieder geval procesmatig in het implementatieplan worden beschreven. Tot slot dient opgemerkt te worden dat verzekeraars en premiepensioeninstellingen, indien relevant voor het implementatieplan kunnen verwijzen naar het productontwikkelingsproces.

4.7. Communicatieplan en individuele transitie-informatie

Aan de inhoud van het communicatieplan als zodanig geeft dit besluit geen nadere invulling, behoudens de opmerking dat het communicatieplan ten minste doelgroepen, doelstellingen en een planning bevat die onder meer ingaat op de communicatiemomenten. Wel bevat dit besluit nadere regels voor de inhoud van de individuele transitie-informatie. Deze informatie moet beantwoorden aan een belangrijk doel in het kader van de transitie, namelijk het behoud van vertrouwen dat het opgebouwde ouderdomspensioen, arbeidsongeschiktheidspensioen en/of nabestaandepensioen als zodanig behouden blijft. De informatie moet verder zorgen voor realistische verwachtingen omtrent de hoogte van het pensioen in de nieuwe pensioenregeling. Pensioenuitvoerders verschaffen hun deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners of pensioengerechtigden daartoe tijdig de voorgeschreven gepersonaliseerde informatie. Deze individueel toegespitste informatie beoogt de deelnemer inzicht in de gevolgen van de transitie voor primair de pensioenuitkeringen en secundair, in de nieuwe premiereregeling, voor het onderliggende vermogen dat is gereserveerd voor de uitkering.

Daarnaast regelt dit besluit de wijze waarop pensioenuitvoerders de AFM nader te bepalen informatie ter beschikking stellen over het communicatieplan. Daartoe wordt geregeld dat de AFM toezichthouderregels mag stellen. Die regels dienen een doel: het proces van de wijze van aanlevering door pensioenuitvoerders aan de AFM stroomlijnen.

Met als beoogd effect dat die informatie ontvangt op een dusdanige manier dat de AFM nodig haar toezicht doelmatig en doelgericht kan uitoefenen.

4.8. Overbruggingsplan

Alle pensioenfondsen die gebruik maken van het transitie-FTK dienen jaarlijks een overbruggingsplan in. Dit besluit stelt nadere eisen aan de inhoud van het overbruggingsplan. Het overbruggingsplan bevat een deterministische analyse middels een dekkingsgraadsjabloon waarin het pensioenfonds aantoont hoe het uiterlijk op het invaarmoment de invaardekkingsgraad bereikt, welke maatregelen daarvoor eventueel nodig zijn en in welke mate financiële en economische ontwikkelingen gedurende de looptijd van het overbruggingsplan invloed hebben op de financiële ontwikkeling van het pensioenfonds. DNB kan een dekkingsgraadsjabloon ter beschikking stellen.

In het overbruggingsplan wordt kwantitatief onderbouwd hoe de fondsspecifieke invaardekkingsgraad is afgeleid van de gemaakte afspraken over de nieuwe pensioenregeling, invaren en compensatie zoals opgenomen in het transitieplan en het implementatieplan. De berekening van de invaardekkingsgraad geschiedt daarom ook volgens de vereisten die de wet aan transitieberekeningen stelt, waaronder bijvoorbeeld de maximale waarden voor de parameters.

In het overbruggingsplan wordt eveneens aangegeven hoe het pensioenfonds zal voldoen aan de eisen van het (minimaal) vereist eigen vermogen wanneer het niet meer gebruik maakt van het transitie-FTK. Daarvoor neemt het pensioenfonds de ontwikkeling van de dekkingsgraad zoals geraamd in de hiervoor genoemde deterministische analyse en geeft het aan welke maatregelen het neemt om te voldoen aan het (minimaal) vereist eigen vermogen mocht uit de analyse blijken dat maatregelen nodig zijn.

Dit besluit bevat de eisen aan toeslagverlening gedurende de periode dat een pensioenfonds een overbruggingsplan indient. Vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105% mag toeslag verleend worden. Door de toeslagverlening mag de dekkingsgraad niet onder 105% of de fondsspecifieke invaardekkingsgraad zakken.

4.9 Ruimte voor aanpassing beleggingsbeleid in transitie

Pensioenfondsen krijgen in de transitieperiode tot het moment van invaren meer ruimte om het beleggingsbeleid aan te passen. Het is reeds mogelijk het beleggingsbeleid aan te passen in de zin dat minder risicovol belegd kan worden. In sommige situaties kan het ook wenselijk zijn om het beleggingsrisico tijdens de transitie (geleidelijk) te vergroten, met het oog op de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Daarom wordt tijdens de transitieperiode ruimte geboden om het collectieve beleggingsbeleid aan te passen, ook als een pensioenfonds niet beschikt over het vereist eigen vermogen, als dit kan worden onderbouwd op basis van de risicohoudingen per cohort die vóórafgaande aan de implementatie van de nieuwe pensioenregeling moeten zijn vastgesteld. Vaststelling van deze risicohoudingen is mogelijk nadat de invaarbesluitvorming is afgerond en de uitkomsten daarvan zijn vastgelegd in het implementatieplan. Als een pensioenfonds uiteindelijk besluit de bestaande pensioenen niet in te varen, dan brengt het pensioenfonds het risicoprofiel in het strategisch beleggingsbeleid terug naar het risicoprofiel behorende bij het vereist eigen vermogen.

4.10 Beoordeling van de interne collectieve waardeoverdrachten

Een pensioenfonds dat voornemens is om de waarde van de bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten aan te wenden in de gewijzigde

pensioenregeling, meldt deze voorgenomen collectieve waardeoverdracht minimaal zes maanden voor de voorgenomen waardeoverdracht aan de toezichthouder, DNB. Hierbij wordt de informatie verstrekt waarmee DNB het voornemen tot collectieve waardeoverdracht kan beoordelen. DNB richt een digitaal loket in voor de melding van de collectieve waardeoverdracht. DNB toetst het besluit van het pensioenfonds tot interne collectieve waardeoverdracht op:

- a. het besluitvormingsproces;
- b. financiële en andere risico's;
- c. financiële effecten;
- d. de collectieve actuariële gelijkwaardigheid;
- e. de evenwichtige belangenafweging door het pensioenfonds.

De beoordeling van het besluitvormingsproces (onderdeel a) betreft zowel de adequaatheid van de onderbouwing van de besluitvorming door het bestuur als ook de wijze waarop fondsorganen zijn betrokken en hoe met hun zienswijze is omgegaan. Het gaat daarbij om de vragen of het pensioenfonds de gevolgen en de effecten van collectief invaren voor deelnemers voldoende inzichtelijk heeft gemaakt. De AFM beoordeelt de informatie die deelnemers ontvangen over de collectieve waardeoverdracht op grond van het communicatieplan.

Een pensioenfonds zal DNB ook de aan de fondsorganen toegezonden informatie en motivering verstrekken en het advies van het verantwoordingsorgaan respectievelijk de goedkeuring van het belanghebbendenorgaan over het voorgenomen besluit tot invaren.

DNB toetst of het pensioenfonds een adequate analyse heeft gemaakt van de financiële en niet-financiële risico's (onderdeel b) van de interne collectieve waardeoverdracht en of het pensioenfonds deze risico's adequaat kan beheersen. De beoordeling van de open norm van de integere en beheerste bedrijfsvoering valt hier ook onder.

DNB beoordeelt de financiële effecten (onderdeel c) van het collectief invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten en de beleidsmatige keuzes daarbij. Hierdoor wordt een beeld gekregen van de effecten op groepen deelnemers. Indien noodzakelijk voor een goede beoordeling kan DNB de achterliggende berekeningen opvragen.

De overdrachtswaarde moet dusdanig worden vastgesteld dat het te verwerven pensioen voor mannen en vrouwen gelijk is en dat voldaan is aan de eis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid (onderdeel d).

Pensioenfondsen moeten aan de toezichthouder kunnen onderbouwen op welke wijze is voldaan aan de verplichting tot evenwichtige belangenafweging (onderdeel e) en hoe het pensioenfonds zo goed mogelijk voorkomt dat het invaren voor (een deel van) de deelnemers tot onevenredig nadeel leidt. In het standaard invaarpad wordt ruimte gelaten aan sociale partners en pensioenfondsen om onevenredig nadeel te voorkomen. Door inzicht in financiële effecten en risico's kunnen de fondsorganen het voorgenomen besluit van het pensioenfonds beoordelen. De expliciete advies- en goedkeuringsrechten van verantwoordingsorgaan respectievelijk belanghebbendenorgaan en de rol van het intern toezicht, vormen een eerste beoordeling van de belangenafweging door het pensioenfondsbestuur. Hierna kan het pensioenfonds het besluit tot invaren nemen.

De evenwichtige belangenafweging is een open norm die zich richt tot het pensioenfonds.⁸ Bij de invulling van deze norm komt aan het pensioenfonds beleidsvrijheid toe. De toetsing van een open norm als de evenwichtige belangenafweging door DNB is dan een marginale toetsing. De toezichthouder betreft de specifieke omstandigheden van het pensioenfonds en weegt deze omstandigheden mee bij de beoordeling of aan de norm is voldaan.

5. Taken, samenstelling en inrichting transitiecommissie

Aanleiding en doel

In de Wet toekomst pensioenen is vastgelegd dat ten behoeve van het ondersteunen van het arbeidsvoorwaardelijke proces tijdens de pensioentransitie een tijdelijke transitiecommissie wordt ingesteld. De transitiecommissie heeft tot doel om ondersteuning te bieden aan sociale partners, dan wel werkgever en werknemers, die geen overeenstemming kunnen krijgen over de pensioenafspraken die vastgelegd moeten worden in het transitieplan.⁹ De ondersteuning van de transitiecommissie bestaat uit twee instrumenten: bemiddeling en bindend advies. Dit besluit geeft invulling aan de samenstelling en werkwijze van de transitiecommissie.

Samenstelling commissie, gevraagd expertise en onafhankelijkheid

In dit besluit is vastgelegd dat de transitiecommissie zal bestaan uit een vijftal onafhankelijke leden waaronder een voorzitter, die allen worden benoemd door Onze Minister. Bij de samenstelling van de commissie zal van belang zijn dat alle benodigde expertise aanwezig is. Het hoeft daarbij niet zo te zijn dat elk commissielid afzonderlijk alle benodigde expertises bezit. De samenstelling van de commissie als geheel moet wel de gevraagde expertise bevatten. Daarbij gaat het om juridische expertise op het gebied van pensioenen en arbeidsvoorwaarden, actuariële expertise, kennis van en ervaring met mediationtrajecten en kennis van en ervaring met onderhandelingsprocessen. Vanwege het benodigde draagvlak van de transitiecommissie bij sociale partners zullen de kandidaat-leden bij de Stichting van de Arbeid worden voorgelegd. In het kader van het belang van de onpartijdigheid van de adviezen van de transitiecommissie bevat dit besluit waarborgen voor de onafhankelijkheid van de transitiecommissie.

Werkwijze

In dit besluit is vastgelegd dat de transitiecommissie in haar reglement haar werkwijze vastlegt. In het besluit is daarbij vastgelegd wat minimaal in het reglement moet worden geregeld. Daarmee geeft dit besluit al richting aan dit reglement. Het reglement wordt door de transitiecommissie vastgesteld na overleg met de minister. Op deze manier wordt helderheid gegeven aan de partijen die gebruik willen maken van de transitiecommissie wat zij mogen verwachten van de transitiecommissie en wat de transitiecommissie van hen verwacht.

In dit besluit is tevens geregeld welke informatie aangeleverd moet worden door de partijen die een bindend advies aanvragen bij de transitiecommissie. Daarnaast wordt vastgelegd dat bindende adviezen door de transitiecommissie openbaar worden gemaakt. Andere sectoren die nog aan het onderhandelen zijn kunnen op die manier

---

⁸ Artikel 105, tweede lid, van de Pensioenwet.

⁹ Artikel 150d van de Pensioenwet.

kennisnemen van de adviezen en daarmee zelf hun voordeel doen. Van bemiddelingstrajecten worden overigens geen gegevens openbaar gemaakt.

Ondersteuning transitiecommissie

Met dit besluit wordt geregeld dat de transitiecommissie zal worden ondersteund door een secretariaat dat wordt bekostigd door Onze minister. Hierbij kan het gaan om organisatorische ondersteuning maar ook inhoudelijke ondersteuning.

6. Invulling fiscaal kader

In dit besluit is een aantal wijzigingen opgenomen in het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 (UBIB 2001) en het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965 (UBLB 1965). Met deze wijzigingen worden deze besluiten in lijn gebracht met de wijzigingen in de wetgeving ingevolge de Wet toekomst pensioenen. Het betreft de volgende wijzigingen:

- aanpassingen in het UBIB 2001 in verband met:
  - o het in lijn brengen van regels inzake pensioenopbouw door zzp'ers die deelnemen aan een pensioenregeling op grond van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000, de Wet op het notarisambt of de Wet verplichte beroepspensioenregeling aan het in de Wet toekomst pensioenen opgenomen fiscale kader voor pensioenopbouw;
  - o het in lijn brengen van regels inzake lijfrente met het in de Wet toekomst pensioenen opgenomen fiscale kader en het in die wet opgenomen overgangsrecht;
  - o het opnemen van bepalingen die zien op het fiscaal faciliteren van het zzp-experiment voor pensioenopbouw in de tweede pijler.

- aanpassingen in het UBLB 1965 in verband met:
  - o het opnemen van een bepaling welke kosten zijn begrepen in de premie, bedoeld in de Wet toekomst pensioenen;
  - o het in lijn brengen van verschillende bepalingen inzake dienstjaren, te hanteren franchises en pensioengevend loon met de aanpassingen ingevolge de Wet toekomst pensioenen.

Daarnaast is van de gelegenheid gebruikgemaakt om verschillende onderdelen uit het Verzamelbesluit Pensioenen¹⁰ op te nemen dit besluit.

Aangezien de aanpassingen in het UBIB 2001 en UBLB 1965 veelal technisch van aard zijn wordt voor een nadere toelichting verwezen naar de artikelsgewijze toelichting op deze wijzigingen.

7. Invulling informatievoorschriften

Informatie over solidariteits- of risicodelingsreserve

Wijzigingen in de hoogte van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve hebben invloed op het voor de uitkering gereserveerd vermogen. Deelnemers en gewezen deelnemers ontvangen daarom periodiek gepersonaliseerde informatie over de gevolgen

---

¹⁰ Besluit van 11 december 2018, (Stcrt. 2018, 68653).

van een mutatie in de solidariteitsreserve, als zij deelnemen in een solidaire premieregeling. Danwel informatie over een mutatie in de risicodelingsreserve als zij deelnemen in een flexibele premieovereenkomsten. In de mate waarin het voor de uitkering gereserveerd vermogen of de uitkering verandert als gevolg van een storting in of uitdeling uit de betreffende reserve wordt in dit Besluit geregeld dat de pensioenuitvoerder ervoor zorgt dat de (gewezen) deelnemer in het betreffende pensioenoverzicht hiervan kennis kan nemen.

Informatie over beleggingen en beleggingsbeleid

De beleggingsrisico's die de pensioenuitvoerder neemt en moet nemen om beleggingsresultaten te genereren voor een goed pensioen zijn direct van invloed op de voor de uitkeringen gereserveerde vermogens en op de uitkeringen zelf. Informatie over hoe de pensioenuitvoerder belegt is dan ook van belang voor alle deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden. Dit Besluit regelt daartoe dat de pensioenuitvoerder op zijn website informatie beschikbaar stelt de belanghebbenden bij het pensioenfonds over primair de resultaten die de pensioenuitvoerder behaalt met zijn beleggingen. Het gaat hier om generieke informatie over de collectieve beleggingsresultaten per beleggingscategorie. Omdat die resultaten voortvloeien uit gemaakte keuzes in het kader van het beleggingsbeleid, zorgt de pensioenuitvoerder ervoor dat de belanghebbenden de informatie kan relateren aan het onderliggende beleggingsbeleid. Daarmee geeft de pensioenuitvoerder duiding of context aan behaalde beleggingsresultaten. De informatie over beleggingsresultaten en beleggingsbeleid moeten voldoen aan de algemene eisen als bedoeld in de wet die van toepassing zijn op informatie.

Afschaffing van het model voor het Uniform Pensioen Overzicht (UPO)

De wet schrijft niet langer de vormgeving voor van de jaarlijks te verstrekken pensioeninformatie, te weten het model voor het UPO. Door afschaffing van dit verplichtte format krijgen pensioenuitvoerders weer de vrijheid om de vormgeving af te stemmen op wat past bij de doelgroep. Daarom schrapt dit Besluit de betreffende bepalingen voor de inhoud en het proces van vaststelling van dit model. Een en ander onder behoud van alle dwingendrechtelijke bepalingen.

Afschaffing van het model voor de Pensioen 1-2-3

Eveneens is de eis vervallen dat pensioenuitvoerders voor de vormgeving van de basisinformatie over de kenmerken en uitvoering van de pensioenregeling in te richten volgens het model voor de Pensioen 1-2-3 met inbegrip van de pensioenvergelijker. Als gevolg van het vervallen van deze vormvereisten schrapt dit Besluit beide betreffende bepalingen. Ook door afschaffing van dit verplichtte format krijgen pensioenuitvoerders weer de vrijheid om de vormgeving van de basisinformatie over pensioenregeling af te stemmen op wat past bij de doelgroep.

8. Invulling geschillenbeslechting

Dit onderdeel van de nota van toelichting ziet op de bepalingen ter uitvoering van de artikelen 48b en 48c van de Pensioenwet en de artikelen 59b en 59c van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, zoals opgenomen in het voorstel van wet toekomst pensioenen.

8.1. Interne klachtenprocedure

Om de rechtspositie van deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden te verstevigen is elke pensioenuitvoerder verplicht een interne klachtenprocedure in te richten. Daarmee ontstaat er een tot op heden ontbrekend gelijk speelveld tussen alle pensioenuitvoerders wat betreft deze eerste schakel in de keten van klachtenafhandeling binnen de pensioensector. Veel pensioenuitvoerders beschikken wel over een vorm van een interne klachten- en geschillenprocedure op grond van de Code pensioenfondsen en de Code rechtstreeks verzekerde regelingen, maar de procedures kunnen verschillen. Door middel van de regels in dit besluit kunnen deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden rekenen op steeds dezelfde waarborgen voor de interne afhandeling van klachten ongeacht welke pensioenuitvoerder het betreft. Anders gezegd, de kwaliteit van de interne klachtenprocedure is dan van hetzelfde niveau bij elke pensioenuitvoerder. In dit besluit wordt nader invulling gegeven aan de wettelijke vereisten voor de interne klachtenprocedure.

Op grond van het voorgestelde artikel 48b van de Pensioenwet zijn alle pensioenuitvoerders¹¹ verplicht te beschikken over een interne klachtenprocedure, die voldoet aan bepaalde vereisten. Voor wat betreft de nadere invulling van die vereisten ten aanzien van pensioenuitvoerders is nadrukkelijk gekeken naar relevante bepalingen uit het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, met name de artikelen 39 t/m 44.¹² De reden hiervoor is dat verzekeraars, in hun hoedanigheid van financiële ondernemingen, al moeten voldoen aan die bepalingen. Pensioenfondsen zijn instellingen met een sociaal doel die financiële diensten aanbieden. In die zin verschillen ze van financiële ondernemingen. Tegelijkertijd kan qua voorschriften voor de klachtenprocedure wel deels aangesloten worden bij die voor financiële ondernemingen. Bovendien zijn die bepalingen inhoudelijk gezien voldoende open waar mogelijk en gesloten waar nodig.

Waar dit besluit aanvullende vereisten stelt ten opzichte van de relevante bepalingen uit het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, gelden deze ook voor verzekeraars. Een belangrijk aanvullend voorschrift is de definitie van wat een klacht inhoudt. Deze definitie sluit aan op Richtsnoeren voor de behandeling van klachten door verzekeringsondernemingen van de Europese Autoriteit voor Pensioenen en Verzekeringen (EIOPA). Omdat dit kader al geldt voor verzekeraars is het passend alle pensioenuitvoerders te laten werken met de betreffende definitie, zodat duidelijkheid bestaat voor deelnemers of zij kunnen indienen, die een pensioenuitvoerder dan ook moet administreren en afhandelen met inachtneming van tenminste de wettelijke vereisten.

De kern van de voorschriften uit dit besluit ten aanzien van de interne klachtenprocedure bestaat uit twee elementen. Ten eerste dat de pensioenuitvoerders ervoor zorgen dat zij elke klacht steeds zorgvuldig en spoedig afhandelen. Zij richten hun organisatie, procedures en maatregelen in met het oog op een goed werkende interne klachtenprocedure. Ten tweede dragen pensioenuitvoerders zorg voor een toegankelijke klachtenprocedure en een goede klachtenadministratie, houden zij zich aan uiterste termijnen en motiveren zij hun besluiten duidelijk.

---

¹¹ Conform artikel 1 van de Pensioenwet.

¹² Stb 2006, nr. 520 en Stb. 2012, nr. 695.

8.2. Externe geschilleninstantie

In de Wet toekomst pensioenen is, mede naar aanleiding van het advies van de Raad voor de rechtspraak van 28 oktober 2021, bepaald dat elke pensioenuitvoerder aangesloten is bij een externe geschilleninstantie. Ten overvloede wordt opgemerkt dat deze geschillen gaan over de uitvoering van het pensioenreglement. Het gaat hierbij dus niet over geschillen ten aanzien van de afspraken die door sociale partners zijn gemaakt over de inhoud van de pensioenregeling, maar over de uitvoering daarvan door de pensioenuitvoerder. Uitgangspunt voor de externe geschilleninstantie is dat eerst de interne 'route' bewandeld is, door gebruik te maken van de interne klachtenprocedure.

Met dit besluit wordt nader invulling gegeven aan de vereisten voor de geschilleninstantie en haar bestuur, reglement en informatievoorziening. De geschilleninstantie wordt opgericht voor in ieder geval de duur van de transitieperiode, waarna de wettelijke grondslag voor de geschilleninstantie in beginsel op 1 januari 2028 vervalt. In de wet is voorzien in een evaluatie van de doeltreffendheid en effecten van de externe geschilleninstantie vijf jaar na inwerkingtreding. De inhoud van dit besluit zal deel uitmaken van deze evaluatie.

In het voorgestelde artikel 48c van de Pensioenwet is de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten¹³ grotendeels van overeenkomstige toepassing verklaard. Voor de vormgeving van de lagere regelgeving is, in aanvulling op de uit de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting voortvloeiende vereisten, zoveel mogelijk aangesloten bij de regelgeving zoals vervat in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen. Dit omdat de geschillenbeslechting bij pensioenfondsen raakvlakken heeft met de geschillenbeslechting bij financiële ondernemingen. Zo gaat het (inhoudelijk) bij beide soorten geschillen om potentieel grote financiële effecten voor de betrokken partijen. Qua vereisten zijn ook de nodige raakvlakken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de benodigde onafhankelijkheid en rapportageverplichtingen.

In het voorgestelde artikel 48c van de Pensioenwet is opgenomen dat de minister de geschilleninstantie aanwijst. De komende periode zal samen met de sector gekeken worden naar de concrete invulling van de geschilleninstantie en hoe of waar deze het best kan worden ondergebracht. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een versterking en/of uitbreiding van en/of samenwerking met de Ombudsman Pensioenen, een apart onderdeel ondergebracht bij Kifid (de geschilleninstantie voor financiële dienstverleners) of het oprichten van een aparte rechtspersoon.

Voor wat betreft onafhankelijkheid is ervoor gekozen om aan bestuurders en medewerkers de eis te stellen dat zij in het jaar direct voorafgaand aan hun betrokkenheid bij de geschilleninstantie niet werkzaam zijn geweest bij of enige functie bekleed hebben bij een pensioenuitvoerder of een beroepsorganisatie. Hiermee wordt niet bedoeld het lid zijn van een vakvereniging of beroepsvereniging. De leden van het bestuur hebben zitting op persoonlijke titel. Dit is van belang omdat de bij een geschil betrokken partijen voldoende vertrouwen moeten kunnen hebben in een eerlijke behandeling van hun geschil. Ook onafhankelijkheid ten opzichte van de overheid is van belang. Daarom past terughoudendheid bij het aanvaarden en uitoefenen van bevoegdheden van de minister in het kader van geschilleninstanties. Tegelijkertijd is het zo dat de minister een systeemverantwoordelijkheid heeft voor het goed functioneren

---

¹³ Wet van 16 april 2015, Staatsblad 2015, 160

van de geschilleninstantie, uit hoofde van zijn systeemverantwoordelijkheid voor het pensioen als arbeidsvoorwaarde. Daarom wordt het passend geacht dat de minister beslist over de erkenning van geschilleninstanties en een verantwoordelijkheid neemt ten aanzien van het doorlopend toezicht op het functioneren van de geschilleninstanties. In deze maatregel zijn daarom rapportageverplichtingen opgenomen. Voorts dient de minister in te stemmen met de samenstelling van het bestuur, de benoemingsprocedure van het bestuur, de samenstelling van het geschillenbeslechtsorgaan, de wijziging van het reglement, de begroting en de jaarrekening. Ook is in het besluit opgenomen dat uitgebrachte bindende adviezen door de geschilleninstantie gepubliceerd worden. Met het oog op de privacy is het anonimiseren van deze informatie van belang.

Ook worden eisen gesteld aan het reglement van het geschilleninstituut. Daarbij wordt omwille van de onafhankelijkheid een grote mate van beleidsvrijheid gegeven aan het instituut, bijvoorbeeld als het gaat om de *invulling* van het reglement, maar worden wel vereisten gesteld voor wat betreft het hebben van een reglement en welke onderdelen het reglement zou moeten bevatten. Zo wordt onder anderen voorgeschreven dat regels worden opgesteld omtrent wraking van een betrokken persoon, de manier waarom partijen kennis kunnen nemen van de ingebrachte feiten, stellingen, verklaringen en hoe daarop gereageerd kan worden.

Een toelichting van de lasten voor burgers en uitvoerders op hoofdlijnen is te vinden in de memorie van toelichting van de Wet toekomst pensioenen. Beoogd hierbij is dat de kosten voor de burger om een geschil aan te brengen zo laag mogelijk blijven en in elk geval lager zijn dan de kosten die gemaakt zouden moeten worden voor een gang naar de civiele rechter. Dit is een van de zaken die de minister kan toetsen bij het wel of niet aanwijzen van een geschilleninstantie. Bij Kifid is het bijvoorbeeld zo dat het aanbrengen van een geschil kosteloos is voor de consument.

9. Vrijstellings- en boetebesluit bij de Wet verplichte deelname aan bedrijfstakpensioenfondsen 2000

Inleiding

Het Vrijstellings- en boetebesluit bij de Wet verplichte deelname aan bedrijfstakpensioenfondsen 2000 (hierna: VBB) regelt onder welke voorwaarden aan een werkgever een vrijstelling van de verplichtstelling aan een bedrijfstakpensioenfonds moet of kan worden verleend. De wet toekomst pensioenen laat de vrijstellingsgronden en voorwaarden waaronder de vrijstellingen afgegeven moeten of kunnen worden, ongewijzigd. Het VBB kan daarmee voor een groot deel in stand gelaten worden. Echter, een aantal berekeningen dienen in het licht van de wet te worden aangepast. Deze berekeningen zijn opgenomen in de bijlagen bij het VBB.

Berekening van het verzekeringstechnisch nadeel

Het verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds dat aan een werkgever vrijstelling verleent, kan op grond van artikel 7, vierde lid, VBB aan de werkgever het verzekeringstechnisch nadeel in rekening brengen. De wijze waarop het pensioenfonds het verzekeringstechnisch kan berekenen, is vastgelegd in bijlage 2 bij het VBB.

Het verzekeringstechnisch nadeel houdt verband met de doorsneesystematiek. Indien een werkgever vrijstelling verkrijgt en met zijn werknemers uit het bedrijfstakpensioenfonds treedt, ondervindt het bedrijfstakpensioenfonds

verzekeringstechnisch nadeel indien de gemiddelde leeftijd van de uittreedende werknemers lager is dan de gemiddelde leeftijd van de deelnemers in het bedrijfstakpensioenfonds. De vergoeding van het verzekeringstechnisch nadeel is daarom een vorm van compensatie. Deze ziet toe op de solidariteitsbijdrage van jongere deelnemers aan het collectief.¹⁴

Met de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen, komt er een einde aan de doorsneesystematiek. Echter, in de solidariteitsreserve en risicodelingsreserve vindt geen volledige doorbreking van de solidariteit plaats. Ook geldt dat er bij de risicopremie sprake is van een solidariteitsbijdrage vanuit het renterisico, het micro- en macro-langlevenrisico. Een berekening van het verzekeringstechnisch nadeel blijft daarom relevant.

Vaststelling of berekening van de financiële gelijkwaardigheid

Bij een aantal vrijstellingsgronden, waaronder de vrijstelling wegens een eigen pensioenregeling (artikel 2 VBB) en de beleidsmatige vrijstelling (artikel 6 VBB), dient het pensioenfonds de voorwaarde te verbinden dat de pensioenregeling van de vrijgestelde werkgever te allen tijde tenminste financieel en actuariel gelijkwaardig moet zijn (artikel 7, vijfde lid, VBB). Dit voorschrift blijft met de Wet toekomst pensioenen van kracht en de wijze waarop de financiële en actuariële gelijkwaardigheid wordt berekend, is vastgelegd in bijlage 3 bij het VBB.

De wijze waarop de financiële gelijkwaardigheid moet worden berekend, is geënt op de huidige uitkeringsovereenkomsten en niet goed toepasbaar op de soorten pensioenovereenkomsten die worden geïntroduceerd met de Wet toekomst pensioenen.

Aangezien er in het nieuwe stelsel alleen nog maar premieregelingen met een vast premiepercentage bestaan, kan de financiële gelijkwaardigheid van twee pensioenregelingen eenvoudig worden vastgesteld door te kijken naar de hoogte van de premie-inleg voor de premie van de pensioenopbouw en de risicopremies. Een pensioenregeling van een werkgever is financieel gelijkwaardig als deze tenminste een even hoog premiepercentage kent als de pensioenregeling van het verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds. Het gaat dan zowel om de premie-inleg voor het ouderdoms- en partnerpensioen na pensioendatum als om de risicopremies.

De Wet toekomst pensioenen biedt werkgevers ook de mogelijkheid om de progressieve premie van een huidige premieregeling te eerbiedigen. Voor werkgevers die hiervoor hebben gekozen is het voorstel om het gemiddelde premiepercentage van de werkgever te vergelijken met de premie van de pensioenregeling van het verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfonds. Hierbij wordt bij de berekening de mogelijkheid geboden om alle leeftijdscategorieën even zwaar te maken, om schommelingen in de berekening te voorkomen.

10. Regeldruk

Dit besluit heeft financiële gevolgen voor burgers, onder wie pensioengerechtigden en deelnemers aan een pensioenregeling, voor bedrijven, waaronder werkgevers en pensioenuitvoerders en voor de overheid. Deze gevolgen worden hieronder beschreven.

---

¹⁴ *Stb.* 2000, 633.

Daarnaast gaat dit hoofdstuk in op de gevolgen voor de regeldruk voor bedrijven (werkgevers en pensioenuitvoerders).

Gevolgen voor pensioenuitvoerders

Dit besluit geeft uitvoering aan nieuwe maatregelen die in de Wet toekomst pensioenen zijn aangekondigd. Met betrekking tot regeldruk heeft het besluit vooral gevolgen voor werkgevers en pensioenuitvoerders. Nieuwe verplichtingen leiden tot extra regeldruk. Dit betreft enerzijds maatregelen die samenhangen met de transitie en daarmee tot incidentele regeldruk leiden en anderzijds maatregelen die tot structurele regeldruk leiden. Tegelijkertijd vallen op dit moment verplichte handelingen weg of worden deze eenvoudiger uit te voeren. Dit leidt tot een vermindering van de regeldruk. Hieronder zijn de maatregelen beschreven die, aanvullend op hetgeen in de Wet toekomst pensioenen reeds is beschreven, gevolgen hebben voor de regeldruk.

Risicohouding en risicopreferentie-onderzoek

De overstap naar een nieuwe of aangepaste pensioenovereenkomst heeft gevolgen voor de wijze waarop pensioenuitvoerders de risicohouding moeten vaststellen. In het nieuwe pensioenstelsel dient het vaststellen van de risicohouding per cohort plaats te vinden en dient voor de vaststelling van de risicohouding onder meer een risicopreferentie-onderzoek gebruikt te worden. Pensioenuitvoerders zullen bij de transitie mogelijk hun beleggingsbeleid moeten bijstellen op een gewijzigde risicohouding per cohort. De hiermee gepaard gaande additionele kosten zijn naar verwachting beperkt. Pensioenuitvoerders stellen hun beleggingsbeleid nu ook al met enige regelmaat bij aan een gewijzigde risicohouding van hun deelnemersbestand, zij het nu nog op fondsniveau. Pensioenuitvoerders kunnen dit laten samenvallen met de aangepaste vaststelling van de risicohouding die voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling nodig is.

Opdrachtbevestiging

De opdrachtbevestiging bevat informatie over de wijze waarop de pensioenuitvoerder de opdracht van de partijen die de pensioenregeling zijn overeengekomen zal invullen, welke overwegingen het bestuur daarbij heeft gehad en wat de consequenties van gemaakte keuzes zijn. Het brengt als het ware informatie over diverse reeds genomen besluiten samen. De opdrachtbevestiging stelt enkele eisen over de verantwoording van die besluiten. Ook moet de informatie aangeleverd worden aan sociale partners. Hoewel dit een nieuw vereiste is, hebben pensioenfondsen en sociale partners doorgaans in de praktijk reeds contact over deze informatie voorafgaand aan de opdrachtaanvaarding. De regeldruk die gepaard gaat met deze formalisering is naar verwachting derhalve beperkt.

Informatie aan pensioenfondsen

De Wet toekomst pensioenen legt vast dat het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan inspraak krijgen op het besluit van het pensioenfondsbestuur over invaren en de inzet van vermogen. Bij een verantwoordingsorgaan gaat het om een adviesrecht, bij een belanghebbendenorgaan om een goedkeuringsrecht. Aanvullend daarop legt het Besluit vast dat het pensioenfondsbestuur bij een verzoek tot advies of goedkeuring een overzicht wordt verstrekt van de beweegredenen voor het besluit en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor belanghebbenden zal hebben. Deze verplichting kan gezien worden als een kleine vergroting van de regeldruk, aangezien de informatie die verstrekt wordt reeds voorhanden is bij het pensioenfonds. Er hoeft geen nieuwe informatie opgesteld of verzameld te worden, het Besluit regelt

enkel dat de informatie verstrekt wordt aan het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan.

Implementatieplan en datakwaliteit

In het implementatieplan geeft de pensioenuitvoerder aan welke werkzaamheden door haar en de externe accountant in het transitieproces worden uitgevoerd. Het pensioenfonds dat gaat invaren geeft de externe accountant de opdracht werkzaamheden te verrichten naar de dataelementen die gegeven de pensioenadministratie van het pensioenfonds kritiek zijn en op de controles op de pensioenadministratie die het pensioenfonds heeft uitgevoerd. Daarnaast wordt de externe accountant na de transitie gevraagd om aanvullende werkzaamheden te verrichten. Deze werkzaamheden zullen in ieder geval gericht zijn op een extra waarborg dat, op het moment van invaren, berekeningen juist, volledig en reproduceerbaar zijn en daarmee vertrouwen aan deelnemers geven.

11. Advies en consultatie

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A

Artikel 1 Besluit uitvoering Pw en Wvb

Aan artikel 1 van het Besluit uitvoering PW en Wvb worden twee definities toegevoegd. Voor de definitie van scenario-analyse wordt verwezen naar artikel 23b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Als in het Besluit uitvoering Pw en Wvb het begrip scenario-analyse wordt gebruikt gaat het om een analyse waarbij gebruik gemaakt wordt van de uniforme scenariosets die DNB beschikbaar stelt. Als een fondsspecifieke analyse gemaakt moet worden, wordt dit anders benoemd zoals in artikel 1c, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit uitvoering PW en Wvb.

Artikel I, onderdeel B

Artikel 1c Besluit uitvoering Pw en Wvb

In artikel 1c van het Besluit uitvoering Pw en Wvb zijn regels opgenomen voor de wijze waarop in de solidaire premieovereenkomst of solidaire premieregeling bescherming wordt geboden voor het renterisico. Daarvoor wordt op grond van het eerste lid ofwel aangesloten bij de door DNB gepubliceerde actuele rentetermijnstructuur (onderdeel a) of er wordt gebruik gemaakt van een directe beschermingsportefeuille voor renterisico (onderdeel b).

Indien wordt aangesloten bij de rentetermijnstructuur onderbouwt de uitvoerder op grond van het tweede lid, onderdeel a, kwantitatief op basis van een stochastische ALM-analyse de mate van afwijking tussen het feitelijke beleggingsrisico en renterisico dat alle leeftijdscohorten lopen en de toedelingsregels. Daarbij gaat het om een analyse die specifiek is voor de uitvoerder (in tegenstelling tot een scenario-analyse op basis van de uniforme scenariosets). Daarvoor wordt per leeftijdscohort een begrenzing bepaald voor de toegestane afwijking. Naarmate deze afwijking groter is, ontstaat meer deling van renterisico tussen cohorten of deelnemers.

Op grond van het tweede lid, onderdeel b, maakt de uitvoerder de daadwerkelijke deling van renterisico per leeftijdscohort inzichtelijk en neemt maatregelen als deze de eigen begrenzing overschrijdt.

Bij de keuze voor koppeling aan een directe beschermingsportefeuille staat in het derde lid dat de uitvoerder voor de vaststelling van het strategische beleggingsbeleid de mate van de renteafdekking kwantitatief onderbouwt op basis van de beschermingsportefeuille met een stochastische ALM-analyse (onderdeel a). Verder legt de uitvoerder ex ante vast welke rentemaatstaf voor afdekking van het renterisico wordt gehanteerd en wat wordt verstaan onder nominaal renterisico. Deze maatstaf mag geen kredietrisico bevatten (onderdeel b). De uitvoerder onderbouwt verder per beleggingscategorie kwantitatief in welke mate de categorie bijdraagt aan de bescherming van het nominale renterisico per leeftijdscohort. Daarbij gaat het om beleggingscategorieën zoals obligaties, rentederivaten of hypotheeklen. Deze onderbouwing zal met een stochastische ALM-analyse moeten plaatsvinden, die in het kader van onder meer de vaststelling het strategische beleggingsbeleid toch al moet worden uitgevoerd.

Op grond van het vierde lid is het derde lid van overeenkomstige toepassing indien een uitvoerder bij koppeling aan een directe beschermingsportefeuille reële bescherming wil

bieden door ook voor inflatie gerelateerde instrumenten te kiezen in de directe portefeuille. Daarbij gaat het dan wel om onderbouwing en vastlegging in reële termen. In het vijfde lid staat tenslotte dat de uitvoerder jaarlijks toetst of de directe beschermingsportefeuille de gewenste mate van bescherming tegen renterisico per leeftijdscohort biedt en neemt maatregelen als dat niet het geval is.

Artikel 1d Besluit uitvoering Pw en Wvb

In artikel 1d van het Besluit uitvoering Pw en Wvb staan regels voor opheffing van de leenrestrictie. Hiervan is sprake als voor bepaalde groepen sprake is van meer dan 100% beleggingsrisico. Op grond van het eerste lid kan dit alleen indien dit in overeenstemming is met de risicohouding van die groep en moet de uitvoerder onderbouwen waarom dit in het belang is van de deelnemers is.

Voor alle soorten pensioenovereenkomsten en pensioenregelingen is geregeld dat het persoonlijk pensioenvermogen niet negatief is (de artikelen 10a, zesde lid, 10b, vijfde lid, en 10c, vijfde lid, van de Pensioenwet dan wel de artikelen 28a, zesde lid, 28b, vijfde lid en 28c, vijfde lid, Wvb). Het opheffen van de leenrestrictie kan hiermee op gespannen voet staan. Op grond van het tweede lid moet de uitvoerder dan ook regels vastleggen voor het voorkomen van negatieve vermogens en verdeelregels voor verschillende bronnen om dit te voorkomen.

Op grond van het derde lid gebruikt de uitvoerder een scenario-analyse voor de onderbouwing, bedoeld in het eerste lid, en de regels, bedoeld in het tweede lid. Daarbij gaat het om een scenario-analyse waarbij de door DNB beschikbaar gestelde uniforme scenario'set wordt gebruikt.

Artikel 1e Besluit uitvoering Pw en Wvb

Artikel 1e van het Besluit uitvoering Pw en Wvb bevat regels voor de flexibele premieovereenkomst dan wel flexibele premiereregeling. Het eerste en tweede lid staan nu in artikel 17c Besluit uitvoering Pw en Wvb en zijn ongewijzigd verplaatst naar artikel 1e. Het betreft regels die betrekking hebben op het collectief toedelingsmechanisme dat voor de Wet toekomst pensioenen in artikel 63a van de Pensioenwet dan wel artikel 75a Wvb geregeld was en bij de Wet toekomst pensioenen is verplaatst naar artikel 10b van de Pensioenwet dan wel artikel 28b Wvb.

Op grond van het eerste lid legt de uitvoerder de toedelingskring, de groep personen waarop een collectief toedelingsmechanisme wordt toegepast, vast en informeert de betrokkene hierover voorafgaand aan de toetreding tot de toedelingskring. Dat kan bijvoorbeeld bij de offerte als sprake is van shoppen of via het pensioenreglement.

Op grond van het tweede lid legt de uitvoerder de vormgeving van het toedelingsmechanisme voor het beleggingsrisico vast en onderbouwt dat daar op voorhand geen sprake is van herverdelingseffecten tussen leeftijdsgroepen. De uitvoerder zal dus bijvoorbeeld de risicodeling moeten beschrijven. Ook bij een wijziging van de vormgeving wordt dit vastgelegd met onderbouwing dat geen sprake is van ex ante herverdelingseffecten.

In het derde lid zijn regels gesteld voor de tarieven die een fonds hanteert bij omzetting van het pensioenvermogen in een vastgestelde uitkering vanaf de pensioendatum. Het fonds gaat daarbij uit van een dekkingsgraadneutraal tarief dat niet lager is dan de dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist vermogen en niet hoger dan de

dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen. Verder hanteert het fonds de risicovrije rente voor fondsen en wordt rekening gehouden met tariefgrondslagen passend bij deelnemers of gewezen deelnemers.

Artikel 1f Besluit uitvoering Pw en Wvb

Artikel 1f van het Besluit uitvoering Pw en Wvb heeft betrekking op de premie-uitkeringsovereenkomst dan wel de premie-uitkeringsregeling. Bij deze pensioenregeling, die alleen door verzekeraars kan worden uitgevoerd, kan de deelnemer of gewezen deelnemer vanaf 15 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd kiezen voor omzetting van (een deel van) het pensioenkapitaal in een aanspraak op een vastgestelde uitkering vanaf de pensioendatum. Op grond van artikel 1f informeert de verzekeraar de deelnemer of gewezen deelnemer over deze keuzemogelijkheid in ieder geval voorafgaand aan het eerste moment dat de keuze kan worden gemaakt. Dit eerste moment is op z'n vroegst dus vijftien jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd van de deelnemer.

Artikel 1g Besluit uitvoering Pw en Wvb

In artikel 1g van het Besluit uitvoering Pw en Wvb zijn nadere regels opgenomen voor de solidariteitsreserve en de risicodelingsreserve.

Op grond van het eerste lid berekent de uitvoerder voor iedere doelstelling van de reserve de baten en lasten voor alle cohorten die worden onderscheiden voor de risicohouding en onderbouwt dat deze baten en lasten in lijn zijn met de doelstellingen van de reserve. Het inzichtelijk maken van deze kwantitatieve effecten wordt toegelicht, waarbij de baten en lasten voor de cohorten met en zonder de reserve worden vergeleken.

De evenwichtigheid van afspraken rond de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve wordt door uitvoerder kwantitatief en kwalitatief beoordeeld en onderbouwd, waarbij de verschillende doelstellingen worden onderscheiden. Onder evenwichtigheid wordt onder meer verstaan dat bij de inrichting van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve op voorhand wordt voorkomen dat een bepaalde generatie binnen een pensioenregeling uitsluitend baten of lasten heeft van de reserve. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een scenario-analyse of een stochastisch ALM-analyse.

Als de uitvoerder inflatie afdekt via de reserve wordt van te voren vastgelegd bij welk inflatieniveau sprake is van afdekking van onverwachte inflatie. De uitvoerder onderbouwt dit inflatieniveau op basis van objectief te verifiëren informatie.

De vaststelling of de omvang van de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve blijft binnen de maximale omvang van 15% van het geheel voor pensioen gereserveerde vermogen inclusief de reserve, vindt plaats op 31 december van enig jaar.

Artikel I, onderdeel C

In artikel 2 van het Besluit uitvoering Pw en Wvb zijn regels opgenomen voor de informatieverstrekking bij begin van de deelname aan de pensioenregeling, de zogenoemde startbrief. Voor die startbrief werd door alle uitvoerders gebruik gemaakt van standaard opschriften en iconen. Naar aanleiding van de evaluatie van de Wet pensioencommunicatie wordt voor de startbrief niet langer gebruik gemaakt van

standaardmodellen¹⁵. Het tweede en derde lid van artikel 2 van het Besluit uitvoering Pw en Wvb waarin het gebruik van de modellen werd geregeld zijn vervallen.

Artikel I, onderdeel D

Artikel 3 van het Besluit uitvoering Pw en Wvb wordt aangepast aan de nieuwe namen voor pensioenregelingen.

Artikel I, onderdeel E

In artikel 3a van het Besluit uitvoering Pw en Wvb zijn de algemene eisen opgenomen voor het periodiek pensioenoverzicht.

Naar aanleiding van de evaluatie van de Wet pensioencommunicatie wordt niet langer voorgeschreven dat gebruik moet worden gemaakt van standaardmodellen voor het uniform pensioenoverzicht. De naam uniform pensioenoverzicht wordt ook niet meer gebruikt. Wel moet nog steeds periodiek (veelal jaarlijks) informatie worden verstrekt in een pensioenoverzicht waarbij aan de vereisten van de IORP-richtlijn moet worden voldaan.

Op grond van het eerste lid wordt de periodieke informatie verstrekt (of beschikbaar gesteld) in de vorm van een document met in de titel het woord pensioenoverzicht. Dit voorschrift volgt uit de IORP-richtlijn.

Ook de aanvullende informatie die is opgenomen in het tweede lid staat in de IORP-richtlijn.

Het derde lid is verplaatst en stond in artikel 9a, derde lid, van het Besluit uitvoering Pw en Wvb en het vierde en vijfde lid stonden in artikel 9c, derde en vierde lid, van het Besluit uitvoering Pw en Wvb.

Artikel I, onderdeel F

Artikel 5a van het Besluit uitvoering Pw en Wvb bevat specifieke regels voor het periodiek pensioenoverzicht.

Op grond van het eerste lid heeft de informatie over de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve betrekking op het effect van de reserve op de opgebouwde aanspraken. Daarmee wordt bedoeld dat feitelijk zichtbaar wordt gemaakt welk deel van het verschil in opgebouwde aanspraken (het pensioenvermogen) is terug te voeren tot uitdeling uit of onttrekking voor de reserve.

De in het tweede lid opgenomen informatie komt uit artikel 5a van het Besluit uitvoering Pw en Wvb en geeft aan dat voor de reglementair te bereiken pensioenaanspraken een indicatie wordt gegeven van de hoogte van de periodieke uitkering op de pensioendatum, waarvoor de geldende tarieven van de uitvoerder worden gebruikt.

Het derde lid is ongewijzigd en het vierde lid is verplaatst van artikel 5b Besluit uitvoering Pw en Wvb.

Artikel I, onderdeel G

De regeling in artikel 5b van het Besluit uitvoering Pw en Wvb over de informatie over premie op het pensioenoverzicht is verplaatst naar artikel 5a, vierde lid.

Artikel I, onderdeel H

---

¹⁵ Kamerstukken II 2019/20, 32043, nr. 515.

In artikel 6 Besluit uitvoering PW en Wvb is opgenomen welke informatie de deelnemer krijgt bij beëindiging van de deelneming, de zogenoemde stopbrief. Aan dit artikel is een onderdeel g toegevoegd op grond waarvan in de stopbrief informatie moet worden opgenomen over de nieuwe mogelijkheden voor voortzetting van de dekking voor het partnerpensioen, de voortzetting direct aansluitend aan de deelneming (tijdens het ontvangen van WW of anderszins) en het recht op uitrui van ouderdomspensioen in partnerpensioen op risicobasis na afloop van de periode van eerdere voortzetting.

Artikel I, onderdeel I

In artikel 7a van het Besluit uitvoering PW en Wvb is een regeling opgenomen voor informatie die wordt verstrekt voorafgaand aan of bij pensioeningang. Dit artikel is aangepast aan het vervallen van een artikel in de wet.

Artikel I, onderdeel J

In artikel 7c van het Besluit uitvoering PW en Wvb is een regeling opgenomen voor de informatieverstrekking over uitkeringen, waarbij het in het eerste lid gaat over de informatie die in de situatie dat een deelnemer shopt voor een variabele uitkering wordt verstrekt over de beleggingsprofielen die de uitvoerder gebruikt. Aan dit lid is een onderdeel toegevoegd voor de situatie dat de uitvoerder een combinatie aanbiedt van een vastgestelde en een variabele uitkering. De uitvoerder baseert de opgave van de hoogte van de uitkering op de voor de deelnemer of gewezen deelnemer meest geschikte combinatie van een vastgestelde en variabele uitkering in aansluiting op de risicohouding van de deelnemer of gewezen deelnemer.

Artikel I, onderdeel K

In artikel 7e van het Besluit uitvoering PW en Wvb is opgenomen dat voor de weergave van pensioen in scenario's gebruik wordt gemaakt van de door DNB beschikbaar gestelde scenario-sets en een voorgeschreven rekenmethodiek. Aan dit artikel zijn de artikelen toegevoegd over de premie-uitkeringsovereenkomst dan wel premie-uitkeringsregeling. Voor de weergave in scenario's die de deelnemer of gewezen deelnemer die een vastgestelde uitkering wil inkopen krijgt wordt ook deze scenarioset gebruikt.

Bij een aantal artikelen die tijdens de transitie van toepassing zijn is er ook een weergave in scenario's verplicht. Deze zijn niet in de opsomming van artikel 7e opgenomen maar wel zijn dezelfde scenariosets en rekenmethodiek van toepassing. Bij artikel 150l, zesde lid, van de Pensioenwet en artikel 145k, Wvb is artikel 7e van overeenkomstige toepassing en artikel 150j van de Pensioenwet en artikel 145i Wvb is de toepassing van de scenarioset en rekenmethodiek geregeld in artikel 46a van het Besluit uitvoering Pw en Wvb.

Artikel I, onderdeel L

In artikel 9 van het Besluit uitvoering PW en Wvb is een regeling opgenomen voor informatie op verzoek die is aangepast aan de nieuwe contracten en is een nieuw artikel toegevoegd.

Artikel I, onderdeel M

Artikel 9a van het Besluit uitvoering PW en Wvb, waarin de algemene eisen voor het uniform pensioenoverzicht stonden, is vervallen. De inhoud is, ongewijzigd, verplaatst naar artikel 3a van het Besluit uitvoering PW en Wvb.

Artikel I, onderdeel N

In artikel 9b van het Besluit uitvoering PW en Wvb is een regeling opgenomen voor de informatie die de uitvoerder op de website beschikbaar stelt.

In het tweede lid, onderdeel a, is een verwijzing aangepast.

Het vierde lid gaat over de informatie op de website over uitvoeringskosten. Daarbij werd voor verzekeraars voor de kosten van vermogensbeheer en de transactiekosten onderscheid gemaakt tussen de verschillende pensioenovereenkomsten. Dat onderscheid is vervallen. Voor verzekeraars is bepalend of de kosten van invloed zijn op de pensioenaanspraak of het pensioenrecht. Zijn ze dat wel dan worden ze weergegeven als percentage van het gemiddeld belegd vermogen. Zijn ze niet van invloed dan wordt dit op de website vermeld.

In het vijfde lid is opgenomen welke informatie over de beleggingen en het beleggingsbeleid op de website van de uitvoerder wordt gezet. Dit betreft de beleggingsresultaten van het collectieve vermogen waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende beleggingscategorieën zoals aandelen of vastgoed. Verder wordt weergegeven hoe deze resultaten zich verhouden tot het strategisch beleggingsbeleid.

Artikel I, onderdeel O

Artikel 9c van het Besluit uitvoering PW en Wvb vervalt. In dat artikel was de regeling opgenomen voor het uniform pensioenoverzicht. Nu niet meer met een uniform pensioenoverzicht wordt gewerkt kon de regeling hiervoor vervallen. De nog relevante leden waarin geregeld is hoe te handelen indien een deelnemer of gewezen deelnemer niet over de hele, voor het pensioenoverzicht, relevante periode deelnemer of gewezen deelnemer is, is verplaatst naar artikel 3a van het Besluit uitvoering PW en Wvb.

Artikel I, onderdeel P

In artikel 10 van het Besluit uitvoering PW en Wvb is vermeld welke informatie kosteloos wordt verstrekt. Aan dit artikel zijn een aantal nieuwe artikelen toegevoegd en het transitiehoofdstuk. Alle informatie in het kader van de transitie wordt dus kosteloos verstrekt.

Artikel I, onderdeel Q

Artikel 10ba, eerste lid, van het Besluit uitvoering PW en Wvb is redactioneel aangepast aan de nieuwe contracten. Verder vervalt voor de klachtenprocedure de verwijzing naar de Wet op het financieel toezicht. Verzekeraars moeten ook op grond van de Pensioenwet dan wel Wvb een interne klachtenprocedure hebben en zijn aangesloten bij een geschilleninstantie.

Artikel I, onderdeel R

In artikel 14d van het Besluit uitvoering PW en Wvb staan regels voor de situatie dat de uitvoerder verantwoordelijk is voor de beleggingen. Daarvan is sprake in alle contracten, met uitzondering van de flexibele premieovereenkomst of premier egeling indien de deelnemer of gewezen deelnemer in de opbouwfase de verantwoordelijkheid voor de beleggingen heeft overgenomen. Ook is daarvan sprake bij uitvoering van variabele uitkeringen.

Op grond van het eerste lid baseert de uitvoerder het beleggingsbeleid op de risicohouding. De uitvoerder toetst periodiek op basis van een scenarioanalyse of het

beleggingsbeleid of de toedelingsregels passend zijn bij de vastgestelde risicohouding en past het beleggingsbeleid of de toedelingsregels (bij een solidaire premieovereenkomst of premiereregeling) aan indien dat niet het geval is. Voor de scenario-analyse maakt de uitvoerder gebruik van de door DNB beschikbaar gestelde uniforme scenario'set.

In het tweede lid is geregeld dat de uitvoerder het beleggingsbeleid in de opbouwfase van de contracten waarbij op de pensioendatum een keuze kan worden gemaakt tussen een vastgestelde of een variabele uitkering (de flexibele premieovereenkomst of premie-uitkeringsovereenkomst dan wel een flexibele premiereregeling of premie-uitkeringsregeling) baseert op de uitkeringsvorm die in de pensioeregeling als default-optie is opgenomen. Indien geen standaard of default uitkeringsvorm is opgenomen wordt het beleggingsbeleid gebaseerd op een vastgestelde uitkering. Bij de premie-uitkeringsovereenkomst geldt dit alleen voor zover de deelnemer of gewezen deelnemer (nog) niet heeft gekozen voor een vastgestelde uitkering vanaf de pensioendatum.

Het derde en vierde lid van het artikel zijn vervallen. In het derde lid was geregeld hoe omgegaan moest worden met afbouw van het beleggingsrisico richting de pensioendatum. Dat is nu geregeld door de vaststelling van de risicohouding. In het vierde lid was een regeling opgenomen voor een situatie die niet meer kan voorkomen.

Artikel I, onderdeel S

Artikel 14da, eerste lid, van het Besluit uitvoering PW en Wvb is aangepast aan de vernummering van artikel 14d.

Artikel I, onderdeel T

Er is een nieuw hoofdstuk 4b (artikel 14f tot en met 14k van het Besluit uitvoering PW en Wvb) ingevoegd over de interne klachtenprocedure. Dit hoofdstuk is gebaseerd op artikel 48b van de Pensioenwet en artikel 59b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Artikel 14f van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat de definitie van klacht.

Zonder wettelijke definitie van een klacht heeft een deelnemer geen duidelijkheid over de status van zijn of haar ontevredenheid en heeft de betreffende pensioenuitvoerder geen duidelijkheid over het wel of niet moeten volgen van de eisen inzake de interne klachtenafhandeling. Om die reden geeft dit artikel een definitie van het cruciale begrip klacht. Voor de invulling van deze definitie is aangesloten bij de zogeheten Richtsnoeren voor de behandeling van klachten door verzekeringsondernemingen van de Europese Autoriteit voor Pensioenen en Verzekeringen (EIOPA).¹⁶ Volgens die Richtsnoeren vormt de kern definitie van klacht het bestanddeel 'een uiting van ontevredenheid'. De definitie sluit in zoverre vrijwel naadloos aan bij de Richtsnoeren. Deze definitie is laagdrempelig bedoeld zodat degene die ontevreden is mag verwachten en het recht heeft dat de pensioenuitvoerder, waarover de ontevredenheid gaat, elke uiting oppakt als een klacht, die die uitvoerder moet afhandelen met inachtneming van alle wettelijke eisen.

Artikel 14g van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat een beschrijving van de klachtenprocedure

In artikel 14g van het Besluit uitvoering PW en Wvb wordt de eisen gegeven aan de klachtenprocedure.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 48b, tweede lid van de Pensioenwet en artikel 59b,

---

¹⁶ EIOPA, 2012.

tweede lid van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

In het eerste lid wordt bepaald dat pensioenuitvoerders informatie moeten verstrekken over de klachtenprocedure aan hun deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden. Dit gaat bijvoorbeeld om de manier waarop een klacht kan worden ingediend, het postadres, telefoonnummer, emailadres of internetformulier, waarlangs men een klacht tot de pensioenuitvoerder kan richten, de verwachte afhandelingstermijn en de vervolgstappen die bestaan wanneer een klacht niet naar tevredenheid zou worden afgehandeld. Dergelijke informatie kan in ieder geval worden gedeeld op de website van de pensioenuitvoerder.

Om te bereiken dat een ieder die zich bezig houdt met de opzet, bestaan en werking van de interne klachtenprocedure goed kan functioneren is belangrijk dat zij tenminste weten aan welke wettelijke eisen zij moeten voldoen. Daartoe verplicht het tweede lid de pensioenuitvoerder ervoor te zorgen dat die betrokken personen toegang hebben tot informatie over welke formele en materiële stappen zij moeten volgen bij de interne afhandeling van klachten en daarmee over de wijze waarop zij hun rol en taken uitoefenen ten behoeve van de interne klachtenafhandeling. De kring van betrokken personen beperkt zich niet tot werknemers van de pensioenuitvoerder zelf; tot die kring behoren ook werknemers van de organisatie waaraan de pensioenuitvoerder de interne klachtenafhandeling heeft opgedragen of uitbesteed.

Artikel 14h van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat een beschrijving van de klachtenadministratie en bewaartermijn

In artikel 14h van het Besluit uitvoering PW en Wvb geeft de eisen aan de klachtenadministratie en bewaartermijn.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 48b, tweede lid van de Pensioenwet en artikel 59b, tweede lid van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Pensioenuitvoerders zijn verplicht tot het houden van een behoorlijke administratie van elke klacht ontvangen van een deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde die betrekking heeft op de uitvoering van de pensioenregeling, zoals de correctheid van de geadmistrateerde pensioenaanspraken en –rechten of de tijdige verstrekking van informatie met inachtneming van de toepasselijke wettelijke eisen. Het geheel van de procedure van de interne klachtenafhandeling moet zijn gericht op een spoedige en zorgvuldige behandeling van klachten. Het artikel verplicht daartoe tot het houden van een administratie.

De klachtenadministratie dient onder andere de van een deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde ontvangen klacht te bevatten. Indien de klacht schriftelijk is ontvangen bevat de klachtbrief zelf meestal ook al een omschrijving van die klacht (onderdeel c). Indien een klacht telefonisch is gemeld, kan de pensioenuitvoerder voldoen aan onderdeel c door een telefoonnotitie in de administratie op te nemen met een korte adequate omschrijving van de klacht. De beschrijving bedoeld in onderdeel d ziet zowel op de inhoud als op de doorlooptijd van de behandeling van de klacht. Uit de administratie moet blijken hoe en wanneer inhoudelijk op een klacht is gereageerd en wat het eventuele verdere gevolg is geweest. Dit gaat zowel om schriftelijke reacties van de pensioenuitvoerder als om aantekeningen van eventuele telefonische contacten met de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde waarin inhoudelijk is ingegaan op de klachtafhandeling. Indien dezelfde soort klacht veelvuldig voorkomt en de pensioenuitvoerder deze telkens op gelijke wijze wordt behandeld volstaat het in de administratie deze standaard klachten naar soort klacht te rangschikken en het aantal van de op deze manier behandelde klachten aan te geven.

De beschrijving van de klachtbehandeling ziet niet op het aanhangig maken van een

klacht bij een erkende geschilleninstantie en de verdere behandeling van dat geschil door deze instantie. Voor de bewaartermijn uit het tweede lid is aangesloten bij artikel 169 van de Pensioenwet

Artikel 14i van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat een beschrijving van de verplichte doorverwijzing naar een geschilleninstantie

Artikel 14i van het Besluit uitvoering PW en Wvb geeft de verplichte doorverwijzing weer naar een geschilleninstantie

Dit artikel is gebaseerd op artikel 48b, tweede lid van de Pensioenwet en artikel 59b, tweede lid van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Het is in het belang van de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde dat de betreffende pensioenuitvoerder deze ook bij de afhandeling van de interne klachtenprocedure nog eens expliciet wijst op de mogelijkheid om het geschil voor te leggen aan de erkende geschilleninstantie waarbij die uitvoerder is aangesloten. Hiertoe wordt een verplichting opgenomen in artikel 14i. Behalve de naam van de geschilleninstantie dient de pensioenuitvoerder ook de volledige adresgegevens van de geschilleninstantie aan te geven. Indien deze geschilleninstantie een termijn hanteert waarbinnen klachten daar moeten worden ingediend na de gehele of gedeeltelijke afwijzing of ongegrondverklaring van de klacht door de pensioenuitvoerder, vermeldt deze die termijn.

Het staat de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde altijd vrij direct naar de burgerlijke rechter te gaan, in plaats van het geschil voor te leggen aan de geschilleninstantie. De keuze is aan de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde. Daarom moet de pensioenuitvoerder ook vermelden dat de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde de mogelijkheid heeft de zaak direct voor te leggen aan de civiele rechter, zonder eerst het traject van de geschillenbeslechting te hoeven doorlopen. Het is niet verplicht om het bestaan van de externe geschilleninstantie te wijzen als de pensioenuitvoerder tot aantoonbare tevredenheid van de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde de klacht heeft opgelost. Daarom is het alleen verplicht de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde op de mogelijkheid te wijzen de klacht aan de externe geschilleninstantie voor te leggen als de pensioenuitvoerder de klacht geheel of gedeeltelijk heeft afgewezen dan wel ongegrond heeft verklaard. De verwijzing naar de erkende geschilleninstantie dient schriftelijk te gebeuren als de klacht ook schriftelijk wordt afgewezen. In de andere gevallen is de verwijzing vormvrij. Dat neemt bovendien niet weg dat het in de rede ligt dat de pensioenuitvoerder een schriftelijke bevestiging verzendt als de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde hier om verzoekt.

Artikel 14j van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat de termijn voor de interne klachtenprocedure

Artikel 14j van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat termijn waarbinnen de pensioenuitvoerder de klacht moet afhandelen.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 48b, tweede lid van de Pensioenwet en artikel 59b, tweede lid van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De pensioenuitvoerder dient de klacht binnen zo snel mogelijk maar uiterlijk binnen een redelijke termijn af te handelen. Wat redelijk is kan per klacht verschillen. De ene klacht

zal eenvoudiger zijn in de afhandeling dan de andere. Hoelang een pensioenuitvoerder nodig heeft om een klacht af te handelen zal wel in een vroeg stadium bepaald de pensioenuitvoerder zelf. De pensioenuitvoerder informeert de klager over de termijn waarbinnen deze de klacht zal afhandelen. De uitvoerder dient deze kennisgeving uiterlijk twee weken na ontvangst van de klacht aan de klager te verstrekken. Het is niet nodig om naast deze kennisgeving een aparte ontvangstbevestiging te sturen. De pensioenuitvoerder kan deze twee onderdelen combineren. De pensioenuitvoerder kan veel uitingen van onvrede, oftewel klachten, in de praktijk ook mondeling afdoen en veelal ook al binnen de termijn van twee weken. In dat geval hoeft de pensioenuitvoerder uiteraard niet een aparte ontvangstbevestiging te geven. De ontvangstbevestiging is daarom ook vormvrij.

Uitgangspunt bij het bepalen van de redelijke termijn is dat de pensioenuitvoerder een normale klacht binnen zes weken moet afhandelen. De termijn is korter waar het kan en langer waar het moet. Om te zorgen dat een termijn met een eenzijdig beroep op de redelijkheid niet te lang kan worden, voorziet het derde lid in de mogelijkheid voor de klager om na uiterlijk zes weken na ontvangst van de ontvangstbevestiging of acht weken nadat de klacht is ingediend het geschil aanhangig te maken bij de erkende geschilleninstantie. De genoemde termijn van acht weken is bedoeld voor die gevallen waarin de pensioenuitvoerder het nalaat om een ontvangstbevestiging te sturen. Dit mag niet verhinderen dat een geschilleninstantie de klacht in behandeling mag nemen. Het is mogelijk dat de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde bij het indienen niet alle benodigde informatie heeft verschaft voor het afwickelen van de klacht. Daarom is in het vierde lid opgenomen dat de pensioenuitvoerder in dat geval aanvullende informatie op kan vragen. Daarbij dient de pensioenuitvoerder duidelijk aan te geven welke informatie nodig is en welke termijn deze voor beantwoording vraagt aan te houden. De pensioenuitvoerder mag genoemde termijnen van zes en acht weken als bedoeld in het derde lid verlengen met de termijn waarbinnen de pensioenuitvoerder in het bezit wordt gesteld van de aanvullende informatie. Zo heeft de klager zelf in de hand met hoeveel tijd de pensioenuitvoerder de termijn verlengt. Indien de pensioenuitvoerder niet of niet tijdig de klacht afhandelt mag de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde de klacht na het verstrijken van acht weken vanaf de indiening, eventueel verlengt met de tijd die het kost om extra informatie uit te wisselen, bij de desbetreffende geschilleninstantie aanhangig maken.

Artikel 14k van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat de waarborgen voor de interne klachtenprocedure

Artikel 14k van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat de algemene eisen waaraan de interne klachtenprocedure als geheel moet voldoen.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 48b, tweede lid van de Pensioenwet en artikel 59b, tweede lid van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

In dit artikel wordt op de pensioenuitvoerder de verplichting gelegd om te zorgen voor een geheel van benodigde procedures en maatregelen om elke klacht afzonderlijk spoedig en zorgvuldig af te handelen.

Dit betekent dat de pensioenuitvoerder binnen de organisatie dient te regelen wie welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden heeft in het totale proces van de klachtenafhandeling. Het proces van klachtenafhandeling begint op het moment van binnenkomst van de klacht en eindigt met de uiteindelijke afhandeling van de klacht. Tevens dient sprake te zijn van een adequate vastlegging van de klacht en de afhandeling daarvan. Dit is van belang voor een goede interne bewaking en beheersing

van het klachtenproces en de klachten zelf en voor interne en externe controledoeleinden. Dit voorschrift ziet op alle klachten, ongeacht hoe deze zijn ingediend. Met verifieerbaar wordt hier bedoeld dat met behulp van de klachtenadministratie moet kunnen worden geverifieerd op welke wijze een klacht is behandeld. De klachtenafhandeling moet ook consistent zijn, zodat vergelijkbare klachten op vergelijkbare manieren worden opgelost.

Er wordt een nieuw hoofdstuk 4c (artikel 14l tot en met 14s van het Besluit uitvoering PW en Wvb) ingevoegd over de geschilleninstantie. Dit hoofdstuk is gebaseerd op artikel 48c van de Pensioenwet en artikel 59c van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Artikel 14l van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat de vereisten voor geschillenbeslechting.

Het eerste lid stelt enkele vereisten voor de (aanwijzing van een) geschilleninstantie in aanvulling op de vereisten op grond van de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten, die van overeenkomstige toepassing zijn verklaard in artikel 48c, eerste lid, van de Pensioenwet en artikel 59b, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De aanvullende vereisten betreffen de samenstelling van de groep pensioenuitvoerders die aangesloten is bij de geschilleninstantie (eerste lid, onder a), de bijdrage aan oplossing van geschillen (eerste lid, onder b) en de financieringssystematiek en bezettingsgraad van de geschilleninstantie (eerste lid, onder c). Aan de in het eerste lid genoemde vereisten moet worden voldaan om een geschilleninstantie aan te kunnen wijzen op grond van artikel 48c, eerste lid, van de Pensioenwet en artikel 59b, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Op grond van het tweede lid kunnen voorwaarden worden verbonden aan de aanwijzing van een geschilleninstantie.

Artikel 14m van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat waarborgen voor onafhankelijkheid van de bestuursleden

Het eerste lid regelt dat het bestuur onafhankelijk is. Onder naar behoren wordt verstaan dat de bestuursleden voldoende kundig zijn. De bestuursleden dienen onafhankelijk te zijn van de aangesloten pensioenuitvoerders. In het tweede lid wordt deze onafhankelijkheid specifieker ingevuld door het vereiste dat de leden vanaf de aanvaarding van hun functie en gedurende een jaar voorafgaande aan de aanvaarding van hun functie niet werkzaam zijn of zijn geweest voor of enige functie bekleeden of bekleed hebben bij een pensioenuitvoerder of een beroepsorganisatie van pensioenuitvoerders.

Het derde lid vereist dat de benoemingsprocedure van bestuursleden schriftelijk is vastgelegd en door de Minister wordt goedgekeurd.

Artikel 14n van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat waarborgen voor de onafhankelijkheid van de geschillenbeslechters

In het eerste lid wordt ten aanzien van de personen die belast zijn met de geschillenbeslechting hetzelfde vereiste voor onafhankelijkheid gesteld als in het bovengenoemde artikel 14m, tweede lid.

Het tweede lid regelt dat ook de benoemingsprocedure voor de personen belast met de geschillenbeslechting schriftelijk is vastgelegd en de goedkeuring van de Minister behoeft.

Artikel 14o van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat de vereisten voor het reglement

In het eerste lid, sub a tot en met p, zijn vereisten gesteld met betrekking tot de inhoud van het reglement van de geschilleninstantie. Voor deze vereisten is aangesloten bij de uitgangspunten die zijn vastgelegd in de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten.

Het betreft in de eerste plaats een omschrijving van de geschillen die voorgelegd kunnen worden (eerste lid, sub a) en een omschrijving van de partijen die een geschil aanhangig kunnen maken (eerste lid, sub b). Daarnaast moet het reglement regels bevatten over wraking van de personen belast met de geschillenbeslechting (eerste lid, onder c), de door de geschilleninstantie gevolgde procedure (eerste lid, onder d tot en met i), waaronder regels voor het vragen van advies aan deskundigen, het horen van getuigen en deskundigen en het kennismaken van adviezen en verklaringen (eerste lid, onder f, g en h).

Het eerste lid, onderdelen j, k en l zien op de beslissing van de geschilleninstantie en het al dan niet bindend zijn van het advies. Op grond van het eerste lid, onder l moet het reglement een bepaling bevatten dat er alleen sprake kan zijn van een bindend advies indien de pensioenuitvoerder daarmee vooraf uitdrukkelijk instemt. Het eerste lid, onder m en n, ziet op de kosten van een geschil. In het reglement kan worden bepaald dat er kosten zijn verschuldigd voor het aanhangig maken van een geschil. Ook dienen er regels te zijn voor de mogelijkheid tot het veroordelen van de partijen in de kosten van de behandeling van een geschil. Er dient dan ook een maximumbedrag gesteld te worden in het reglement.

Het eerste lid, onder o, ziet op regels voor de bekendmaking van de beslissingen van de geschilleninstantie en het eerste lid, onder p, ziet op regels over de mogelijkheid van beroep en de procedure daarvoor.

Het tweede lid regelt de beschikbaarheid en het kosteloos verstrekken van het reglement aan iedere belanghebbende.

Artikel 14p van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat regels voor instemming Minister
Dit artikel regelt dat wijzigingen met betrekking tot de samenstelling van het bestuur, de voorzitters van de organen belast met buitengewone geschillenbeslechting en wijzigingen van het in artikel 14o genoemde reglement van de geschilleninstantie instemming van de Minister behoeven.

Artikel 14r van het Besluit uitvoering PW en Wvb

Artikel 14r van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat regels voor publicatie van bindende adviezen

Met het oog op de kenbaarheid voor belanghebbenden dienen bindende adviezen van de geschilleninstantie gepubliceerd te worden, elektronisch beschikbaar en algemeen toegankelijk te zijn. Ten overvloede wordt opgemerkt dat deze adviezen geanonimiseerd dienen te worden. Het staat de geschilleninstantie vrij om ook niet-bindende adviezen geanonimiseerd te publiceren.

Artikel 14s van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat regels voor rapportage en evaluatie

Het eerste lid regelt dat de geschilleninstantie de Minister jaarlijks een overzicht verstrekt van de pensioenuitvoerders die zich het afgelopen jaar hebben aangesloten bij de geschilleninstantie.

Op grond van het tweede lid is de geschilleninstantie verplicht om op verzoek van de Minister de gegevens en inlichtingen te verstrekken die nodig zijn voor de uitoefening van diens taak op grond van bijvoorbeeld artikel 14p van onderhavig besluit. Het derde lid regelt deze informatieverstrekking aan de toezichthouders.

Het vierde, vijfde en zesde lid regelen het opstellen en toezenden van een begroting, een bestuursverslag en een jaarrekening die vergezeld gaat van een accountantscontrole.

Er is een nieuw hoofdstuk 4d ingevoegd over de risicohouding. Daarbij gaat het om bepalingen ter uitvoering van artikel 52b van de Pensioenwet en artikel 63b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Artikel 14t van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat algemene bepalingen over de risicohouding.

Op grond van het eerste lid worden de risicohouding of de toedelingsregels per cohort vastgelegd. Bij een solidaire premieovereenkomst of premiereregeling gaat het dan zowel beleggingsbeleid als toedelingsregels, bij de andere overeenkomsten of regelingen om het beleggingsbeleid. Voor een fonds gebeurt dat op grond van het tweede lid net als nu (het vervallen artikel 1a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen) na overleg met de organen van het fonds. Een verzekeraar of premiepensioeninstelling streeft ernaar van de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden of hun vertegenwoordigers zo veel mogelijk duidelijkheid te krijgen over hun doelstellingen en risicohouding. Ook dit is niet gewijzigd.

Op grond van het derde lid wordt de risicohouding gebaseerd op in ieder geval de uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek, deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. De uitvoerder onderbouwt hoe en in welke mate deze elementen hebben bijgedragen aan de risicohouding.

In het vierde lid is het beginsel neergelegd dat op grond van life-cycle beleggen het beleggingsrisico afneemt naarmate de pensioendatum nadert. Bij het vaststellen van de risicohouding en het beleggingsbeleid wordt voor ieder leeftijdscohort rekening gehouden met de duur van de periode tot aan de pensioendatum, waarbij het beleggingsrisico kleiner wordt naarmate de pensioendatum nadert.

Op grond van het vijfde lid heeft een leeftijdscohort een maximale omvang van vijf geboortejaren. Er kan uitgegaan worden van een groter aantal geboortejaren voor een leeftijdscohort indien de uitvoerder op basis van het risicopreferentie-onderzoek, de deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten onderbouwt dat dit in het belang is van de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden.

In het zesde lid is opgenomen welke fasen de vaststelling en toetsing van de risicohouding kent. De eerste fase betreft het risicopreferentie-onderzoek. De uitkomst van dit onderzoek is de bereidheid van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden om risico te nemen. In de tweede fase volgt de weging van de informatie uit alle gebruikte bronnen om tot vaststelling van de risicohouding te komen. Daarbij kan het zijn dat de uitkomsten van het risico-preferentieonderzoek nader vertaald moeten worden om bruikbaar te zijn voor de bepaling van de risicohouding. De vastgestelde risicohouding moet daarna, in de derde fase, worden vertaald in beleggingsbeleid of toedelingsregels door een ALM-analyse. Daarbij gaat het om een fonds-specifieke analyse. Tenslotte bestaat de vierde fase uit toetsing van feitelijke risicoblootstelling en risicohouding.

AFM is verantwoordelijk voor het toezicht op de eerste fase en DNB voor het toezicht op de overige fasen.

Artikel 14u van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat de maatstaven voor de risicohouding.

In artikel 14u van het Besluit uitvoering PW en Wvb zijn de maatstaven opgenomen waarin de risicohouding per leeftijdscohort wordt weergegeven. Daarbij gaat het op grond van het eerste lid om de risicomaatstaf, de verwachtingsmaatstaf en de lange termijn risicomaatstaf in de uitkeringsfase. Voor vaststelling van de maatstaven wordt gebruikt gemaakt van een scenario-analyse op basis van de door DNB beschikbaar gestelde scenario-sets (op grond van artikel 23b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen).

In het tweede lid is een regeling opgenomen voor gesloten fondsen die een beëindigde uitkeringsovereenkomst uitvoeren, en dus niet zijn overgegaan tot collectieve waardeoverdracht. Bij deze fondsen voldoet de risicohouding aan de prudent person regel en komt deze voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

Artikel 14v van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevat de maatstaven voor de risicohouding.

In artikel 14v van het Besluit uitvoering PW en Wvb is een regeling opgenomen voor het risico-preferentieonderzoek, een van de instrumenten voor het vaststellen en toetsen van de risicohouding.

In het eerste lid is opgenomen dat het risicopreferentie-onderzoek de bereidheid van een groep onderzoekt om risico's te dragen met het oog op hun doelstellingen. De mate van relatieve risicoaversie van deze groep moet worden afgeleid uit het onderzoek. Bij de vaststelling van de uitvraag voor het risicopreferentie-onderzoek moet de mate waarin deze groep beleggingsrisico's kan dragen betrokken worden. Daarvoor wordt gekeken naar onder meer deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten. De uitkomsten van het onderzoek zijn bruikbaar voor het vaststellen van de risicohouding op cohortniveau.

In het artikel staan verder regels om te waarborgen dat het onderzoek binnen een realistische pensioencontext adequaat wordt uitgevoerd en dat de uitvraag van het risicopreferentie-onderzoek representatief is. De uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek moeten bruikbaar zijn voor (en te vertalen zijn naar) de vaststelling van de risicohouding in maatstaven.

Artikel I, onderdeel V

In artikel 17a van het Besluit uitvoering PW en Wvb wordt regels gesteld voor de toepassing van een vaste daling of projectierendement bij een variabele uitkering. In het eerste lid wordt een vernummering doorgevoerd en is geregeld dat bij de toepassing consistentie moet zijn met de risicohouding (naast het beleggingsbeleid zoals nu al is geregeld).

Er wordt een vierde lid toegevoegd dat verduidelijkt dat het projectierendement na de ingangsdatum van het pensioen kan wijzigen indien dit voortvloeit uit wijziging van de parameter voor aandelenrendement of wijziging van de risicohouding. Het kan dan

uitsluitend gaan om wijziging om deze reden. De toepassing van het projectierendement moet verder vaststaan op de ingangsdatum van het pensioen.

Artikel I, onderdeel W

In artikel 17b van het Besluit uitvoering PW en Wvb zijn de artikelen 17b en 17d van het Besluit uitvoering PW en Wvb samengevoegd. Het eerste lid regelt dat bij toepassing de risicovrije rente op grond van artikel 63a van de Pensioenwet dan wel artikel 75a Wvb gebruik wordt gebruikt van de risicovrije rente voor fondsen.

Het tweede lid regelt dat de parameter voor aandelenrendement wordt gebruikt die staat in artikel 23a, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

Artikel I, onderdeel X

De artikelen 17c en 17d van het Besluit uitvoering PW en Wvb vervallen. Hetgeen geregeld was in artikel 17c staat nu in artikel 1e van het Besluit uitvoering PW en Wvb en hetgeen geregeld was in artikel 17d staat nu in artikel 17b van dat besluit.

Artikel I, onderdeel Y

In artikel 25 van het Besluit uitvoering PW en Wvb is een regeling opgenomen voor de berekening van de overdrachtswaarde bij individuele waardeoverdracht.

Met de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen kunnen partijen voor ouderdomspensioenen enkel nog een pensioenregeling overeenkomen in de vorm van een premieovereenkomst, te weten: een solidaire premieovereenkomst, de flexibele premieovereenkomst of de premie-uitkeringsovereenkomst. Dat betekent dat wanneer een deelnemer in de toekomst van baan wisselt en hij kiest voor een individuele waardeoverdracht, deze waardeoverdracht van de ene premieovereenkomst naar een andere premieovereenkomst zal plaatsvinden, met uitzondering van het moment waarop de deelnemer zijn opgebouwde kapitaal heeft aangewend om een gegarandeerde vaste levenslange pensioenuitkering in te kopen. In dat geval vindt waardeoverdracht plaats van opgebouwde aanspraken op een vastgestelde uitkering vanaf de pensioendatum naar een premieregeling. Daarnaast is het mogelijk dat er voor bestaande deelnemers in uitkeringsovereenkomsten die vóór de inwerkingtredingsdatum van dit wetsvoorstel al bestaan en die niet worden ingevaren of die door een verzekeraar worden uitgevoerd ('eerbiedigende werking') individuele waardeoverdracht plaatsvindt van een (voormalige) uitkeringsovereenkomst naar een premieregeling. De voorgestelde wijzigingen zijn technisch van aard in die zin dat de volgorde in de betreffende artikelen wordt aangepast aan de toekomstige praktijk.

Daarbij is in het eerste lid opgenomen hoe de waarde wordt berekend bij premieovereenkomsten of premieregelingen. De waarde wordt berekend op basis van de actuariële grondslagen van de overdragende uitvoerder. Onder actuariële grondslagen worden de grondslagen verstaan die de uitvoerder hanteert voor de vaststelling van de technische voorziening.

Op grond van het tweede lid en derde lid worden aanspraken op vastgestelde uitkeringen overgedragen op basis van het standaardtarief. Zoals eerder genoemd kan het hierbij gaan om de niet ingevaren aanspraken gebaseerd op een uitkeringsovereenkomst of op aanspraken op een vastgestelde uitkering bij de premie-uitkeringsovereenkomst of premie-uitkeringsregeling. Berekening op basis van het standaardtarief is conform de huidige regeling.

Ook het vierde lid is conform de huidige regeling en geeft aan welke pensioensoorten en pensioenaanspraken bij de berekening van de overdrachtswaarde buiten beschouwing mogen blijven.

Voor de berekening van de overdrachtswaarde bij premieovereenkomsten en het standaardtarief zijn ministeriele regeling regels gesteld.

Artikel I, onderdeel Z

Artikel 26 van het Besluit uitvoering PW en Wvb is redactioneel aangepast in verband met de nieuwe contractsvormen. Het artikel is verder ongewijzigd.

Artikel I, onderdeel AA

In artikel 28 van het Besluit uitvoering PW en Wvb wordt aangepast aan een vernummering.

Artikel I, onderdeel BB

In het Besluit uitvoering PW en Wvb wordt een hoofdstuk ingevoegd met een artikel 28d over opdrachtaanvaarding dat is gebaseerd op artikel 102a van de Pensioenwet en artikel 109a Wvb. De opdrachtaanvaarding wordt toegelicht in paragraaf PM van het algemeen deel van de nota van toelichting.

Op grond van het eerste lid informeert het fonds de partijen die de pensioenregeling zijn overeengekomen uiterlijk bij de opdrachtaanvaarding en bij elke ingrijpende wijziging ten minste en voor zover van toepassing over:

- a. de risicohouding;
- b. de regels ten aanzien van de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve;
- c. de toedelingsregels;
- d. het projectierendement of de vaste daling; en
- e. de spreidingssystematiek.

Het tweede lid bepaalt dat het fonds de overwegingen toelicht die aan de vormgeving van de pensioenregeling inclusief de in het eerste lid genoemde onderdelen ten grondslag ligt. Gezien de samenhang tussen de verschillende onderdelen, beoordeelt het fonds de afwegingen bij de verschillende onderdelen ook in samenhang met elkaar. Hierbij wordt ten minste toegelicht:

- a. hoe de vormgeving aansluit op de opdracht en doelstellingen;
- b. wat de effecten zijn op de verwachte pensioenen voor de verschillende leeftijdscohorten;
- c. hoe het fonds de resultaten van het risicopreferentie-onderzoek, de wetenschappelijke inzichten en de deelnemerskenmerken heeft gewogen en op basis daarvan de risicohouding heeft vastgesteld per leeftijdscohort;
- d. hoe de vormgeving van de pensioenregeling verband houdt met de vastgestelde risicohouding per leeftijdscohort; en
- e. de onderbouwing in welke mate de gevolgen van de voorgenomen pensioenregeling, zowel op de onderdelen als de gezamenlijke werking van de verschillende onderdelen, passen bij deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden, gegeven de samenstelling van de populatie van het pensioenfonds.

Het fonds moet op grond van het derde lid de partijen bij de opdrachtbevestiging informeren over de consequenties van arbeidsvoorwaardelijke keuzes, waaronder ten minste de gevolgen voor:

- a. de uitvoerbaarheid en uitvoeringskosten; en
- b. in geval van een solidaire premieovereenkomst dan wel solidaire premieregeling de kans dat de beoogde pensioendoelstelling, gegeven de premie wordt behaald aan de hand van een uniforme scenario-analyse.

Op grond van het vierde lid kan DNB regels stellen voor de wijze waarop de informatie wordt gegeven.

Artikel I, onderdeel CC

De in artikel 36 van het Besluit uitvoering PW en Wvb bevoegdheidsverdeling tussen de toezichthouders DNB en AFM is opgenomen, is aangepast in verband met de nieuwe artikelen en taken.

De informatiebepalingen in de nieuwe artikelen en specifiek het transitiehoofdstuk vallen onder het toezicht van AFM. Verder is nieuw dat het toezicht van AFM zich ook uitstrekt tot de berekeningen voor de weergave in scenario's. Als in informatie aan betrokkenen de hoogte van het ouderdomspensioen in scenario's moet worden weergegeven was tot nu toe DNB de toezichthouder op de berekeningen en AFM voor het overige. Nu valt de weergave in scenario's geheel onder toezicht van AFM.

Voor de opdrachtbevestiging (artikel 102a van de Pensioenwet of artikel 109a Wvb) is DNB de toezichthouder, behoudens op een deel van de opdrachtbevestiging dat is opgenomen in artikel 28d, tweede lid, onderdelen b en e. Dat betreft in onderdeel b de toelichting bij de effecten op de verwachte pensioenen voor de verschillende leeftijdscohorten en in onderdeel d de toelichting hoe bepaalde onderdelen aansluiten op de vastgestelde risicohouding per leeftijdscohort. Daarbij gaat het om de onderdelen genoemd in het eerste lid van artikel 28d: de risicohouding, de regels ten aanzien van de solidariteitsreserve of de risicodelingsreserve, de toedelingsregels, het projectierendement of de vaste daling en de spreidingssystematiek

Artikel I, onderdeel DD

Artikel 40a van het Besluit uitvoering PW en Wvb is aangepast vanwege het vervallen van de regeling voor de kostendekkende premie in de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De premiedekkingsgraad is niet meer een van de gegevens die DNB kan publiceren.

Artikel I, onderdeel EE

In hoofdstuk 9b zijn bepalingen opgenomen die betrekking hebben op het transitiehoofdstuk in de Pensioenwet en de Wvb.

Artikel 44 Besluit uitvoering PW en Wvb

Op grond van artikel 150d, eerste lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 145c, eerste lid, Wvb legt de werkgever of beroepspensioenvereniging de keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten vast in het transitieplan. In artikel 44 van het Besluit PW en Wvb zijn een aantal onderwerpen genoemd die bij de uitwerking hiervan in ieder geval in het transitieplan worden opgenomen Dit betreft

- a. de doelstellingen van de transitie;

- b. de maatstaven voor de beoordeling van de transitie, waartoe in ieder geval netto- en bruto-profijs horen, en de uitkomsten daarvan die aanvaardbaar zijn;
- c. welke voorrangregels gelden; en
- d. het niveau van de dekkingsgraad vanaf wanneer de financiële positie van een fonds dusdanig is dat de gemaakte afspraken niet meer toereikend zijn en de afspraken en procedure die van toepassing zijn indien het fonds een dergelijke dekkingsgraad heeft. Het onderwerp genoemd in onderdeel wordt ook opgenomen in het implementatieplan. Het moet dan natuurlijk dezelfde regeling betreffen waarover de werkgever en de pensioenuitvoerder afspraken hebben gemaakt.

Artikel 44a Besluit uitvoering PW en Wvb

In artikel 44a van het Besluit uitvoering PW en Wvb worden voorwaarden gesteld aan een vereniging van pensioengerechtigden en een vereniging van gewezen deelnemers om een hoorrecht te krijgen ten aanzien van het transitieplan als de pensioenovereenkomst is ondergebracht bij een pensioenfonds.

Het hoorrecht bestaat indien de vereniging een substantieel gedeelte van de betreffende doelgroep vertegenwoordigt. Dit is het geval als:

- a. de vereniging volledige rechtsbevoegdheid bezit;
- b. haar statutaire doel in elk geval de belangenbehartiging van gewezen deelnemers respectievelijk van pensioengerechtigden bij het fonds omvat;
- c. de vereniging een minimum aantal gewezen deelnemers of pensioengerechtigden vertegenwoordigt. Dit is minimaal duizend of 10% van alle gewezen deelnemers bij het pensioenfonds; respectievelijk minimaal duizend pensioengerechtigden of 10% van alle pensioengerechtigden bij het pensioenfonds; en
- d. de vereniging dient haar bestaan rechtstreeks of via het fonds tijdig kenbaar te maken aan werkgevers of sociale partners op collectief niveau. De vereniging kan in een vroeg stadium informeren en hoeft niet te wachten totdat voldaan is aan het vereiste van het minimum aantal leden.

Artikel 45 Besluit uitvoering PW en Wvb

De artikelen 45 tot en met 45d van het Besluit uitvoering PW en Wvb hebben betrekking op de transitiecommissie. Op grond van artikel 150h van de Pensioenwet en artikel 145g Wvb kan de transitiecommissie bemiddelen of bindend advies geven als partijen niet tot overeenstemming kunnen komen over de wijziging van de pensioenregeling.

In artikel 45 van het Besluit uitvoering PW en Wvb is de samenstelling van de transitiecommissie geregeld. Op grond van het eerste lid bestaat de transitiecommissie uit vijf onafhankelijke leden waaronder een voorzitter. De leden worden door de Minister van Armoedebestrijding, Participatie en Pensioenen benoemd. Alvorens tot benoeming over te gaan vraagt de minister het oordeel van de Stichting van de Arbeid.

In het derde en vierde lid zijn bepalingen opgenomen over de deskundigheid van de commissieleden en de commissie als geheel. De commissieleden worden geselecteerd op basis van de aantoonbare expertise en ervaring die zij hebben in het pensioenveld. Daarom wordt voorgeschreven dat commissieleden ruime werkervaring hebben in het pensioenveld. Daarbij kan het gaan om ervaring op bestuurlijk niveau, als wetenschapper op het gebied van pensioenen of als adviseur die op bestuursniveau pensioenadvies geeft.

Bij de samenstelling van de commissie is verder van belang dat alle benodigde expertise aanwezig is. Het hoeft daarbij niet zo te zijn dat elk commissielid afzonderlijk alle

benodigde expertise bezit. De samenstelling van de commissie als geheel moet wel de gevraagde expertise bevatten. Daarbij gaat het om juridische expertise op het gebied van pensioenen en arbeidsvoorwaarden, actuariële expertise, kennis van en ervaring met mediationstrajecten en kennis van en ervaring met onderhandelingsprocessen.

In het vijfde lid zijn een aantal waarborgen opgenomen voor de onafhankelijkheid van de commissieleden. Op grond van onderdeel a functioneren de leden van de transitiecommissie volledig onafhankelijk en bevestigen zij dit ook voorafgaand aan hun aanstelling schriftelijk. Aangezien het gaat om een deeltijdaanstelling is niet uit te sluiten dat de commissieleden belangen hebben bij bepaalde partijen in het pensioenveld. Het is van belang dat de commissieleden transparant zijn over hun overige werkzaamheden en deze werkzaamheden publiek bekend gemaakt worden (onderdeel b). Daarnaast zullen commissieleden die uit hoofde van hun overige werkzaamheden op enigerlei wijze betrokken zijn bij bepaalde partijen of sectoren niet betrokken zijn bij bemiddeling of bindend advies voor deze partijen of sectoren (onderdeel c).

Ook algemeen dient te transitiecommissie belangenverstrengeling of elke schijn van belangenverstrengeling te voorkomen (zesde lid). Indien nodig legt de transitiecommissie hierover aanvullende afspraken vast in zijn reglement.

Op grond van het zevende lid kunnen de leden van de transitiecommissie op eigen verzoek door de minister worden ontslagen. De voorzitter en commissieleden kunnen daarnaast wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid of op andere zwaarwegende gronden worden geschorst en ontslagen door de minister.

In het achtste lid is geregeld dat de transitiecommissie wordt bekostigd door de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen en dat de bezoldiging van de leden wordt vastgesteld conform schaal 16 bijlage B van het Bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren 1984. Voor de voorzitter geldt een deeltijdfactor van 0,4, voor de overige commissieleden geldt een deeltijdfactor van 0,3.

Artikel 45a Besluit uitvoering PW en Wvb

In artikel 45a van het Besluit uitvoering PW en Wvb is geregeld dat de transitiecommissie wordt ondersteund door een secretariaat wat wordt bekostigd door de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen. Hierbij kan het gaan om organisatorische ondersteuning maar ook inhoudelijke ondersteuning.

Artikel 45b Besluit uitvoering PW en Wvb

In artikel 45b van het Besluit uitvoering PW en Wvb is een regeling opgenomen voor het jaarverslag van de transitiecommissie. De transitiecommissie maakt een jaarverslag van haar werkzaamheden en maakt dit openbaar vóór 1 april van elk jaar. Het gaat hierbij zowel om een financieel jaarverslag, als een verslag dat inzage geeft in de inhoudelijke werkzaamheden. De jaarverslaglegging start vanaf 2024 (over het jaar 2023) en het laatste jaarverslag zal in 2027 opgeleverd worden.

Artikel 45c Besluit uitvoering PW en Wvb

Artikel 45c van het Besluit uitvoering PW en Wvb heeft betrekking op het reglement van de transitiecommissie.

In dit reglement worden in ieder regels opgenomen voor de procedure voor het aanvragen van bemiddeling of een bindend advies (eerste lid, onderdeel a). De transitiecommissie legt in het reglement tevens vast binnen welke termijn besloten zal of een aanvraag in behandeling genomen zal worden (eerste lid, onderdeel b).

De transitiecommissie kan ook besluiten een verzoek niet in behandeling te nemen, bijvoorbeeld omdat stukken ontbreken of omdat partijen op te weinig onderdelen tot overeenstemming zijn gekomen. De transitiecommissie zal in zijn reglement beschrijven in welke gevallen een verzoek niet in behandeling genomen zal worden (eerste lid, onderdeel c). Bindende adviezen worden door de transitiecommissie openbaar gemaakt. Andere sectoren die nog aan het onderhandelen zijn kunnen op die manier ook kennisnemen van de adviezen en daarmee zelf hun voordeel doen. De adviezen worden binnen vier weken na afronding openbaar. De wijze waarlangs de openbaarmaking plaatsvindt zal worden vastgelegd in het reglement (eerste lid, onderdeel d).

In het reglement kunnen op grond van het tweede lid nadere regels worden gesteld over de informatie en opgaven die bij een aanvraag voor een bindend advies (artikel 45d, eerste lid) moeten worden gevoegd.

Het reglement wordt door de transitiecommissie vastgesteld na overleg met de minister (derde lid).

Artikel 45d Besluit uitvoering PW en Wvb

Artikel 45d van het Besluit uitvoering PW en Wvb geeft een aantal regels voor een bindend advies.

In het eerste lid is bepaald welke stukken en gegevens moeten worden overlegd door de aanvragers. Op grond van onderdeel a betreft dit informatie over de afspraken, voor zover die al zijn gemaakt. Daarnaast overleggen zij op grond van onderdeel b de onderwerpen waarop het maken van afspraken niet mogelijk is gebleken. Beide onderhandelende partijen vullen dit aan door hun onderhandelingsinzet met de transitiecommissie te delen ten aanzien van de nog openstaande punten (onderdeel c). Ook worden de berekeningen van de effecten voor de deelnemers en andere betrokkenen van de verschillende opties overlegd, evenals een oordeel op de uitvoerbaarheid van de (beoogde) pensioenuitvoerder (onderdelen d en e). De transitiecommissie kan in zijn reglement nadere regels stellen ten aanzien van de gevraagde documenten (artikel 45c, tweede lid, Besluit uitvoering PW en Wvb).

Op grond van het tweede lid wordt een binden advies openbaar gemaakt binnen vier weken na het bekendmaken aan de aanvragers.

Artikel 46 Besluit uitvoering PW en Wvb

In artikel 46 Besluit uitvoering PW en Wvb zijn regels opgenomen voor het implementatieplan.

Op grond van het eerste lid wordt in het kader van de voorbereidingen voor de uitvoering van de gewijzigde pensioenovereenkomst, de interne collectieve waardeoverdracht en het aanwenden van het vermogen in het implementatieplan ten minste opgenomen informatie over het besluitvormingsproces, de te nemen stappen in de implementatiefase en uitvoeringsfase en het beoogde tijdpad hiervoor en welke stappen gezet moeten worden ingeval financiële, economische en andere schokken optreden tijdens de transitieperiode en het niveau van de dekkingsgraad vanaf wanneer

de financiële positie van een fonds dusdanig is dat de gemaakte afspraken niet meer toereikend zijn en de afspraken en procedure die van toepassing zijn indien het fonds een dergelijke dekkingsgraad heeft.

Bij dit laatste gaat het om de afspraken met de werkgever die ook in het transitieplan worden opgenomen.

Een fonds onderbouwt hoe zal worden omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Als het fonds overgaat tot invaren geeft het tweede lid aan welke onderwerpen dit in ieder geval betreft.

In het derde lid zijn de onderwerpen genoemd waarover het fonds neemt een analyse moet opnemen in het. Dit betreft operationele en IT-risico's, de beschikbaarheid van data, de datakwaliteit, de procesbeheersing, de risico's die samenhangen met de uitbesteding van werkzaamheden en de financiële risico's.

Voor het beheersen van de datakwaliteit voor de transitie moet op grond van het vierde lid een onafhankelijk onderzoek door een externe accountant worden uitgevoerd.

Het vijfde lid regelt dat verzekeraars en premiepensioeninstellingen voor de delen die op hen van toepassing zijn kunnen verwijzen naar het reeds doorlopen productontwikkelingsproces.

Artikel 46a van het Besluit uitvoering PW en Wvb

In artikel 46a van het Besluit uitvoering PW en Wvb zijn regels gesteld voor het communicatieplan dat onderdeel uitmaakt van het implementatieplan.

In het eerste lid wordt een aantal onderwerpen genoemd waarvan in het communicatieplan moet worden opgenomen dat deze in de informatie aan de betrokkenen wordt opgenomen. Dit betreft persoonlijke gegevens van de deelnemer, algemene informatie over de uitvoerder, de datum waarop de informatie betrekking heeft, informatie over het pensioen en de pensioensoorten en uitleg over verschillen in bedragen.

In het derde en vierde lid is de regeling opgenomen voor de weergave van het ouderdomspensioen in scenario's waarbij gebruik wordt gemaakt van de uniforme rekenmethodiek die ook wordt gebruikt bij andere weergave in scenario's (artikel 7e van het Besluit uitvoering PW en Wvb en de artikelen 14a tot en met 14j van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling).

Op grond van het vijfde lid kan AFM regels stellen voor de vormgeving en wijze van leveren van het communicatieplan. Daarbij kan het gaan om regels gaan die betrekking hebben op de vormgeving en aanlevering om er voor te zorgen dat dit uniform gebeurt.

Artikel 46b van het Besluit uitvoering PW en Wvb

In artikel 46b van het Besluit uitvoering PW en Wvb zijn regels opgenomen voor de interne collectieve waardeoverdracht bij fondsen, het zogenoemde invaren.

Op grond van artikel 150m, tweede lid, van de Pensioenwet en artikel 145l, tweede lid, Wvb meldt een pensioenfonds het voornemen om de waarde van bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten aan te wenden in de gewijzigde pensioenregeling. In het eerste lid van artikel 46b van het Besluit uitvoering PW en Wvb

is opgenomen op welke aspecten DNB een voornemen tot collectieve waardeoverdracht beoordeeld in het kader van zijn bevoegdheid om deze te verbieden. Paragraaf 4.10 bevat een nadere toelichting op deze elementen.

In het tweede lid van artikel 46b van het Besluit uitvoering PW en Wvb staan de gegevens die het fonds moet verstrekken aan de organen van het fonds die ten aanzien van het invaren een adviesrecht (het verantwoordingsorgaan) of een goedkeuringsrecht (het belanghebbendenorgaan en de raad van toezicht) hebben.

Artikel 46c van het Besluit uitvoering Pw en Wvb

In artikel 46c van het Besluit PW en Wvb zijn nadere regels gesteld met betrekking tot de vba-rekenmethodiek.

Deze vba-rekenmethodiek wordt gebruikt bij:

- de vba-methode voor de waardering en de aanwending van het vermogen bij een interne collectieve waardeoverdracht bij een pensioenfonds tijdens de transitie; en
- de berekeningen om de transitie-effecten inzichtelijk te maken via een netto-profit.

Bij een vba-rekenmethodiek worden kasstromen van pensioenuitkeringen en pensioenpremies met behulp van een risicogecorrigeerde economische scenario's gewaardeerd consistent met de waardering op financiële markten op dat moment. Op grond van het tweede lid gelden voor de berekeningen een aantal uitgangspunten. Dit zijn:

- a. een gehele prognosehorizon vastgesteld door de Commissie Parameters;
- b. de gebruik making van de meest recente uniforme scenario'sets die door De Nederlandsche Bank beschikbaar worden gesteld bij de scenario analyse;
- c. een realistische aanname voor de demografische ontwikkeling binnen het pensioenfonds over de gehele prognosehorizon;

Op grond van het derde lid geldt bij voor de vaststelling van het fondsbeleid een aantal eisen.

- a. Het fonds sluit bij de waardering van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten aan bij beleidskader en financiële toetsingskaderbeleid uit de actuariële en bedrijfstechnische nota geldend op 30 juni 2022. Dit is ook het geval als een fonds een overbruggingsplan indient en gebruik maakt van transitie financieel toetsingskader bedoeld in hoofdstuk 6b.6 van de Pensioenwet dan wel hoofdstuk 5a.6 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.
- b. Het fonds sluit bij de waardering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten in het nieuwe stelsel aan bij de uitgangspunten uit de opdrachtbevestiging. Als de opdrachtbevestiging nog niet definitief is, dan sluit het fonds aan bij de uitgangspunten die waarschijnlijk in de opdrachtbevestiging zullen worden vastgelegd;
- c. Het fonds kan bij incomplete beleidsonderdelen voor de uitvoering van de volledige prognosehorizon realistische aannames hanteren. Dit onderdeel is met name relevant voor pensioenfondsen met een hoge dekkinggraad.
- d. Voor de uitvoering van de volledige prognosehorizon kan een fonds afwijken van het fondsbeleid indien dit tot een realistischere invulling op langere termijn leidt.
- e. Bij de gehele prognosehorizon wordt verondersteld dat de status van deelnemer of gewezen deelnemer niet wijzigt tot aan de pensioendatum voor zover de toeslagverlening voor deelnemers en gewezen deelnemers verschillend is.

- f. Bij de vaststelling van het fondsbeleid wordt uitgegaan van huidige wet- en regelgeving. Het is niet toegestaan om te anticiperen op toekomstige wet- en regelgeving.

Het vierde lid regelt dat de pensioenuitvoerder bij de berekeningen gebruik kan maken met maatmensen. Deze vereenvoudiging mag echter niet leiden tot materiële afwijkingen in de berekening van de marktwaarden van vermogens voor het individu.

De pensioenuitvoerder dient volgens het vijfde lid de aannames en vereenvoudigingen bij de ALM-rekenmethodiek op adequate wijze te onderbouwen en op te nemen in het implementatieplan.

Artikel 46d van het Besluit uitvoering Pw en Wvb

In artikel 46d van het Besluit PW en Wvb zijn nadere regels gesteld met betrekking tot de standaardmethode en vba-methode, die gebruikt worden bij de waardering en de aanwending van het vermogen bij een interne collectieve waardeoverdracht bij een pensioenfonds tijdens de transitie.

Op grond van het eerste lid wordt bij de standaardmethode gebruik gemaakt van een voorgeschreven standaardregel.

Op grond van het tweede lid wordt bij de vba-methode gebruik gemaakt van de vba-rekenmethodiek uit artikel 46c van het Besluit uitvoering PW en Wvb.

Tenslotte wordt in het derde lid geregeld dat de bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de voorgeschreven standaardregel.

Artikel 46e van het Besluit uitvoering Pw en Wvb

In artikel 46e van het Besluit uitvoering PW en Wvb zijn nadere regels gesteld met betrekking tot de transitie-effecten met netto profijt en bruto profijt.

Op grond van het eerste lid wordt de vba-rekenmethodiek gehanteerd bij de netto profijtberekening.

In het tweede lid is vastgelegd op welke wijze het netto profijt effect van het transitie-*ftk* wordt berekend. Dit wordt berekend door het netto profijt van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling af te zetten tegen het netto profijt dat ontstaat door het indienen van een overbruggingsplan en het resultaat uit te drukken als percentage van de marktwaarde van te verwachten pensioenuitkeringen bij het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst.

In het derde lid staat hoe het netto-profijt berekend wordt als gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om in 2022, vanwege de verwachting dat in de transitie zal worden overgegaan tot een interne collectieve waardeoverdracht, toeslag te verlenen vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105%.

Op grond van het vierde lid wordt het resultaat van een hierna te vermelden berekening uitgedrukt als percentage van de marktwaarde van te verwachte pensioenuitkeringen bij het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling. Het gaat om de transitie-effecten met behulp van het netto profijt van situatie 1 en situatie 2 tegen elkaar afgezet.

Situatie 1 waarbij de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling (die geldt vóór de wijziging) ongewijzigd wordt voortgezet onder de regels die naar huidig recht gelden.

Situatie 2 na wijziging van de pensioenovereenkomst dan wel beroepspensioenregeling, waarbij ook rekening dient te worden gehouden met de effecten van de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Op grond van het vijfde lid worden aan de bruto profijt berekening een aantal eisen gesteld. Op moment van berekening moet:

- de meest recente nominale rentetermijnstructuur door De Nederlandsche Bank gebruikt worden.
- voor de prijs- en loonontwikkeling wordt aangesloten bij de groeivoeten van het prijs- en loonindexcijfer die door de Commissie Parameters worden gepubliceerd.
- Voor de individuele loonontwikkeling van deelnemers en gewezen deelnemers wordt aangesloten bij de uitvoerder specifieke uitgangspunten.

In het zesde lid geregeld dat het resultaat van een hierna te vermelden berekening uitgedrukt als percentage van de marktwaarde van te verwachte pensioenuitkeringen bij het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst of beroepspensioenregeling. Het gaat om de transitie-effecten met behulp van het bruto profijt van situatie 1 en situatie 2 tegen elkaar afgezet.

Situatie 1 waarbij de pensioenovereenkomst of beroepspensioenregeling (die geldt vóór de wijziging) ongewijzigd wordt voortgezet onder de regels die naar destijds geldend recht gelden.

Situatie 2 na wijziging van de pensioenovereenkomst of beroepspensioenregeling, waarbij ook rekening dient te worden gehouden met de effecten van de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten.

In het zevende lid is geregeld dat de pensioenuitvoerder de aannames voor de individuele loonontwikkeling van deelnemers en gewezen deelnemers voor de bruto profijtberekening op adequate wijze onderbouwt en opneemt in het implementatieplan.

Tenslotte is in het achtste lid geregeld dat de berekeningen gebruik maken van cohorten die een enkel geboortjaar beslaan.

In de artikelen 46f tot en met 46 van het Besluit uitvoering PW en Wvb zijn regels gesteld voor de commissie transitie-effecten

Artikel 46f Besluit uitvoering Pw en Wvb

In artikel 46f van het Besluit uitvoering PW en Wvb is de samenstelling van de commissie transitie-effecten geregeld.

Op grond van het eerste lid adviseert de commissie in een samenstelling van vijf onafhankelijke commissieleden, waaronder de voorzitter. Er kunnen meer dan vier commissieleden naast de voorzitter benoemd worden, zodat de adviescommissie in wisselende samenstelling adviseert. Voorstelbaar is immers dat de leden wegens andere verplichtingen en de beperkte taak van deze adviescommissie niet op korte termijn beschikbaar zijn. Om toch advisering binnen redelijke termijn mogelijk te maken, kunnen meerdere commissieleden benoemd worden.

De voorzitter en commissieleden worden voorgedragen en benoemd door de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen (tweede lid).

In het derde lid staan de kwalificaties van de leden van de commissie. De voorzitter en commissieleden worden geselecteerd op basis van de volgende kwalificaties en kenmerken: ervaring met het voorzitten van een commissie; actuariële expertise op pensioenvlak; ze zijn deelnemer, gewezen deelnemer, gepensioneerde of andere aanspraakgerechtigde bij een pensioenuitvoerder of werkgeversvertegenwoordiger verantwoordelijk voor pensioenen.

In het vierde lid staan regels voor het goed functioneren van de commissieleden. De leden van de commissie transitie-effecten functioneren volledig onafhankelijk. Dat zij onafhankelijk zullen opereren, dienen zij voorafgaand aan hun aanstelling schriftelijk te bevestigen. Aangezien het gaat om een deeltijdaanstelling is niet uit te sluiten dat de voorzitter en commissieleden belangen hebben bij bepaalde partijen in de pensioensector. Het is van belang dat de commissieleden transparant zijn over hun overige werkzaamheden en deze werkzaamheden publiek bekend gemaakt worden. De voorzitter of een lid van de commissie transitie-effecten mag verder geen voorzitter of lid zijn (geweest) van de transitiecommissie. De commissie is zelf verantwoordelijk voor het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling. Waar nodig legt de commissie hierover aanvullende afspraken vast in zijn reglement (vijfde lid).

Op grond van het zesde lid kunnen de voorzitter en commissieleden op eigen verzoek ontslagen worden en kunnen zij wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid of op andere zwaarwegende gronden worden geschorst en ontslagen door de minister.

De commissie wordt bekostigd door de minister. Voor de leden van de commissie geldt een vergoeding per vergadering (zevende lid). Zulks is bijvoorbeeld het geval bij de Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade¹⁷ waar aanvullende schadevergoedingsverzoeken naar aanleiding van de compensatieregeling kinderopvangtoeslag worden behandeld. Ook hier wordt aangesloten bij de CAO Rijk waarin een bedrag per vergadering is opgenomen.

Artikel 46g van het Besluit uitvoering PW en Wvb

De adviescommissie wordt ondersteund door een secretariaat. Hierbij kan het gaan om organisatorische ondersteuning maar ook inhoudelijke ondersteuning. De werkzaamheden en huisvesting van het secretariaat van de adviescommissie worden bekostigd door de minister. De adviescommissie en haar secretariaat worden op dezelfde plek ondergebracht als de transitiecommissie en haar secretariaat (artikel 45 Besluit uitvoering PW en Wvb).

Artikel 46h van het Besluit uitvoering PW en Wvb

De adviescommissie maakt een jaarverslag van haar werkzaamheden en maakt dit openbaar vóór 1 april van elk jaar. Het gaat hierbij zowel om een financieel jaarverslag, als een verslag dat inzage geeft in de inhoudelijke werkzaamheden

Artikel 46i van het Besluit uitvoering PW en Wvb

In artikel 46i van het Besluit uitvoering PW en Wvb zijn regels opgenomen voor het reglement van de commissie. In dat reglement zijn in ieder geval is vastgelegd:

- a. de procedure voor het aanvragen van advies;
- b. de termijnen die gelden voor het in behandeling nemen van een aanvraag;

---

¹⁷ Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 29 mei 2020, nr. 2020-100629

- c. in welke gevallen een aanvraag niet in behandeling wordt genomen en hoe de aanvragers daarover worden geïnformeerd; en
- d. de procedure voor het openbaar maken van een advies.

Artikel 47 van het Besluit uitvoering PW en Wvb

In artikel 47 van het Besluit uitvoering PW en Wvb is de regeling opgenomen voor het financiële overbruggingsplan, bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet dan wel artikel 145o Wvb.

Op grond van het eerste lid bevat het overbruggingsplan in ieder geval:

- a. de in artikel 150p, derde en vierde lid, onderdeel a, van de Pensioenwet dan wel artikel 145o, derde en vierde lid, onderdeel a, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling genoemde onderwerpen.

Dit betreft op grond van het derde lid van de genoemde artikelen een beschrijving van het fonds van de financiële situatie in de periode tot het fonds overgaat tot collectieve waardeoverdracht maar uiterlijk op 1 januari 2027. Het uitgangspunt voor de beschrijving is de dekkingsgraad van het pensioenfonds op 31 december van enig jaar. Op grond van het vierde lid van de genoemde artikelen gaat het om het volgende.

Een pensioenfonds:

- a. onderbouwt in het overbruggingsplan:

- 1°. waarom het vanuit het belang van deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden een overbruggingsplan indient;
- 2°. hoe de premiedekkingsgraad bijdraagt aan de financiële positie van het pensioenfonds;
- 3°. hoe zal worden voldaan aan de vereisten van het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen indien het pensioenfonds niet of niet meer gebruik maakt van de regeling voor overbruggingsplannen; en
- 4°. hoe het rekening heeft gehouden met generatie-effecten in termen van netto-profijt die ontstaan door het indienen van een overbruggingsplan.

Verder wordt op grond van het eerste lid een beschrijving opgenomen van de voorziene ontwikkeling van de technische voorzieningen en de waarden (onderdeel b) en een beschrijving van de concrete maatregelen waardoor het eigen vermogen binnen de looptijd van het overbruggingsplan op het vereiste niveau komt, waarbij rekening wordt gehouden met de toeslagverlening en de overige verplichtingen van het fonds (onderdeel c).

Op grond van het tweede lid is het overbruggingsplan ten aanzien van het eerste lid, onderdelen b en c, gebaseerd op een deterministische analyse op basis van een dekkingsgraadsjabloon. Dit komt overeen met de regeling voor herstelplannen op grond van artikel 16, tweede lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

In het derde lid is een regeling opgenomen voor de toeslagverlening in de looptijd van een overbruggingsplan. De regeling komt overeen met de regeling die gold in de periode van 1 juli 2022 tot 1 januari 2023 maar wijkt af van de regels voor reguliere toeslagverlening omdat een lagere toeslagdrempel wordt gehanteerd en de regels voor de toekomstbestendige toeslagverlening niet van toepassing zijn.

De regeling houdt in dat geen toeslag wordt verleend:

- a. bij een beleidsdekkingsgraad onder 105%;
- b. bij een dekkingsgraad onder 105% of, nadat het fonds het implementatieplan heeft ingediend, onder de invaardekkingsgraad; en

c. voor zover de dekkingsgraad van het fonds door de toeslagverlening lager zou worden dan 105% of lager dan de invaardekkingsgraad.

In het vierde lid is een regeling opgenomen die vergelijkbaar is met de regeling voor de herstelplannen in artikel 16, vierde lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. De maatregelen die het fonds opneemt in het overbruggingsplan mogen er niet toe leiden dat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten ten aanzien van het eigen vermogen doelbewust worden vergroot. In afwijking hiervan kan een fonds eenmalig het strategisch beleggingsbeleid aanpassen mits dit past bij de risicohoudingen per cohort die voor het implementatieplan zijn vastgesteld. Het fonds zal dit in het implementatieplan onderbouwen. Als het fonds besluit niet over te gaan tot collectieve waardeoverdracht, dan brengt het fonds het risico van het strategische beleggingsbeleid zo snel mogelijk terug naar het eerdere niveau.

De mogelijkheid om eenmalig het strategisch beleggingsbeleid aan te passen in aanloop naar de transitie is ook gerealiseerd voor fondsen met een herstelplan. Hiervoor is artikel 36 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen aangepast.

Artikel I, onderdeel FF

Artikel 51a waarin de beboetbare bepalingen en de boetecategorieën staan wordt aangepast aan het vervallen van bepalingen en het toevoegen van bepalingen. Voor de boetecategorie bij nieuwe bepalingen is aansluiting gezocht bij de boetecategorie die voor vergelijkbare bepalingen geldt.

Artikel I, onderdeel GG

In artikel 54 van het Besluit uitvoering PW en Wvb is overgangsrecht opgenomen voor de opdrachtbevestiging. De nieuwe regeling geldt voor de transitie.

Artikel I, onderdeel HH

In dit artikel is het overgangsrecht opgenomen voor het deel van het Besluit toekomst pensioenen dat betrekking heeft op het Besluit uitvoering Pw en Wvb. Hierbij is, net als bij de Wet toekomst pensioenen, relevant dat ieder fonds op een eigen gekozen moment in de transitieperiode kan overgaan tot uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling. Geregeld wordt dat tot dat moment, maar uiterlijk tot 1 januari 2027, het Besluit uitvoering Pw en Wvb, zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van het Besluit toekomst pensioenen, van toepassing blijft. Daarbij wordt een uitzondering gemaakt voor bepaalde artikelen en hoofdstukken die meteen van toepassing zijn. Dit betreft onder meer de artikelen die betrekking hebben op het niet meer gebruiken van een standaardmodel voor het pensioenoverzicht en de hoofdstukken over de klachten- en geschillenregeling en de transitiebepalingen.

Artikel II, onderdeel A

Paragraaf 1a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen vervalt. Het vaststellen van de risicohouding wordt nu geregeld in hoofdstuk 4b van het Besluit uitvoering PW en Wvb.

Artikel II, onderdeel B

Paragraaf 3 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen dat regels geeft voor de kostendekkende premie vervalt omdat de regeling voor de kostendekkende premie in de Pensioenwet en de Wvb vervalt.

Artikel II, onderdeel C

In artikel 11a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is een regeling opgenomen voor het moment waarop een fonds dat pensioenregelingen uitvoert waarbij door het fonds geen beleggingsrisico wordt gelopen moet beoordelen of aan de vereisten van het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Op grond van het eerste lid beoordeelt het fonds dit op 31 december van ieder jaar. Blijkt het fonds er dan niet aan te voldoen dan beoordeelt het fonds, op grond van het tweede lid, of het gemiddeld over de afgelopen twaalf kalendermaanden voldeed aan deze vereisten. Dit laatste beoordeeld per het einde van ieder van die kalendermaanden. Op grond van het derde lid neemt een fonds dat zowel op 31 december als gemiddeld in de afgelopen twaalf kalendermaanden niet voldeed aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen direct maatregelen zodat het op 31 december voldoet aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.

Artikel II, onderdeel D

Een fonds zal niet steeds een haalbaarheidstoets moeten uitvoeren. Artikel 22 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is daaraan aangepast.

Artikel II, onderdeel E

Artikel 23 vervalt. Omdat de Commissie parameters een adviescollege is als bedoeld in artikel 6 van de kaderwet adviescolleges is het niet nodig regels te stellen voor benoeming en ontslag van de commissieleden. Dit volgt al uit de Kaderwet adviescolleges.

Artikel II, onderdeel F

In artikel 25, eerste lid, van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is bepaald welke onderwerpen in ieder geval beschreven moeten worden bij de beschrijving van de financiële opzet van een fonds. Onderdeel b met betrekking tot het premiebeleid is redactioneel aangepast. Verder zijn een aantal onderwerpen toegevoegd, namelijk de toedelingenregels rondom beschermingsrendementen en de overrendementen en het beleid met betrekking tot de solidariteits- of risicodelingsreserve, een compensatiedepot en het projectierendement of de vaste daling.

Artikel II, onderdeel G

Artikel 29 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen met betrekking tot de uitgangspunten van de oordeelsvorming van DNB wordt aangepast aan de nieuwe contracten.

Artikel II, onderdeel H

In artikel 30 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is geregeld welke informatie in de staten moet staan. Met de staten leveren fondsen jaarlijks relevante informatie aan DNB. De informatie die door middel van de staten wordt geleverd is aangepast aan de nieuwe contractvormen en de transitie. Zo zal bijvoorbeeld ook informatie over de risicohouding, de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve, een compensatiedepot en de rendementen in de staten worden opgenomen.

Artikel II, onderdeel I

In artikel 36 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is opgenomen dat fondsen eenmalig hun strategisch beleggingsbeleid mogen aanpassen. Zie hiervoor ook de toelichting bij PM

Artikel II, onderdeel J

In dit artikel is het overgangsrecht opgenomen voor het deel van het Besluit toekomst pensioenen dat betrekking heeft op het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Hierbij is, net als bij de Wet toekomst pensioenen, relevant dat ieder fonds op een eigen gekozen moment in de transitieperiode kan overgaan tot uitvoering van de gewijzigde pensioenregeling. Geregeld wordt dat tot dat moment, maar uiterlijk tot 1 januari 2027, het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van het Besluit toekomst pensioenen, van toepassing blijft. Daarbij wordt een uitzondering gemaakt voor bepalingen die betrekking hebben op het financieel toezicht omdat de toezichthouder die moet kunnen toepassen zodra een pensioenfonds over is op uitvoering van een gewijzigde pensioenovereenkomst.

Artikel II, onderdeel K

Artikel 36b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen waarin uitgewerkt overgangsrecht stond is vervallen.

ARTIKEL III Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf2000

Artikel III, onderdeel A

In artikel 9b van het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 is overgangsrecht opgenomen. De wijzigingen in de bijlagen zijn van toepassing vanaf het moment dat het verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds over is op uitvoering van een gewijzigde pensioenregeling.

Artikel III, onderdeel B

Een werkgever kan worden vrijgesteld van de verplichte deelneming aan een bedrijfstakpensioenfonds. De Wet toekomst pensioenen laat de vrijstellingsgronden ongemoeid. Echter, een aantal berekeningen dienen in het licht van het wetsvoorstel te worden aangepast, zoals de berekening van het verzekeringstechnisch nadeel door de vrijstelling van de werkgever. In bijlage 2, gebaseerd op artikel 7, vierde lid, van het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000, staat de berekening van het verzekeringstechnisch nadeel.

Voor de solidariteitsreserve en risicodelingsreserve zal worden geregeld dat eerst de baten en lasten van het bedrijfstakpensioenfonds worden berekend op basis van een ALM-analyse met een projectiehorizon van 60 jaar vanuit de leeftijdsopbouw van het totale deelnemersbestand (deelnemers en gewezen deelnemers), rekening houdend met de vulling- en toedelingsregels van het fonds. Deze worden afgezet tegen de baten en lasten van het bedrijfstakpensioenfonds als de leeftijdsopbouw van het deelnemersbestand na het uittreden van de werkgever wordt gehanteerd. Het verschil daartussen geldt als het verzekeringstechnisch nadeel vanuit de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve. Daarnaast wordt ook de solidariteitsbijdrage vanuit de risicopremie voor het renterisico, micro-langlevensrisico en macro-langlevensrisico berekend door wederom het verschil te bepalen voor en na uittreden van de werkgever die om vrijstelling verzoekt. Zowel het verzekeringstechnisch nadeel vanuit solidariteitsreserve of risicodelingsreserve als het verzekeringstechnisch nadeel vanuit de risicopremie zal nooit negatief zijn. Een uitkomst kleiner dan nul wordt op nul gesteld.

Bij de berekening van het verzekeringstechnisch nadeel onder 1.a.3°. wordt de contante waarde bepaald over een periode van 60 jaar gebruikmakend van de

rentetermijnstructuur die DNB publiceert. Het verzekeringstechnisch nadeel kan dan worden gevonden door het verschil in contante waarden te delen door de factor 10, waardoor feitelijk het verzekeringstechnisch nadeel voor gemiddeld 6 jaar wordt bepaald.

Artikel III, onderdeel C

Bijlage 3 van het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf2000 is gebaseerd op artikel 7, vijfde lid, van het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf2000. Op grond van dat lid kan aan de vrijstelling van een werkgever de voorwaarde worden verbonden dat de pensioenregeling van de werkgever ten allen tijden ten minste actuariel en financieel gelijkwaardig is aan die van het bedrijfstakpensioenfonds. In bijlage 3 zijn de regels voor de financiële gelijkwaardigheid aangepast. Van financiële gelijkwaardigheid is sprake indien de premie voor de pensioenregeling van de werkgever tenminste even hoog is als de premie voor de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

Artikel IV, onderdelen A, B en J (artikelen 1 en 17bis van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001)

Artikel 1, eerste lid, UBIB 2001 bepaalt aan welke artikelen uit de Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001) het UBIB 2001 uitvoering geeft. In artikel 1 UBIB 2001 vervalt de verwijzing naar artikel 5.16b Wet IB 2001. In artikel 5.16b Wet IB 2001 zoals opgenomen in de Wet toekomst pensioenen is de bestaande delegatiegrondslag niet langer opgenomen. Artikel 17bis UBIB 2001 wat is gebaseerd op deze bestaande delegatiegrondslag van artikel 5.16b Wet IB 2001 vervalt eveneens. Artikel 17bis UBIB 2001 regelt de premiebegrenzing voor de nettolijfrente. De inhoud van dit artikel is verwerkt in het in de Wet toekomst pensioenen opgenomen artikel 5.16b Wet IB 2001.

Als het in de Wet toekomst pensioenen opgenomen artikel 10.11 Wet IB 2001 inzake de experimenteeruimte voor zelfstandigen geen structureel karakter krijgt dient in artikel 1 UBIB 2001 artikel 10a.26 Wet IB 2001 opgenomen te worden. Dit artikel bevat een overgangsbepaling experimenteerbepaling zelfstandigen en een delegatiegrondslag voor de afwikkeling hiervan.

Artikel IV, onderdeel C (artikel 11b van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001)

De tekst van artikel 11b UBIB 2001 is aangepast en uitgebreid. In het in de Wet toekomst pensioenen opgenomen artikel 18a, eerste lid, Wet LB 1964 is een delegatiegrondslag opgenomen op grond waarvan in artikel 10 UBLB 1965 is bepaald welke kosten zijn begrepen in de premiegrens van artikel 18a, eerste lid, Wet LB 1964. Artikel 10 UBLB 1965 is ook van belang voor de overeenkomstige toepassing, bedoeld in artikel 3.18, vijfde lid, onderdeel a, Wet IB 2001 van artikel 18a, eerste lid, Wet LB 1964 en is dan ook opgenomen in artikel 11b UBIB 2001. Voorts is in artikel 11b UBIB de verwijzing naar artikel 18a, zevende lid, onderdeel a, tweede volzin, Wet LB 1964 aangepast vanwege de wijzigingen in artikel 18a Wet LB 1964. Met deze laatste wijziging van artikel 11b UBIB 2001 is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Artikel IV, onderdeel D (artikel 11c van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001)

Artikel 11c, eerste lid, UBIB 2001 verwijst naar artikel 18a, zevende lid, onderdeel a, van de Wet op de loonbelasting 1964 (Wet LB 1964). Met de Wet toekomst pensioenen is artikel 18a Wet LB 1964 gewijzigd. De verwijzing in de artikel 11c, eerste lid, UBIB 2001 naar artikel 18a, zevende lid, onderdeel a, Wet LB 1964 wordt dienovereenkomstig aangepast. Met deze aanpassing is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Artikel IV, onderdeel E (artikel 11d van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001)

Artikel 11d UBIB 2001 voorziet in een bepaling van het pensioengevend inkomen bij ziekte, arbeidsongeschiktheid, zwangerschap of bevalling. In het Verzamelbesluit Pensioenen¹⁸ is in onderdeel 3.5 een goedkeuring opgenomen dat dit gemiddelde pensioengevend inkomen geïndexeerd mag worden. Deze goedkeuring wordt nu opgenomen in artikel 11d, tweede lid, UBIB 2001.

Artikel IV, onderdeel F (artikel 11f van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001)

Het huidige artikel 11f UBIB 2001 voorziet in een bepaling betreffende het bereikbaar pensioengevend loon. In de artikelen 18b en 18c Wet LB 1964 komt het begrip bereikbaar pensioengevend loon niet langer voor. De in de Wet toekomst pensioenen opgenomen artikelen 18b en 18c Wet LB 1964 gaan uit van het laatstgenoten pensioengevend loon. In de Wet toekomst pensioenen wordt de delegatiegrondslag voor deze bepaling in artikel 3.18, vierde lid, onderdeel e, Wet IB 2001 dienovereenkomstig aangepast. Voor het vaststellen van het laatstgenoten loon mag ook rekening worden gehouden met niet regelmatig genoten loonbestanddelen. In artikel 11f UBIB 2001 (nieuw) worden hiervoor regels gesteld. Bij niet regelmatig genoten loonbestanddelen moet worden uitgegaan van het gemiddelde van die niet regelmatig genoten loonbestanddelen van de laatste vijf kalenderjaren voor het overlijden van de gerechtigde tot het ouderdomspensioen. Als deze gerechtigde overlijdt in 2023, dan wordt dus het gemiddelde genomen van de niet regelmatig genoten loonbestanddelen die de overledene genoten heeft in de kalenderjaren 2018 tot en met 2022.

Artikel IV, onderdelen G tot en met I (artikel 15 van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001)

Artikel 15 geeft uitvoering aan de in artikel 3.127, achtste lid, van de wet, opgenomen delegatiegrondslag. Op grond artikel 15, eerste lid, UBIB 2001, is de pensioenverzekeraar verplicht om de jaarlijkse pensioenaangroei die het gevolg is van de toeneming van de diensttijd in dat jaar, mede te delen aan de belastingplichtige. Met de Wet toekomst pensioenen wordt artikel 3.127 Wet IB 2001 aangepast. Artikel 15 UBIB 2001 wordt in lijn gebracht met deze aanpassingen en het overgangsrecht uit artikel 10a.25 van de wet.

Aangezien voor de bepaling van de jaarruimte voor lijfrenten de premie van het voorafgaande kalenderjaar bepalend is treden de wijzigingen in deze bepaling in onderdeel G in werking per 1 januari 2024. De wijziging in onderdeel H treedt per 1 januari 2028 in werking een jaar na afloop van de transitieperiode en het vervallen van artikel 38q Wet LB 1964. De wijziging van onderdeel I treedt in werking per 1 januari 2038 in werking een jaar na afloop van de compensatieperiode en het vervallen van artikel 38s Wet LB 1964.

Artikel IV, onderdelen K tot en met M (artikel 25a van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001)

Met onderdeel K wordt een nieuw artikel 25a ingevoegd. Dit artikel bepaald dat de vrijwillige voortzetting van pensioenopbouw op grond van artikel 1a UBIB 2001 en het schatten van het pensioengevend inkomen op grond van artikel 11e UBIB 2001 in het eerste jaar van deelname ook mogelijk is voor zzp'er die vrijwillig meedoen aan het zzp-experiment voor pensioenopbouw in de tweede pijler. Hierin wordt voorzien door deelname aan een verplichte pensioenregeling als bedoeld in artikel 1.7, tweede lid,

---

¹⁸ Besluit van 11 december 2018 (Stcrt. 2018, 68653).

onderdeel b, Wet IB 2001 gelijk te stellen aan deelname aan een pensioenregeling op grond van artikel 150a van Pensioenwet.

Met de onderdelen L en M wordt voorzien in een overgangsbepaling mocht het zzp-experiment geen structureel karakter krijgen. Voor een nadere toelichting hiervoor wordt verwezen naar het algemeen deel van de nota van toelichting.

Artikel V, onderdeel A (artikel 10 van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965)

Artikel 10 UBLB 1965 regelt welke kosten uit de fiscaal maximale premie van artikel 18a, eerste lid, Wet LB 1964, zoals opgenomen in de Wet toekomst pensioenen, gefinancierd moeten worden en welke kosten naast deze premie vergoed mogen worden.

Bij het vaststellen van de fiscaal maximale premiegrens is rekening gehouden met een netto rendement ná aftrek van kosten voor vermogensbeheer. Daarnaast is rekening gehouden met kosten voor het afdekken van beleggingsrisico's. Kosten van vermogensbeheer en kosten voor het afdekken van beleggingsrisico's dienen daarom te worden gefinancierd uit de fiscaal maximale premie. Voorbeelden de laatste categorie zijn kosten voor rendements- of inleggaranties.

Overige kosten mogen naast de fiscaal maximale premie worden vergoed. Dit betreft onder andere: administratiekosten, aan- en verkoopkosten van beleggingen (voor zover deze kosten geen onderdeel zijn van kosten van normaal vermogensbeheer), incasso- en excasso-kosten en kosten voor gespreide betaling van de pensioenpremie.

Artikel V, onderdeel B (artikel 10a van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965)

Met artikel 10a UBLB 1965 wordt nadere invulling gegeven aan de begrippen pensioengevende diensttijd en dienstjaren. Het artikel wordt enerzijds aangepast aan de wijzigingen in hoofdstuk IIB Wet LB 1964. Anderzijds worden twee goedkeuringen uit het Verzamelbesluit Pensioenen¹⁹ overgenomen in artikel 10a UBLB 1965.

Het betreft de goedkeuringen in de volgende onderdelen van het Verzamelbesluit Pensioenen:

- onderdeel 2.2., pensioengevende diensttijd tijdens perioden van onbetaald verlof;
- onderdeel 2.4., pensioengevende diensttijd tijdens perioden, waarin VUT- of prepensioenuitkeringen worden ontvangen welke aansluiten op een periode na onvrijwillig ontslag waarin een loongerelateerde uitkering wordt ontvangen.

Inhoudelijk is geen wijziging beoogd met betrekking tot de voorwaarden die in het Verzamelbesluit Pensioenen in deze onderdelen worden gesteld.

Met de wijziging van onderdeel a, van het eerste lid in combinatie met het voorgestelde tweede lid een verduidelijking beoogd.

Het huidige tweede lid van artikel 10a UBLB 1965 maakt onder voorwaarde inkoop van ontbrekende dienstjaren vóór 8 juli 1994 mogelijk. In de Wet toekomst pensioenen wordt in artikel 38t Wet LB 1964 geregeld dat de fiscale premie van artikel 18a, eerste lid, dan wel artikel 38r, eerste lid, Wet LB 1964, niet van toepassing is op dienstjaren die uiterlijk eindigen op 31 december 2023 (dan wel dienstjaren waarin gebruik gemaakt is van het overgangsrecht van artikel 38q van de Wet LB 1964). Daarmee verliest het huidige tweede lid van artikel 10a UBLB 1965 zijn belang.

Artikel VI, onderdeel D (artikel 10aa van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965)

---

¹⁹ Besluit van 11 december 2018 (Stcrt. 2018, 68653).

Op grond van artikel 10aa UBLB 1965 mag een lagere AOW-franchise worden gehanteerd, mits ook een lager jaarlijks opbouwpercentage van het pensioen wordt toegepast. Dit artikel is aangepast aan de wijzigingen in artikel 18a Wet LB 1964. In een nieuw tweede lid wordt een vergelijkbare combinatie van AOW-franchises en een verlaagd premiepercentage geregeld, in de situatie dat pensioenopbouw plaats vindt volgens een progressieve premie, zoals bedoeld in artikel 38r, eerste lid, Wet LB 1964.

Artikel VI, onderdeel E (artikel 10ab van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965)

In het artikel 18e Wet LB 1964 waren bepalingen opgenomen met betrekking tot een deelnemingsjaren pensioen. Met de Wet toekomst pensioenen is dit artikel vervallen. In artikel 10ab UBLB 1965 is uitgewerkt welke perioden meetellen als deelnemingsjaren als bedoeld in artikel 18e Wet LB 1964. Aangezien artikel 18e Wet LB 1964 is vervallen kan ook artikel 10ab UBLB 1965 vervallen.

Artikel VI, onderdeel F (artikel 10b van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965)

In artikel 10b UBLB 1965 wordt nader omschreven welke loonbestanddelen pensioengevend kunnen zijn. Het artikel wordt enerzijds aangepast aan de wijzigingen in hoofdstuk IIB van de Wet LB 1964. Anderzijds worden enkele goedkeuringen uit het Verzamelbesluit Pensioenen²⁰ overgenomen in artikel 10b UBLB 1965.

Het betreft de goedkeuringen in de volgende onderdelen van het Verzamelbesluit Pensioenen:

- onderdeel 3.2.4., op het salaris ingehouden bijdragen of premies voor pensioen en voor aanspraken overeenkomend met werknemersverzekeringen of aanspraken op ongevalsuitkeringen;
- onderdeel 3.2.5., eindheffingsbestanddelen;
- onderdeel 4., ruil van loonbestanddelen tegen verminderingen van de arbeidstijd;
- onderdeel 3.6., pensioengevend loon in perioden van verlof;
- onderdeel 3.7., pensioengevend loon in perioden na onvrijwillig ontslag waarin een loongerelateerde uitkering wordt ontvangen.

Inhoudelijk is geen wijziging beoogd met betrekking tot de voorwaarden die in het Verzamelbesluit Pensioenen in deze onderdelen worden gesteld.

In het Verzamelbesluit Pensioenen is verder verduidelijkt dat in bepaalde situaties het pensioengevend loon mag worden geïndexeerd (zie de onderdelen 3.3. tot en met 3.7.). Deze toelichting is opgenomen in het artikel 10b, zevende lid, UBLB 1965.

In het artikel 10b, tweede lid, UBLB 1965 zijn nadere regels opgenomen met betrekking tot het laatstgenoten loon, als bedoeld in de in de Wet toekomst pensioenen opgenomen artikelen 18b en 18c Wet LB 1964. Voor het vaststellen van het laatstgenoten loon mag ook rekening worden gehouden met niet regelmatig genoten loonbestanddelen. Hierbij moet dan worden uitgegaan van het gemiddelde van die niet regelmatig genoten loonbestanddelen van de laatste vijf kalenderjaren voor het overlijden van de gerechtigde tot het ouderdomspensioen. Als deze gerechtigde overlijdt in 2023, dan wordt in dat geval het gemiddelde genomen van de niet regelmatig genoten loonbestanddelen, die de overledene genoten heeft in de kalenderjaren 2018 tot en met 2022.

Ook voor de toepassing van het voorgestelde derde tot en met zesde lid mag rekening worden gehouden met een gemiddelde van niet regelmatig genoten loonbestanddelen

---

²⁰ Besluit van 11 december 2018, (Stcrt. 2018, 68653).

van de laatste vijf kalenderjaren, voorafgaande aan de respectievelijke gebeurtenis waar het derde tot en met zesde lid op ziet.

Artikel V, onderdeel F (artikel 10ba van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965)

Met de Wet toekomst pensioenen is artikel 18a Wet LB 1964 aangepast. De begrippen 'gemiddeld pensioengevend loon' en 'loopbaanontwikkeling' komen niet meer voor in artikel 18a Wet LB 1964. Daarnaast vervalt artikel 18e Wet LB 1964. Vanwege deze wijzingen in de Wet toekomst pensioenen kan artikel 10ba UBLB 1965 vervallen.

Artikel V, onderdeel G (artikel 11 van het Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965)

Op grond van artikel 11 UBLB 1965 zijn ter vergemakkelijking van de heffing van de inkomstenbelasting de aldaar genoemde periodieke uitkeringen en afkoopsommen aan de loonbelasting onderworpen. In dit artikel wordt in het voorgestelde onderdeel e bepaald dat dit ook van toepassing is op uitkeringen ingevolge een pensioenregeling waaraan wordt deelgenomen op grond van artikel 150a van de Pensioenwet. Het in de Wet toekomst pensioenen opgenomen artikel 150a van de Pensioenwet betreft een experimenteerbepaling voor pensioenopbouw door zzp'ers. Op grond van deze bepaling kunnen zzp'er pensioen opbouwen in een pensioenregeling in de tweede pijler.

De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen